הלכות מאכלות אסורות

משנה תורה לרמב״ם

geulaquiz.com

פרק א

א מִצְוַת עֲשֵׂה לֵידַע הַסִּימָנִין שֶׁמַּבְדִּילִין בָּהֶן בֵּין בְּהֵמָה וְחַיָּה וְעוֹף וְדָגִים וַחֲגָבִים שֶׁמֻּתָּר לְאָכְלָן וּבֵין שֶׁאֵין מֻתָּר לְאָכְלָן שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כ כה) "וְהִבְדַּלְתֶּם בֵּין הַבְּהֵמָה הַטְּהֹרָה לַטְּמֵאָה וּבֵין הָעוֹף הַטָּמֵא לַטָּהֹר". וְנֶאֱמַר (ויקרא יא מז) "לְהַבְדִּיל בֵּין הַטָּמֵא וּבֵין הַטָּהֹר וּבֵין הַחַיָּה הַנֶּאֱכֶלֶת וּבֵין הַחַיָּה אֲשֶׁר לֹא תֵאָכֵל":

ב סִימָנֵי בְּהֵמָה וְחַיָּה נִתְפָּרְשׁוּ בַּתּוֹרָה וְהֵם שְׁנֵי סִימָנִין (ויקרא יא ג) (דברים יד ו) "מַפְרֶסֶת פַּרְסָה" וּ (ויקרא יא ג) (דברים יד ו) "מַעֲלַת גֵּרָה" עַד שֶׁיִּהְיוּ שְׁנֵיהֶם. וְכָל בְּהֵמָה וְחַיָּה שֶׁהִיא מַעֲלַת גֵּרָה אֵין לָהּ שְׁנַיִם בַּלְּחִי הָעֶלְיוֹן. וְכָל בְּהֵמָה שֶׁהִיא מַעֲלַת גֵּרָה חֲרֵי הִיא מַפְרֶסֶת פַּרְסָה. חוּץ מִן הַגָּמָל. וְכָל בְּהֵמָה שֶׁהִיא מַפְרֶסֶת פַּרְסָה הִיא מַעֲלַת גֵּרָה חוּץ מִן הַחֲזִיר:

ג לְפִיכָךְ הַמּוֹצֵא בְּהֵמָה בַּמִּדְבָּר וְאֵינוֹ מַכִּירָהּ וּמְצָאָהּ חֲתוּכַת הַפָּרְסוֹת בּוֹדֵק בְּפִיהָ אִם אֵין לָהּ שְׁנַיִם לְמַעְלָה בְּיָדוּעַ שֶׁהִיא טְהוֹרָה. וְהוּא שֶׁיַּכִּיר גָּמָל. מָצָא בְּהֵמָה שֶׁפִּיהָ חָתוּךְ בּוֹדֵק בְּפַרְסוֹתֶיהָ אִם הִיא שְׁסוּעָה טְהוֹרָה. וְהוּא שֶׁיַּכִּיר חֲזִיר. מָצָא פִּיהָ חָתוּךְ וְרַגְלֶיהָ חֲתוּכוֹת בּוֹדֵק בָּהּ אַחַר שֶׁשָּׁחָטָהּ בְּכַנְפֵי הָעֹקֶץ אִם מָצָא בְּשָׂרָהּ שָׁם מַהֲלַךְ שְׁתֵּי וָעֵרֶב טְהוֹרָה. וְהוּא שֶׁיַּכִּיר עָרוֹד שֶׁכֵּן הוּא בְּשָׂרוֹ שְׁתֵּי וָעֵרֶב:

ד בְּהֵמָה טְהוֹרָה שֶׁיָּלְדָה כְּמִין בְּהֵמָה טְמֵאָה אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ מַפְרִיס פַּרְסָה וְלֹא מַעֲלָה גֵּרָה אֶלָּא כְּמִין סוּס אוֹ חֲמוֹר לְכָל דָּבָר חֲרֵי זֶה מֻתָּר בַּאֲכִילָה. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּשֶׁיָּלְדָה לְפָנָיו. אֲבָל אִם הִנִּיחַ פָּרָה מְעֻבֶּרֶת בְּעָדְרוֹ וּבָא וּמָצָא כְּמִין חֲזִיר כָּרוּךְ אַחֲרֶיהָ אַף עַל פִּי שֶׁהוּא יוֹנֵק מִמֶּנָּה חֲרֵי זֶה סָפֵק וְאָסוּר בַּאֲכִילָה. שֶׁמָּא מִן הַטָּמֵא נוֹלַד וְנִכְרַךְ אַחַר הַטְּהוֹרָה:

ה בְּהֵמָה טְמֵאָה שֶׁיָּלְדָה כְּמִין בְּהֵמָה טְהוֹרָה אַף עַל פִּי שֶׁהוּא מַפְרִיס פַּרְסָה וּמַעֲלָה גֵּרָה וַחֲרֵי הוּא כְּמִין שׁוֹר לְכָל דָּבָר אוֹ כְּמִין שֶׂה חֲרֵי זֶה אָסוּר בַּאֲכִילָה. שֶׁהַגָּדֵל מִן הַטְּמֵאָה טָמֵא וּמִן הַטְּהוֹרָה טָהוֹר. (לְפִיכָךְ) דָּג טָמֵא שֶׁנִּמְצָא בִּמְעֵי דָּג טָהוֹר אָסוּר. וְדָג טָהוֹר הַנִּמְצָא בִּמְעֵי דָּג טָמֵא מֻתָּר לְפִי שֶׁאֵין גִּדּוּלָיו אֶלָּא בְּלָעוֹ:

ו בְּהֵמָה טְהוֹרָה שֶׁיָּלְדָה אוֹ שֶׁנִּמְצָא בָּהּ בְּרִיָּה שֶׁיֵּשׁ לָהּ שְׁתֵּי גַּבִּין וּשְׁתֵּי שְׁדֵרוֹת אָסוּרָה בַּאֲכִילָה. וְזוֹ הִיא הַשְּׁסוּעָה שֶׁנֶּאֱסְרָה בַּתּוֹרָה שֶׁנֶּאֱמַר (דברים יד ז) "אֶת זֶה לֹא תֹאכְלוּ מִמַּעֲלֵי הַגֵּרָה וּמִמַּפְרִיסֵי הַפַּרְסָה הַשְּׁסוּעָה" כְּלוֹמַר בְּרִיָּה שֶׁנּוֹלְדָה שְׁסוּעָה לִשְׁתֵּי בְּהֵמוֹת:

ז וְכֵן בְּהֵמָה שֶׁנִּמְצָא בָּהּ דִּמּוּת עוֹף אַף עַל פִּי שֶׁהוּא עוֹף טָהוֹר חֲרֵי זֶה אָסוּר בַּאֲכִילָה. לֹא חֻתַּר מִן הַנִּמְצָא בַּבְּהֵמָה אֶלָּא מַה שֶּׁיֵּשׁ לוֹ פַּרְסָה:

ח אֵין לְךָ בְּכָל בְּהֵמָה וְחַיָּה שֶׁבָּעוֹלָם שֶׁמֻּתָּר בַּאֲכִילָה חוּץ מֵעֶשֶׂרֶת הַמִּינִין הַמְנוּיִין בַּתּוֹרָה. שְׁלֹשָׁה מִינֵי בְּהֵמָה וְהֵם. שׁוֹר שֶׂה וְעֵז. וְשִׁבְעָה מִינֵי חַיָּה. אַיָּל וּצְבִי וְיַחְמוּר וְאַקּוֹ וְדִישֹׁן וּתְאוֹ וָזֶמֶר. הֵם וּמִינֵיהֶן כְּגוֹן שׁוֹר הַבָּר וְהַמְּרִיא שֶׁהֵן מִמִּין הַשּׁוֹר. וְכָל הֶעָשָׂרָה מִינִין וּמִינֵיהֶם מַעֲלֵה גֵּרָה וּמַפְרִיס פַּרְסָה. לְפִיכָךְ מִי שֶׁהוּא מַכִּירָן אֵינוֹ צָרִיךְ לִבְדֹּק לֹא בַּפֶּה וְלֹא בָּרַגְלַיִם:

ט אַף עַל פִּי שֶׁכֻּלָּן מֻתָּרִין בַּאֲכִילָה צְרִיכִין אָנוּ לְהַבְדִּיל בֵּין בְּהֵמָה טְהוֹרָה וְחַיָּה טְהוֹרָה. שֶׁהַחַיָּה חֶלְבָּהּ מֻתָּר וְדָמָהּ טָעוּן כִּסּוּי וְהַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה חֶלְבָּהּ בְּכָרֵת וְאֵין דָּמָהּ טָעוּן כִּסּוּי:

י וְסִימָנֵי חַיָּה מִפִּי הַשְּׁמוּעָה הֵן. כָּל מִין שֶׁהוּא מַפְרִיס פַּרְסָה וּמַעֲלֶה גֵּרָה וְיֵשׁ לוֹ קַרְנַיִם מְפֻצָּלוֹת כְּגוֹן הָאַיָּל חֲרֵי זֶה חַיָּה טְהוֹרָה בְּוַדַּאי. וְכָל שֶׁאֵין קַרְנָיו מְפֻצָּלוֹת אִם הָיוּ קַרְנָיו כְּרוּכוֹת כְּקַרְנֵי הַשּׁוֹר וַחֲרוּקוֹת כְּקַרְנֵי הָעֵז וְיִהְיֶה הֶחָרָק מֻבְלָע בָּהֶן וַהֲדוּרוֹת כְּקַרְנֵי הַצְּבִי חֲרֵי זוֹ חַיָּה טְהוֹרָה. וּבִלְבַד שֶׁיִּהְיֶה בַּקְּרָנַיִם שְׁלֹשָׁה סִימָנִין אֵלּוּ כְּרוּכוֹת חֲרוּקוֹת וַהֲדוּרוֹת:

יא בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּמִין שֶׁאֵינוֹ מַכִּירוֹ אֲבָל שִׁבְעָה מִינֵי חַיָּה הָאֲמוּרִין בַּתּוֹרָה אִם הָיָה מַכִּיר אוֹתָן אֲפִלּוּ לֹא מָצָא לוֹ קַרְנַיִם חֲרֵי זֶה אוֹכֵל חֶלְבּוֹ וְחַיָּב לְכַסּוֹת דָּמוֹ:

יב שׁוֹר הַבָּר מִין בְּהֵמָה הוּא וְהַקֶּרֶשׁ אַף עַל פִּי שֶׁאֵין לוֹ אֶלָּא קֶרֶן אַחַת חֲרֵי הוּא חַיָּה. וְכָל שֶׁיִּסְתַּפֵּק לְךָ אִם הוּא מִין חַיָּה אוֹ מִין בְּהֵמָה חֶלְבּוֹ אָסוּר וְאֵין לוֹקִין עָלָיו וּמְכַסִּין אֶת דָּמוֹ:

יג כִּלְאֵים הַבָּא מִבְּהֵמָה טְהוֹרָה עִם חַיָּה טְהוֹרָה הוּא הַנִּקְרָא כְּוִי. חֶלְבּוֹ אָסוּר וְאֵין לוֹקִין עָלָיו וּמְכַסִּין אֶת דָּמוֹ. וְאֵין מִין טָמֵא מִתְעַבֵּר מִמִּין טָהוֹר כְּלָל:

יד סִימָנֵי עוֹף טָהוֹר לֹא נִתְפָּרֵשׁ מִן הַתּוֹרָה. אֶלָּא מָסֹרֶת בְּיָדֵינוּ מִמִּינֵי הָעוֹף שֶׁאָרוּ מִינֵי הָעוֹף מֻתָּרִין. וְהַמְּנָיָן הָאֲסוּרִין אַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים הֵן. וְאֵלּוּ הֵן. א) נֶשֶׁר. ב) פֶּרֶס. ג) עָזְנִיָּה. ד) דָּאָה וְהִיא הָרָאָה הָאֲמוּרָה בְּמִשְׁנֶה תּוֹרָה. ה) אַיָּה וְהִיא הַדַּיָּה הָאֲמוּרָה בְּמִשְׁנֶה תּוֹרָה. ו) מִין הָאַיָּה שֶׁכֵּן כָּתוּב בָּהּ לְמִינָהּ מִכְלַל שֶׁהוּא

שְׁנֵי מִינִין. ז) עוֹרֵב. ח) זַרְזִיר שֶׁכֵּן נֶאֱמַר בְּעוֹרֵב לְמִינוֹ לְהָבִיא אֶת הַזַּרְזִיר. ט) יַעֲנָה. י) תַּחְמָס. יא) שַׁחַף. יב) נֵץ. יג) וְשַׁרְנְקָא וְהוּא מִין הַנֵּץ שֶׁכֵּן כָּתוּב בּוֹ לְמִינֵהוּ. יד) כּוֹס. טו) שָׁלָךְ. טז) יַנְשׁוּף. יז) תִּנְשֶׁמֶת. יח) קָאַת. יט) רָחָמָה. כ) חֲסִידָה. כא) הָאֲנָפָה. כב) מִין הָאֲנָפָה שֶׁכֵּן נֶאֱמַר בָּהּ לְמִינָהּ. כג) הַדּוּכִיפַת. כד) הָעַטַלֵּף׃

טו כָּל מִי שֶׁהוּא בָּקִי בְּמִינִין אֵלּוּ וּבִשְׁמוֹתֵיהֶן חֲרֵי זֶה אוֹכֵל עוֹף שֶׁאֵינוֹ מֻהָם וְאֵינוֹ צָרִיךְ בְּדִיקָה. וְעוֹף טָהוֹר נֶאֱכָל בְּמָסֹרֶת. וְהוּא שֶׁיִּהְיֶה דָּבָר פָּשׁוּט בְּאוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁזֶּה עוֹף טָהוֹר. וְנֶאֱמָן צַיָּד לוֹמַר עוֹף זֶה הִתִּיר לִי רַבִּי הַצַּיָּד. וְהוּא שֶׁיְּחַזֵּק אוֹתוֹ צַיָּד שֶׁהוּא בָּקִי בְּמִינִין אֵלּוּ וּבִשְׁמוֹתֵיהֶן׃

טז מִי שֶׁאֵינוֹ מַכִּירָן וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ שְׁמוֹתֵיהֶן בּוֹדֵק בְּסִימָנִין אֵלּוּ שָׁנָתְנוּ חֲכָמִים. כָּל עוֹף שֶׁהוּא דּוֹרֵס וְאוֹכֵל בְּיָדוּעַ שֶׁהוּא מֵאֵלּוּ הַמִּינִין וְטָמֵא. וְשֶׁאֵינוֹ דּוֹרֵס וְאוֹכֵל אִם יֵשׁ בּוֹ אֶחָד מִשְּׁלֹשָׁה סִימָנִין אֵלּוּ חֲרֵי זֶה עוֹף טָהוֹר. וְאֵלּוּ הֵן. אֶצְבַּע יְתֵרָה. אוֹ זֶפֶק וְהִיא הַמֵּרְאָה. אוֹ שֶׁהָיָה קֵרְקְבָנוֹ נִקְלָף בְּיָד׃

יז לְפִי שֶׁאֵין בְּכָל אֵלּוּ הַמִּינִין הָאֲסוּרִין מִין שֶׁאֵינוֹ דּוֹרֵס וְיֵשׁ בּוֹ אֶחָד מִשְּׁלֹשָׁה סִימָנִין אֵלּוּ חוּץ מִפֶּרֶס וְעָזְנְיָה וּפֶרֶס וְעָזְנְיָה אֵינָן מְצוּיִין בְּיִשּׁוּב אֶלָּא בְּמִדְבָּרוֹת אֵיֵי הַיָּם הָרְחוֹקוֹת עַד מְאֹד שֶׁהֵן סוֹף הַיִּשּׁוּב׃

יח הָיָה הַקֵּרְקְבָן נִקְלָף בְּסַכִּין וְאֵינוֹ נִקְלָף בְּיָד וְאֵין בּוֹ סִימָן אֶחָד אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ דּוֹרֵס חֲרֵי זֶה סָפֵק. הָיָה חָזָק וְדָבֵק וְהִנִּיחוֹ בַּשֶּׁמֶשׁ וְנִתְרַפֶּה וְנִקְלָף בְּיָד חֲרֵי זֶה מֻתָּר׃

יט אָמְרוּ הַגְּאוֹנִים שֶׁמְּסֹרֶת הִיא בִּידֵיהֶם שֶׁאֵין מוֹרִין לְהַתִּיר עוֹף הַבָּא בְּסִימָן אֶחָד אֶלָּא אִם הָיָה אוֹתוֹ סִימָן שֶׁיְּקֻלַּף קֵרְקְבָנוֹ בְּיָד. אֲבָל אִם אֵינוֹ נִקְלָף בְּיָד אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ לוֹ זֶפֶק אוֹ אֶצְבַּע יְתֵרָה מֵעוֹלָם לֹא הִתִּירוּהוּ׃

כ כָּל עוֹף שֶׁחוֹלֵק אֶת רַגְלָיו כְּשֶׁמּוֹתְחִין לוֹ חוּט שְׁתַּיִם לְכָאן וּשְׁתַּיִם לְכָאן. אוֹ שֶׁקּוֹלֵט מִן הָאֲוִיר וְאוֹכֵל בָּאֲוִיר. חֲרֵי זֶה דּוֹרֵס וְטָמֵא. וְכָל הַשּׁוֹכֵן עִם הַטְּמֵאִים וְנִדְמֶה לָהֶם חֲרֵי זֶה טָמֵא׃

כא וּמִינֵי חֲגָבִים שֶׁהִתִּירָה תּוֹרָה שְׁמוֹנָה. וְאֵלּוּ הֵן. א) חָגָב. ב) מִין חָגָב וְהוּא הָרַזְבָּנִית. ג) חַרְגֹּל. ד) וּמִין חַרְגֹּל וְהוּא עַרְצוּבְיָא. ה) אַרְבֶּה. ו) וּמִין אַרְבֶּה וְהִיא צִפֹּרֶת כְּרָמִים. ז) סָלְעָם. ח) וּמִין סָלְעָם וְהִיא יוֹחָנָא יְרוּשַׁלְמִית׃

כב מִי שֶׁהוּא בָּקִי בָּהֶן וּבִשְׁמוֹתֵיהֶן אוֹכֵל. וְהַצַּיָּד נֶאֱמָן עֲלֵיהֶן כְּעוֹף. וּמִי שֶׁאֵינוֹ בָּקִי בָּהֶן בּוֹדֵק בְּסִימָנִין. וּשְׁלֹשָׁה סִימָנִין יֵשׁ בָּהֶן. כָּל שֶׁיֵּשׁ לוֹ אַרְבַּע רַגְלַיִם. וְאַרְבַּע כְּנָפַיִם שֶׁחוֹפּוֹת רֹב אֹרֶךְ גּוּפוֹ וְרֹב הֶקֵּף גּוּפוֹ. וְיֵשׁ לוֹ שְׁנֵי כְרָעַיִם לְנַתֵּר בָּהֶם חֲרֵי זֶה מִין טָהוֹר. וְאַף עַל פִּי שֶׁרֹּאשׁוֹ אָרֹךְ וְיֵשׁ לוֹ זָנָב אִם הָיָה שְׁמוֹ חָגָב טָהוֹר׃

כג מִי שֶׁאֵין לוֹ עַכְשָׁו כְּנָפַיִם אוֹ כְּרָעַיִם אוֹ שֶׁאֵין לוֹ כְּנָפַיִם הַחוֹפִין אֶת רֻבּוֹ וְעָתִיד לְגַדֵּל אוֹתָן אַחַר זְמַן כְּשֶׁיְּגַדֵּיל חֲרֵי זֶה מֻתָּר מֵעַתָּה׃

כד וּבְדָגִים שְׁנֵי סִימָנִין. סְנַפִּיר וְקַשְׂקֶשֶׂת. וּסְנַפִּיר הוּא שֶׁפּוֹרֵחַ בּוֹ. וְקַשְׂקֶשֶׂת הִיא הַדְּבוּקָה בְּכָל גּוּפוֹ. וְכָל שֶׁיֵּשׁ לוֹ קַשְׂקֶשֶׂת יֵשׁ לוֹ סְנַפִּיר. אֵין לוֹ עַכְשָׁו וּכְשֶׁיְּגַדֵּיל יִהְיֶה לוֹ אוֹ שֶׁיֵּשׁ לוֹ קַשְׂקֶשֶׂת כְּשֶׁהוּא בַּיָּם וּכְשֶׁיַּעֲלֶה יַשִּׁיר קַשְׂקַשָּׂיו חֲרֵי זֶה מֻתָּר. וּמִי שֶׁאֵין לוֹ קַשְׂקַשִּׂים הַחוֹפִין אֶת כֻּלּוֹ מֻתָּר. אֲפִלּוּ אֵין בּוֹ אֶלָּא סְנַפִּיר אַחַת וְקַשְׂקֶשֶׂת אַחַת חֲרֵי זֶה מֻתָּר׃

פרק ב

א מִכְּלָל שֶׁנֶּאֱמַר (דברים יד ו) "וְכָל בְּהֵמָה מַפְרֶסֶת פַּרְסָה וְשֹׁסַעַת שֶׁסַע שְׁתֵּי פְרָסוֹת מַעֲלַת גֵּרָה" שׁוֹמֵעַ אֲנִי שֶׁכָּל שֶׁאֵינָהּ מַעֲלַת גֵּרָה וּמַפְרֶסֶת פַּרְסָה אֲסוּרָה. וְלָאוּ הַבָּא מִכְּלַל עֲשֵׂה עֲשֵׂה הוּא. וּבְגָמָל וּבַחֲזִיר וּבְאַרְנֶבֶת וּבְשָׁפָן נֶאֱמַר (ויקרא יא ד) (דברים יד ז) "אֶת זֶה לֹא תֹאכְלוּ מִמַּעֲלֵי הַגֵּרָה וּמִמַּפְרִיסֵי הַפַּרְסָה" וְגוֹ׳ חֲרֵי לָמַדְתָּ שֶׁהֵן בִּלֹא תַּעֲשֶׂה וְאַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן סִימָן אֶחָד. וְכָל שֶׁכֵּן שְׁאָר בְּהֵמָה טְמֵאָה וְחַיָּה טְמֵאָה שֶׁאֵין בָּהּ סִימָן כְּלָל שֶׁאִסּוּר אֲכִילָתָם בִּלֹא תַּעֲשֶׂה יֶתֶר עַל עֲשֵׂה הַבָּא מִכְּלַל אוֹתָהּ תֹּאכְלוּ׃

ב לְפִיכָךְ כָּל הָאוֹכֵל מִבְּשַׂר בְּהֵמָה וְחַיָּה טְמֵאָה כְּזַיִת לוֹקֶה מִן הַתּוֹרָה. בֵּין שֶׁאָכַל מִן הַבָּשָׂר בֵּין שֶׁאָכַל מִן הַחֵלֶב. לֹא חִלֵּק הַכָּתוּב בִּטְמֵאִים בֵּין בְּשָׂרָם לְחֶלְבָּם׃

ג הָאָדָם אַף עַל פִּי שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (בראשית ב ז) "וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה" אֵינוֹ מִכְּלַל מִינֵי חַיָּה בַּעֲלַת פְּרָסָה לְפִיכָךְ אֵינוֹ בִּלֹא תַּעֲשֶׂה. וְהָאוֹכֵל מִבְּשַׂר הָאָדָם אוֹ מֵחֶלְבּוֹ בֵּין מִן הַחַי בֵּין מִן הַמֵּת אֵינוֹ לוֹקֶה. אֲבָל אָסוּר הוּא בַּעֲשֵׂה שֶׁהֲרֵי מָנָה הַכָּתוּב שִׁבְעַת מִינֵי חַיָּה וְאָמַר בָּהֶן (ויקרא יא ב) "זֹאת הַחַיָּה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ" הָא כָּל שֶׁהוּא חוּץ מֵהֶן לֹא תֹּאכְלוּ וְלָאוּ הַבָּא מִכְּלַל עֲשֵׂה עֲשֵׂה׃

ד הָאוֹכֵל כְּזַיִת מִבְּשַׂר עוֹף טָמֵא לוֹקֶה מִן הַתּוֹרָה שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא יא יג) "וְאֶת אֵלֶּה תְּשַׁקְּצוּ מִן הָעוֹף לֹא יֵאָכְלוּ". וַהֲרֵי עָבַר עַל עֲשֵׂה שֶׁנֶּאֱמַר (דברים יד יא) "כָּל צִפּוֹר טְהֹרָה תֹּאכֵלוּ" הָא טְמֵאָה לֹא תֹּאכְלוּ. וְכֵן הָאוֹכֵל כְּזַיִת מִדָּג טָמֵא לוֹקֶה שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא יא יא) "וְשֶׁקֶץ יִהְיוּ לָכֶם" (ויקרא יא יא) "מִבְּשָׂרָם לֹא תֹאכֵלוּ". וְעָבַר עַל עֲשֵׂה שֶׁנֶּאֱמַר (דברים יד ט) "כֹּל אֲשֶׁר לוֹ סְנַפִּיר וְקַשְׂקֶשֶׂת תֹּאכֵלוּ" מִכְּלַל שֶׁמִּי שֶׁאֵין לוֹ סְנַפִּיר וְקַשְׂקֶשֶׂת לֹא יֵאָכֵל. הָא לְמַדְתָּ שֶׁכָּל הָאוֹכֵל דָּג טָמֵא אוֹ בְּהֵמָה וְחַיָּה טְמֵאָה אוֹ עוֹף טָמֵא בִּטֵּל מִצְוַת עֲשֵׂה וְעָבַר עַל לֹא תַּעֲשֶׂה:

ה חָגָב טָמֵא הֲרֵי הוּא בִּכְלַל שֶׁרֶץ הָעוֹף וְהָאוֹכֵל כְּזַיִת מִשֶּׁרֶץ הָעוֹף לוֹקֶה שֶׁנֶּאֱמַר (דברים יד יט) "כָּל שֶׁרֶץ הָעוֹף טָמֵא הוּא לָכֶם לֹא יֵאָכֵלוּ". וְאֵי זֶהוּ שֶׁרֶץ הָעוֹף כְּגוֹן זְבוּב אוֹ יַתּוּשׁ וְצִרְעָה וּדְבוֹרָה וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן:

ו הָאוֹכֵל כְּזַיִת מִשֶּׁרֶץ הָאָרֶץ לוֹקֶה שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא יא מא) "וְכָל הַשֶּׁרֶץ הַשֹּׁרֵץ עַל הָאָרֶץ שֶׁקֶץ הוּא לֹא יֵאָכֵל". וְאֵי זֶהוּ שֶׁרֶץ הָאָרֶץ כְּגוֹן נְחָשִׁים וְעַקְרַבִּים וְחִפְּשִׁית וְנַדָּל וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן:

ז וּשְׁמוֹנָה שְׁרָצִים הָאֲמוּרִים בַּתּוֹרָה שֶׁהֵן "הַחֹלֶד וְהָעַכְבָּר וְהַצָּב" (ויקרא יא כט) "הַלְּטָאָה וְהַחֹמֶט וְהַתְּנְשֶׁמֶת" הָאוֹכֵל מִבְּשָׂרָם כַּעֲדָשָׁה לוֹקֶה. שִׁעוּר אֲכִילָתָן כְּשִׁעוּר טֻמְאָתָן. וְכֻלָּם מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה בְּכַעֲדָשָׁה:

ח בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּשֶׁאָכַל מֵהֶן אַחַר מִיתָתָן. אֲבָל הַחוֹתֵךְ אֵיבָר מִן הַחַי מִן אֶחָד מֵהֶן וַאֲכָלוֹ אֵינוֹ לוֹקֶה עָלָיו עַד שֶׁיִּהְיֶה בּוֹ כְּזַיִת בָּשָׂר. וְכֵלָן מִצְטָרְפִין לִכְזַיִת. אָכַל אֵיבָר שָׁלֵם מִן הַשֶּׁרֶץ אַחַר שֶׁמֵּת אֵינוֹ לוֹקֶה עַד שֶׁיִּהְיֶה בּוֹ כַּעֲדָשָׁה:

ט דַּם שְׁמוֹנָה שְׁרָצִים וּבְשָׂרָן מִצְטָרֵף לְכַעֲדָשָׁה וְהוּא שֶׁיִּהְיֶה הַדָּם מְחֻבָּר לַבָּשָׂר. וְכֵן דַּם הַנֶּחָשׁ מִצְטָרֵף לִבְשָׂרוֹ לִכְזַיִת וְלוֹקֶה עָלָיו לְפִי שֶׁאֵין בְּשָׂרוֹ חָלוּק מִדָּמוֹ. וַאֲפִלּוּ עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ מְטַמֵּא. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בּוֹ מִשְּׁאָר שְׁרָצִים שֶׁאֵינָן מְטַמְּאִין:

י דַּם שְׁרָצִים שֶׁפָּרַשׁ וּכְנָסוֹ וַאֲכָלוֹ לוֹקֶה עָלָיו בִּכְזַיִת. וְהוּא שֶׁיִּתְּרוּ בּוֹ מִשּׁוּם אוֹכֶל שֶׁרֶץ. אֲבָל אִם הִתְּרוּ בּוֹ מִשּׁוּם אוֹכֶל דָּם פָּטוּר. שֶׁאֵין חַיָּבִין אֶלָּא עַל דַּם בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף:

יא כָּל הַשְּׁעוּרִין וּמַחְלְקוֹתָם הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי:

יב הָאוֹכֵל כְּזַיִת מִשֶּׁרֶץ הַמַּיִם לוֹקֶה מִן הַתּוֹרָה שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא יא מג) "אַל תְּשַׁקְּצוּ אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם בְּכָל הַשֶּׁרֶץ הַשֹּׁרֵץ וְלֹא תִטַּמְּאוּ בָּהֶם". הֲרֵי כָּלַל בְּלָאו זֶה שֶׁרֶץ הָאָרֶץ וְשֶׁרֶץ הָעוֹף וְשֶׁרֶץ הַמַּיִם. אִי זֶהוּ שֶׁרֶץ הַמַּיִם אֵלּוּ הַבְּרִיּוֹת הַקָּטַנּוֹת כְּמוֹ הַתּוֹלָעִים וְהָעֲלוּקָה שֶׁבַּמַּיִם וְהַבְּרִיּוֹת הַגְּדוֹלוֹת בְּיוֹתֵר שֶׁהֵן חַיּוֹת הַיָּם. כְּלָלוֹ שֶׁל דָּבָר כָּל שֶׁאֵינוֹ בְּצוּרַת הַדָּגִים לֹא דָּג טָמֵא וְלֹא דָּג טָהוֹר כְּגוֹן כֶּלֶב הַמַּיִם וְהַדַּלְפוֹן וְהַצְּפַרְדֵּעַ וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן:

יג אֵלּוּ הַמִּינִין שֶׁנִּבְרָאִין בְּאַשְׁפּוֹת וּבְגוּפֵי הַנְּבֵלוֹת כְּגוֹן רִמָּה וְתוֹלַעַת וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן שֶׁאֵינָן נִבְרָאִין מִזָּכָר וּנְקֵבָה אֶלָּא מִן הַגְּלָלִים שֶׁהִסְרִיחוּ וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן הֵן הַנִּקְרָאִין רוֹמֶשׂ עַל הָאָרֶץ. וְהָאוֹכֵל מֵהֶן כְּזַיִת לוֹקֶה שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא יא מד) "וְלֹא תְטַמְּאוּ אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם בְּכָל הַשֶּׁרֶץ הָרֹמֵשׂ עַל הָאָרֶץ" וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין פְּרִין וְרִבְיָן. אֲבָל (ויקרא יא מא מב) "הַשֶּׁרֶץ הַשּׁוֹרֵץ עַל הָאָרֶץ" הוּא שֶׁפָּרֶה וְרָבֶה מִזָּכָר וּנְקֵבָה:

יד אֵלּוּ הַמִּינִין הַנִּבְרָאִין בְּפֵרוֹת וּבְמַאֲכָלוֹת אִם פָּרְשׁוּ וְיָצְאוּ לָאָרֶץ אַף עַל פִּי שֶׁחָזְרוּ לְתוֹךְ הָאֹכֶל מִי שֶׁאָכַל מֵהֶן כְּזַיִת לוֹקֶה שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא יא מב) "לְכָל הַשֶּׁרֶץ הַשֹּׁרֵץ עַל הָאָרֶץ" לְאֶסֹר אֵלּוּ שֶׁפָּרְשׁוּ לָאָרֶץ. אֲבָל אִם לֹא פָּרְשׁוּ מֻתָּר לֶאֱכֹל הַפְּרִי וְהַתּוֹלַעַת שֶׁבְּתוֹכוֹ:

טו בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים שֶׁהִתְלִיעַ הָאֹכֶל אַחַר שֶׁנֶּעֱקַר מִן הָאָרֶץ. אֲבָל אִם הִתְלִיעַ וְהוּא מְחֻבָּר. אוֹתָהּ הַתּוֹלַעַת אֲסוּרָה כְּאִלּוּ פֵּרְשָׁה לָאָרֶץ שֶׁעַל הָאָרֶץ נִבְרֵאת וְלוֹקִין עָלֶיהָ. וְאִם סָפֵק אֲסוּרָה. לְפִיכָךְ כָּל מִינֵי פֵּרוֹת שֶׁדַּרְכָּן לְהַתְלִיעַ כְּשֶׁהֵן מְחֻבָּרִין לֹא יֹאכַל עַד שֶׁיִּבְדֹּק הַפְּרִי מִתּוֹכוֹ שֶׁמָּא יֵשׁ בּוֹ תּוֹלַעַת. וְאִם שָׁהָה הַפְּרִי אַחַר שֶׁנֶּעֱקַר שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ אוֹכֵל בְּלֹא בְּדִיקָה שֶׁאֵין תּוֹלַעַת שֶׁבּוֹ מִתְקַיֶּמֶת שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ:

טז פָּרְשׁוּ לָאֲוִיר וְלֹא נָגְעוּ לָאָרֶץ. אוֹ שֶׁפָּרְשׁוּ מִקְצָתָן לָאָרֶץ. אוֹ שֶׁפָּרְשׁוּ אַחַר שֶׁמֵּתוּ. אוֹ שֶׁנִּמְצֵאת תּוֹלַעַת עַל הַגַּרְעִינָה מִבִּפְנִים. אוֹ שֶׁיָּצְאוּ מִתּוֹךְ הָאֹכֶל לְתוֹךְ אֹכֶל אַחֵר. כָּל אֵלּוּ אֲסוּרִין מִפֶּקַח וְאֵין לוֹקִין עֲלֵיהֶן:

יז תּוֹלַעַת הַנִּמְצֵאת בִּמְעֵי הַדָּגִים וּבַמַּח שֶׁבְּרֹאשׁ הַבְּהֵמָה וְהַנִּמְצֵאת בַּבָּשָׂר אֲסוּרָה. אֲבָל דָּג מָלִיחַ שֶׁהִתְלִיעַ הֲרֵי הַתּוֹלַעַת שֶׁבּוֹ מֻתֶּרֶת. שֶׁהֵן כְּפֵרוֹת שֶׁהִתְלִיעוּ אַחַר שֶׁנֶּעֱקְרוּ מִן הָאָרֶץ שֶׁמֻּתָּר לְאָכְלָן כֻּלָּן כְּאַחַת בַּתּוֹלַעַת שֶׁבְּתוֹכָן. וְכֵן הַמַּיִם שֶׁבַּכֵּלִים שֶׁהִשְׁרִיצוּ הֲרֵי אוֹתָן שְׁרָצִים מֻתָּר לִשְׁתּוֹתָן עִם הַמַּיִם שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא יא ט) "וְכֹל אֲשֶׁר לוֹ סְנַפִּיר וְקַשְׂקֶשֶׂת בַּמַּיִם בַּיַּמִּים וּבַנְּחָלִים אֹתָם תֹּאכֵלוּ". כְּלוֹמַר בַּמַּיִם וּבַיַּמִּים וּבַנְּחָלִים הוּא שֶׁאַתָּה אוֹכֵל אֶת שֶׁיֵּשׁ לוֹ וְאֵין אַתָּה אוֹכֵל אֶת שֶׁאֵין לוֹ. אֲבָל בְּכֵלִים בֵּין שֶׁיֵּשׁ לוֹ בֵּין שֶׁאֵין לוֹ מֻתָּר:

יח שֶׁרֶץ הַמַּיִם הַנִּבְרָא בִּבּוֹרוֹת וּבְשִׁיחִין וּבִמְעָרוֹת הוֹאִיל וְאֵינָן מַיִם נוֹבְעִין וַהֲרֵי הֵן עֲצוּרִים הֲרֵי הֵן כְּמַיִם שֶׁבִּכֵּלִים וּמַתָּר. וְשׁוֹחֶה וְאֵינוֹ נִמְנָע וְאַף עַל פִּי שֶׁבּוֹלֵעַ בִּשְׁעַת שְׁתִיָּה מֵאוֹתָן הַשְּׁרָצִים הַדַּקִּים:

יט בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים שֶׁלֹּא פָּרְשׁוּ מִמְּקוֹם בְּרִיָּתָן. אֲבָל אִם פֵּרַשׁ הַשֶּׁרֶץ אַף עַל פִּי שֶׁחָזַר לְתוֹךְ הַכְּלִי אוֹ לְתוֹךְ הַבּוֹר אָסוּר. פֵּרַשׁ לְדָפְנֵי הֶחָבִית וְחָזַר וְנָפַל לְתוֹךְ הַמַּיִם אוֹ לְתוֹךְ הַשֹּׂכָר מֻתָּר. וְכֵן אִם פֵּרַשׁ לְדָפְנֵי הַבּוֹר אוֹ הַמְּעָרָה וְחָזַר לַמַּיִם מֻתָּר:

כ הַמְסַנֵּן אֶת הַיַּיִן אוֹ אֶת הַחֹמֶץ אוֹ אֶת הַשֵּׂכָר וְאָכַל אֶת הַיַּבְחוּשִׁים אוֹ אֶת הַיַּתּוֹלָעוֹת שֶׁסִּנֵּן לוֹקֶה מִשּׁוּם שֶׁרֶץ הַמַּיִם אוֹ מִשּׁוּם שֶׁרֶץ הָעוֹף (וְשֶׁרֶץ הַמַּיִם) אֲפִלּוּ חָזַר לַכְּלִי אַחַר שֶׁסִּנְּנָן שֶׁהֲרֵי פָּרְשׁוּ מִמְּקוֹם בְּרִיָּתָן. אֲבָל אִם לֹא סִנְּנָן שׁוֹתֶה וְאֵינוֹ נִמְנָע כְּמוֹ שֶׁפֵּרַשְׁנוּ:

כא זֶה שֶׁאָמְרוּ בְּפֶרֶק זֶה הָאוֹכֵל כְּזַיִת מִבְּרִיָּה גְּדוֹלָה אוֹ שֶׁצֵּרַף מְעַט מִבְּרִיָּה זוֹ וּמְעַט מִבְּרִיָּה זוֹ שֶׁבְּמִינָהּ עַד שֶׁיֹּאכַל כְּזַיִת. אֲבָל הָאוֹכֵל בְּרִיָּה טְמֵאָה בִּפְנֵי עַצְמָהּ כֻּלָּהּ חֲרֵי זֶה לוֹקֶה מִן הַתּוֹרָה. וַאֲפִלּוּ הָיְתָה פְּחוּתָה מִן הַחֲרָדָל. בֵּין שֶׁאֲכָלָהּ מֻתָּה בֵּין שֶׁאֲכָלָהּ חַיָּה. וַאֲפִלּוּ סָרְחָה הַבְּרִיָּה וְנִשְׁתַּנְּתָה צוּרָתָהּ הוֹאִיל וַאֲכָלָהּ כֻּלָּהּ לוֹקֶה:

כב נִמְלָה שֶׁחָסְרָה אֲפִלּוּ אַחַת מֵרַגְלֶיהָ אֵינוֹ לוֹקֶה עָלֶיהָ אֶלָּא בִּכְזַיִת. לְפִיכָךְ הָאוֹכֵל זְבוּב שָׁלֵם אוֹ יַתּוּשׁ שָׁלֵם בֵּין חַי וּבֵין מֵת לוֹקֶה מִשּׁוּם שֶׁרֶץ הָעוֹף:

כג חֲרֵי שֶׁהָיְתָה הַבְּרִיָּה מִשֶּׁרֶץ הָעוֹף וּמִשֶּׁרֶץ הַמַּיִם וּמִשֶּׁרֶץ הָאָרֶץ כְּגוֹן שֶׁהָיוּ לָהּ כְּנָפַיִם וְהִיא מְהַלֶּכֶת עַל הָאָרֶץ כִּשְׁאָר שְׁרָצִים וְהָיְתָה רָבָה בַּמַּיִם וַאֲכָלָהּ לוֹקֶה שָׁלֹשׁ מַלְקִיּוֹת. וְאִם הָיְתָה יֶתֶר עַל זֶה מִן הַמִּינִין שֶׁנִּבְרְאוּ בְּפֶרוֹת לוֹקֶה עָלֶיהָ אַרְבַּע מַלְקִיּוֹת. וְאִם הָיְתָה מִן הַמִּינִין שֶׁפָּרִין וְרָבִין לוֹקֶה חָמֵשׁ. וְאִם הָיְתָה מִכְּלַל עוֹף טָמֵא יֶתֶר עַל זֶה מִן הַמִּינִין שֶׁנִּבְרְאוּ בְּפֶרוֹת לוֹקֶה עָלֶיהָ שֵׁשׁ מַלְקִיּוֹת. מִשּׁוּם עוֹף טָמֵא. וּמִשּׁוּם שֶׁרֶץ הָעוֹף. וּמִשּׁוּם שֶׁרֶץ הָאָרֶץ. וּמִשּׁוּם שֶׁרֶץ הַמַּיִם. וּמִשּׁוּם רוֹמֶשׂ עַל הָאָרֶץ. וּמִשּׁוּם תּוֹלַעַת הַפֵּרוֹת. בֵּין שֶׁאֲכָלָהּ כֻּלָּהּ בֵּין שֶׁאָכַל מִמֶּנָּה כְּזַיִת. לְפִיכָךְ הָאוֹכֵל נִמְלָה הַפּוֹרַחַת הַגְּדֵלָה בַּמַּיִם לוֹקֶה חָמֵשׁ מַלְקִיּוֹת:

כד רֹסֶק נְמָלִים וְהֵבִיא אַחַת שְׁלֵמָה וְצָרָפָהּ לְאֵלּוּ שֶׁנִּתְרַסְּקוּ וְנַעֲשָׂה הַכֹּל כְּזַיִת וַאֲכָלוֹ לוֹקֶה שֵׁשׁ מַלְקִיּוֹת. חָמֵשׁ מִשּׁוּם הַנִּמְלָה הָאַחַת וְאַחַת מִשּׁוּם כְּזַיִת מִנִּבְלַת הַטְּמֵאִים:

פרק ג

א כָּל מַאֲכָל הַיּוֹצֵא מִמִּין מִן הַמִּינִין הָאֲסוּרִין שֶׁלּוֹקִין עַל אֲכִילָתָן חֲרֵי אוֹתוֹ הַמַּאֲכָל אָסוּר בַּאֲכִילָה מִן הַתּוֹרָה. כְּגוֹן חֲלֵב בְּהֵמָה וְחַיָּה הַטְּמֵאִים וּבֵיצֵי עוֹף וְדָג הַטְּמֵאִים שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא יא טז) (דברים יד טו) "וְאֶת בַּת הַיַּעֲנָה" זוֹ בֵּיצָתָהּ. וְהוּא הַדִּין לְכָל הָאָסוּר כְּיַעֲנָה וּלְכָל הַדְּבָרִים הַדּוֹמִין לְבֵיצָה:

ב חֲלֵב הָאָדָם מֵתָר בַּאֲכִילָה אַף עַל פִּי שֶׁבִּשַּׂר הָאָדָם אָסוּר בַּאֲכִילָה. וּכְבָר בֵּאַרְנוּ שֶׁהוּא בַּעֲשֵׂה:

ג דְּבַשׁ דְּבוֹרִים וּדְבַשׁ צְרָעִים מֻתָּר מִפְּנֵי שֶׁאֵינוֹ מִתַּמְצִית גּוּפָן אֶלָּא כּוֹנְסִין אוֹתוֹ מִן הָעֲשָׂבִים בְּתוֹךְ פִּיהֶן וּמְקִיאִין אוֹתוֹ בַּכַּוֶּרֶת כְּדֵי שֶׁיִּמְצְאוּ אוֹתוֹ לֶאֱכֹל מִמֶּנּוּ בִּימוֹת הַגְּשָׁמִים:

ד אַף עַל פִּי שֶׁחֲלֵב אָדָם מֻתָּר אָסְרוּ חֲכָמִים לְגָדוֹל לִינֹק אוֹתוֹ מִן הַשָּׂדַיִם אֶלָּא חוֹלֶבֶת אִשָּׁה לְתוֹךְ הַכְּלִי וְשׁוֹתֶה. וְגָדוֹל שֶׁינָּק מִן הַשָּׂד כְּיוֹנֵק שֶׁרֶץ וּמַכִּין אוֹתוֹ מַכַּת מַרְדּוּת:

ה יוֹנֵק תִּינוֹק וְהוֹלֵךְ אֲפִלּוּ אַרְבַּע אוֹ חָמֵשׁ שָׁנִים. וְאִם גְּמָלוּהוּ וּפָרַשׁ שְׁלֹשָׁה יָמִים אוֹ יֶתֶר מֻחֲמַת בֵּרְיוֹ לֹא מֻחֲמַת חָלְיוֹ אֵינוֹ חוֹזֵר וְיוֹנֵק. וְהוּא שֶׁגְּמָלוּהוּ אַחַר כ"ד חֹדֶשׁ. אֲבָל בְּתוֹךְ זְמַן זֶה אֲפִלּוּ גְּמָלוּהוּ חֹדֶשׁ אוֹ שְׁנַיִם מֻתָּר לַחֲזֹר וְלִינֹק עַד סוֹף כ"ד חֹדֶשׁ:

ו אַף עַל פִּי שֶׁחֲלֵב בְּהֵמָה טְמֵאָה וּבֵיצֵי עוֹף טָמֵא אֲסוּרִין מִן הַתּוֹרָה אֵין לוֹקִין עֲלֵיהֶם שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא יא ח) (דברים יד ח) "מִבְּשָׂרָם לֹא תֹאכֵלוּ" עַל הַבָּשָׂר הוּא לוֹקֶה וְאֵינוֹ לוֹקֶה. עַל הַבֵּיצָה וְעַל הֶחָלָב. וַהֲרֵי הָאוֹכֵל אוֹתָן כְּאוֹכֵל חֲצִי שִׁעוּר שֶׁהוּא אָסוּר מִן הַתּוֹרָה וְאֵינוֹ לוֹקֶה אֲבָל מַכִּין אוֹתוֹ מַכַּת מַרְדּוּת:

ז יֵרָאֶה לִי שֶׁהָאוֹכֵל בֵּיצֵי דָּגִים טְמֵאִים הַנִּמְצָאִים בִּמְעֵיהֶם כְּאוֹכֵל קִרְבֵי דָּגִים טְמֵאִים וְלוֹקֶה מִן הַתּוֹרָה. וְכֵן בֵּיצֵי הָעוֹף הַטָּמֵא הַתְּלוּיוֹת בְּאֶשְׁכּוֹל שֶׁעֲדַיִן לֹא פָּרְשׁוּ וְנִגְמְרוּ. הָאוֹכֵל אוֹתָן לוֹקֶה כְּאוֹכֵל בְּנֵי מֵעַיִם שֶׁלָּהֶן:

ח בֵּיצַת עוֹף טָמֵא שֶׁהִתְחִיל הָאֶפְרוֹחַ לְהִתְרַקֵּם בָּהּ וַאֲכָלוֹ לוֹקֶה מִשּׁוּם אוֹכֵל שֶׁרֶץ הָעוֹף. אֲבָל בֵּיצַת הָעוֹף טָהוֹר שֶׁהִתְחִיל הָאֶפְרוֹחַ לְהִתְרַקֵּם בָּהּ וַאֲכָלָהּ מַכִּין אוֹתוֹ מַכַּת מַרְדּוּת:

ט נִמְצָא עָלֶיהָ קֶרֶט דָּם. אִם עַל הַחֶלְבּוֹן זוֹרֵק אֶת הַדָּם וְאוֹכֵל אֶת הַשְּׁאָר. וְאִם עַל הַחֶלְמוֹן אָסוּר כֻּלָּהּ. בֵּיצָה הַמּוּזֶרֶת הַנֶּפֶשׁ הַיָּפָה תֹּאכְלֶנָּה:

י אֶפְרוֹחַ שֶׁנּוֹלַד אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִתְפַּתְּחוּ עֵינָיו מֻתָּר לְאָכְלוֹ. בְּהֵמָה טְהוֹרָה שֶׁנִּטְרְפָה חֲלָבָהּ אָסוּר כַּחֲלֵב בְּהֵמָה טְמֵאָה. וְכֵן בֵּיצַת עוֹף טָהוֹר שֶׁנִּטְרַף כְּבֵיצַת עוֹף טָמֵא וְאָסוּר:

יא אֶפְרוֹחַ שֶׁנּוֹלַד מִבֵּיצַת טְרֵפָה מֻתָּר שֶׁאֵין מִינוֹ טָמֵא. הָיָה הָעוֹף סָפֵק טְרֵפָה כָּל הַבֵּיצִים שֶׁתֵּלַד בַּעֲרֵמָה רִאשׁוֹנָה מַשְׁהִין אוֹתָן. אִם טָעֲנָה עֲרֵמָה שְׁנִיָּה וְהִתְחִילָה לֵילֵד הֻתְּרוּ הָרִאשׁוֹנוֹת שֶׁאִם הָיְתָה טְרֵפָה לֹא הָיְתָה יוֹלֶדֶת עוֹד. וְאִם לֹא יָלְדָה חֲרֵי הֵן אֲסוּרוֹת:

יב חֵלֶב בְּהֵמָה טְמֵאָה אֵינוֹ נִקָּפָה וְעוֹמֵד כַּחֲלֵב הַטָּהוֹרָה. וְאִם נִתְעָרֵב חֵלֶב טְמֵאָה בַּחֲלֵב בְּהֵמָה טְהוֹרָה כְּשֶׁתַּעֲמִיד אוֹתוֹ יַעֲמוֹד חֵלֶב הַטָּהוֹרָה וְיֵצֵא חֵלֶב הַטָּמְאָה עִם הַקּוֹם שֶׁל גְּבִינָה:

יג וּמִפְּנֵי זֶה יִתֵּן הַדִּין שֶׁכָּל חָלָב הַנִּמְצָא בְּיַד עַכּוּ״ם אָסוּר שֶׁמָּא עֵרֵב בּוֹ חֵלֶב בְּהֵמָה טְמֵאָה. וּגְבִינַת הָעַכּוּ״ם מֻתֶּרֶת שֶׁאֵין חֵלֶב בְּהֵמָה טְמֵאָה מִתְגַּבֵּן. אֲבָל בִּימֵי חַכְמֵי מִשְׁנָה גָּזְרוּ עַל גְּבִינַת הָעַכּוּ״ם וַאֲסָרוּם מִפְּנֵי שֶׁמַּעֲמִידִין אוֹתָהּ בְּעוֹר קֵבָה שֶׁל שְׁחִיטָתָן שֶׁהִיא נְבֵלָה. וְאִם תֹּאמַר וַהֲלֹא עוֹר הַקֵּבָה דָּבָר קָטָן הוּא עַד מְאֹד בֶּחָלָב שֶׁעָמַד בּוֹ וְלָמָּה לֹא יִבָּטֵל בְּמִעוּטוֹ. מִפְּנֵי שֶׁהוּא הַמַּעֲמִיד הַגְּבִינָה. וְהוֹאִיל וְדָבָר הָאָסוּר הוּא שֶׁהֶעֱמִיד חֲרֵי הַכֹּל אָסוּר כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר:

יד גְּבִינָה שֶׁמַּעֲמִידִין אוֹתָהּ הָעַכּוּ״ם בַּעֲשָׂבִים אוֹ בְּמֵי פֵּרוֹת כְּגוֹן שְׂרַף הַתְּאֵנִים וַחֲרֵי הֵן נִכָּרִין בַּגְּבִינָה הוֹרוּ מִקְצָת הַגְּאוֹנִים שֶׁהִיא אֲסוּרָה. שֶׁכְּבָר גָּזְרוּ עַל כָּל גְּבִינַת הָעַכּוּ״ם בֵּין שֶׁהֶעֱמִידוּהָ בְּדָבָר אָסוּר בֵּין שֶׁהֶעֱמִידוּהָ בְּדָבָר הַמֻּתָּר גְּזֵרָה מִשּׁוּם שֶׁמַּעֲמִידִין אוֹתָהּ בְּדָבָר הָאָסוּר:

טו הָאוֹכֵל גְּבִינַת הָעַכּוּ״ם אוֹ חָלָב שֶׁחָלְבוּ עַכּוּ״ם וְאֵין יִשְׂרְאֵל רוֹאֵהוּ מַכִּין אוֹתוֹ מַכַּת מַרְדּוּת. הַחֶמְאָה שֶׁל עַכּוּ״ם מִקְצָת הַגְּאוֹנִים הִתִּירוּהָ שֶׁחֲרֵי לֹא גָּזְרוּ עַל הַחֶמְאָה וַחֲלֵב הַטְּמֵאָה אֵינוֹ עוֹמֵד. וּמִקְצָת הַגְּאוֹנִים אֲסָרוּהָ מִפְּנֵי צְחִצּוּחֵי חָלָב שֶׁיֹּשְׁאֵר בָּהּ. שֶׁחֲרֵי הַקּוֹם שֶׁבַּחֶמְאָה אֵינוֹ מִעֹרָב עִם הַחֶמְאָה כְּדֵי שֶׁיִּבָּטֵל בְּמִעוּטוֹ. וְכָל חָלָב שֶׁלָּהֶן חוֹשְׁשִׁין לוֹ שֶׁמָּא עֵרְבוּ בּוֹ חֵלֶב בְּהֵמָה טְמֵאָה:

טז יֵרָאֶה לִי שֶׁאִם לָקַח חֶמְאָה מִן הָעַכּוּ״ם וּבִשְּׁלָהּ עַד שֶׁהָלְכוּ לָהֶן צְחִצּוּחֵי חָלָב חֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת. שֶׁאִם תֹּאמַר נִתְעָרְבוּ עִמָּן וְנִתְבַּשְּׁלוּ כֻּלָּן בָּטְלוּ בְּמִעוּטָם. אֲבָל הַחֶמְאָה שֶׁבִּשְּׁלוּ אוֹתָהּ עַכּוּ״ם אֲסוּרָה מִשּׁוּם גְּעוּלֵי עַכּוּ״ם כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר:

יז יִשְׂרָאֵל שֶׁיָּשַׁב בְּצַד הָעֵדֶר שֶׁל נָכְרִי וּבָא הַנָּכְרִי וְהֵבִיא לוֹ חָלָב מִן הָעֵדֶר אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ בָּעֵדֶר בְּהֵמָה טְמֵאָה חֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת. וְאַף עַל פִּי שֶׁלֹּא רָאָה אוֹתוֹ חוֹלֵב. וְהוּא שֶׁיָּכוֹל לִרְאוֹתוֹ כְּשֶׁהוּא חוֹלֵב כְּשֶׁיַּעֲמֹד. שֶׁהַנָּכְרִי מִתְיָרֵא לַחְלֹב מִן הַטְּמֵאָה שֶׁמָּא יַעֲמֹד וְיִרְאֶה אוֹתוֹ:

יח בֵּיצָה שֶׁשְּׁנֵי רָאשֶׁיהָ כַּדִּין אוֹ שֶׁשְּׁנֵי רָאשֶׁיהָ חַדִּין. אוֹ שֶׁהָיָה חֶלְמוֹן מִבַּחוּץ וְחֶלְבּוֹן מִבִּפְנִים בְּיָדוּעַ שֶׁהוּא בֵּיצַת עוֹף טָמֵא. רֹאשָׁהּ אֶחָד כַּד וְרֹאשָׁהּ אֶחָד חַד וְחֶלְבּוֹן מִבַּחוּץ וְחֶלְמוֹן מִבִּפְנִים. אֶפְשָׁר שֶׁהִיא בֵּיצַת עוֹף טָמֵא וְאֶפְשָׁר שֶׁהִיא בֵּיצַת עוֹף טָהוֹר. לְפִיכָךְ שׁוֹאֵל לַצַּיָּד יִשְׂרָאֵל שֶׁמּוֹכְרָהּ. אִם אָמַר לוֹ שֶׁל עוֹף פְּלוֹנִי הוּא וְעוֹף טָהוֹר הוּא סוֹמֵךְ עָלָיו. וְאִם אָמַר שֶׁל עוֹף טָהוֹר וְלֹא אָמַר לוֹ שְׁמוֹ אֵינוֹ סוֹמֵךְ עָלָיו:

יט לְפִיכָךְ אֵין לוֹקְחִים בֵּיצִים מִן הָעַכּוּ״ם אֶלָּא אִם הָיָה מַכִּיר אוֹתָן וְיֵשׁ לוֹ בָּהֶן טְבִיעוּת עַיִן שֶׁהֵן בֵּיצֵי עוֹף פְּלוֹנִי הַטָּהוֹר. וְאֵין חוֹשְׁשִׁין לָהֶן שֶׁמָּא הֵן בֵּיצֵי טְרֵפָה אוֹ בֵּיצֵי נְבֵלָה. וְאֵין לוֹקְחִין מִן הָעַכּוּ״ם בֵּיצָה טְרוּפָה כְּלָל:

כ בֵּיצֵי דָּגִים סִימָנֵיהֶם כְּסִימָנֵי בֵּיצֵי הָעוֹף. אִם הָיוּ שְׁנֵי רָאשֶׁיהָ כַּדִּין אוֹ חַדִּין טְמֵאָה. אֶחָד כַּד וְאֶחָד חַד שׁוֹאֵל לְיִשְׂרְאֵלִי הַמּוֹכֵר. אִם אָמַר לוֹ אֲנִי מְלַחְתִּים וְהוֹצֵאתִים מִדָּג טָהוֹר אוֹכֵל עַל פִּיו. וְאִם אָמַר לוֹ טְהוֹרִין הֵם אֵינוֹ נֶאֱמָן אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה אָדָם שֶׁהֻחְזַק בְּכַשְׁרוּת:

כא וְכֵן אֵין לוֹקְחִין גְּבִינָה וַחֲתִיכַת דָּג שֶׁאֵין בָּהּ סִימָן אֶלָּא מִיִּשְׂרְאֵלִי שֶׁהֻחְזַק בְּכַשְׁרוּת. אֲבָל בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כְּשֶׁהָיְתָה רַבָּה יִשְׂרָאֵל לוֹקְחִין מִכָּל יִשְׂרְאֵלִי שֶׁבָּהּ. וְהֶחָלָב לוֹקְחִין אוֹתוֹ מִכָּל יִשְׂרָאֵל מִכָּל מָקוֹם:

כב הַכּוֹבֵשׁ דָּגִים טְמֵאִים צִירָן אָסוּר. אֲבָל צִיר חֲגָבִים טְמֵאִים מֻתָּר מִפְּנֵי שֶׁאֵין בָּהֶם לַחְלוּחִית. לְפִיכָךְ אֵין לוֹקְחִין צִיר מִן הָעַכּוּ״ם אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה בּוֹ דָּג טָהוֹר מְשׁוֹטֵט בּוֹ אֲפִלּוּ דָּג אֶחָד:

כג עַכּוּ״ם שֶׁהֵבִיא עֲרֵבָה מְלֵאָה חָבִיּוֹת פְּתוּחוֹת שֶׁל צִיר וְדָג אֶחָד טָהוֹר בְּאֶמְצַע מֵהֶם כֻּלָּן מֻתָּרוֹת. הָיוּ סְתוּמוֹת פָּתַח אֶמְצַע וְנִמְצָא בָּהּ דָּג טָהוֹר שְׁנִיָּה וְנִמְצָא בָּהּ טָהוֹר כֻּלָּן מֻתָּרוֹת. וְהוּא שֶׁיִּהְיֶה רֹאשׁוֹ שֶׁל דָּג וּשְׁדֵרוֹ קַיָּם כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה נִכָּר שֶׁהוּא דָּג טָהוֹר. לְפִיכָךְ אֵין לוֹקְחִין דָּגִים מְרוֹצָצִין מִלּוּחִין מִן הָעַכּוּ״ם וְהֵם הַנִּקְרָאִים טָרִית טְרוּפָה. וְאִם הָיָה רֹאשׁ הַדָּג וּשְׁדֵרוֹ נִכָּר אַף עַל פִּי שֶׁהוּא מְרוֹצָץ מֻתָּר לִקַּח אוֹתוֹ מִן הָעַכּוּ״ם:

כד עַכּוּ״ם שֶׁהֵבִיא גֶּרֶב שֶׁל חֲתִיכוֹת דָּג שֶׁחִתּוּכָן שָׁוֶה וְהֵן נִכָּרִין שֶׁכֻּלָּן מִדָּג אֶחָד וּמָצָא בַּחֲתִיכָה אַחַת מֵהֶן קַשְׂקַשִּׂין חֲרֵי כֻּלָּן מֻתָּרוֹת:

פרק ד

א הָאוֹכֵל כְּזַיִת מִבְּשַׂר בְּהֵמָה שֶׁמֵּתָה אוֹ חַיָּה שֶׁמֵּתָה אוֹ עוֹף שֶׁמֵּת לוֹקֶה שֶׁנֶּאֱמַר (דברים יד כא) "לֹא תֹאכְלוּ כָּל נְבֵלָה". וְכָל שֶׁלֹּא נִשְׁחֲטָה כָּרָאוּי חֲרִי זוֹ מֵתָה. וּבְהֶלְכוֹת שְׁחִיטָה יִתְבָּאֵר הַשְּׁחִיטָה שֶׁהִיא כָּרָאוּי וְשֶׁאֵינָהּ כָּרָאוּי:

ב אֵין אָסוּר מִשּׁוּם נְבֵלָה אֶלָּא מִינִים טְהוֹרִים בִּלְבַד מִפְּנֵי שֶׁהֵן רְאוּיִין לִשְׁחִיטָה וְאִם נִשְׁחֲטוּ שְׁחִיטָה כְּשֵׁרָה יִהְיוּ מֻתָּרִין בַּאֲכִילָה. אֲבָל מִינִין טְמֵאִין שֶׁאֵין שְׁחִיטָה מוֹעֶלֶת בְּהֶן בֵּין שֶׁנִּשְׁחֲטָה כָּרָאוּי בֵּין שֶׁמֵּתָה כְּדַרְכָּהּ בֵּין שֶׁחָתַךְ בָּשָׂר מִן הַחַי מִמֶּנָּה וַאֲכָלוֹ אֵינוֹ לוֹקֶה מִשּׁוּם נְבֵלָה וּטְרֵפָה אֶלָּא מִשּׁוּם אוֹכֵל בְּשַׂר טְמֵאָה:

ג הָאוֹכֵל עוֹף טָהוֹר חַי כָּל שֶׁהוּא לוֹקֶה מִשּׁוּם אוֹכֵל נְבֵלָה וַאֲפִלּוּ עַל פִּי שֶׁאֵין בּוֹ כְּזַיִת הוֹאִיל וַאֲכָלוֹ כֻּלּוֹ. וְאִם אֲכָלוֹ אַחַר שֶׁמֵּת עַד שֶׁיִּהְיֶה בּוֹ כְּזַיִת. וַאֲפִלּוּ עַל פִּי שֶׁאֵין בְּכֻלּוֹ בָּשָׂר כְּזַיִת הוֹאִיל וְיֵשׁ בְּכֻלּוֹ כְּזַיִת חַיָּב עָלָיו מִשּׁוּם נְבֵלָה:

ד הָאוֹכֵל כְּזַיִת מִבְּשַׂר נֶפֶל בְּהֵמָה טְהוֹרָה לוֹקֶה מִשּׁוּם אוֹכֵל נְבֵלָה. וְאָסוּר לֶאֱכֹל מִן הַבְּהֵמָה שֶׁנּוֹלְדָה עַד לֵיל שְׁמִינִי שֶׁכָּל שֶׁלֹּא שָׁהָה שְׁמוֹנָה יָמִים בִּבְהֵמָה חֲרִי זֶה כְּנֶפֶל. וְאֵין לוֹקִין עָלָיו. וְאִם נוֹדַע לוֹ שֶׁכָּלוּ לוֹ חֲדָשָׁיו בַּבֶּטֶן וְאַחַר כָּךְ נוֹלַד שֶׁהֵן תִּשְׁעָה חֳדָשִׁים לִבְהֵמָה גַּסָּה וַחֲמִשָּׁה לְדַקָּה חֲרִי זֶה מֻתָּר בַּיּוֹם שֶׁנּוֹלַד:

ה הַשַּׁלְיָא שֶׁיָּצְאת עִם הַוָּלָד אֲסוּרָה בַּאֲכִילָה וְהָאוֹכְלָהּ פָּטוּר שֶׁאֵינָהּ בָּשָׂר:

ו הָאוֹכֵל כְּזַיִת מִבְּשַׂר בְּהֵמָה אוֹ חַיָּה אוֹ עוֹף טְהוֹרִים שֶׁנִּטְרְפוּ לוֹקֶה שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כב ל) "וּבָשָׂר בַּשָּׂדֶה טְרֵפָה לֹא תֹאכֵלוּ לַכֶּלֶב תַּשְׁלִכוּן אֹתוֹ". טְרֵפָה הָאֲמוּרָה בַּתּוֹרָה זוֹ שֶׁטְּרָפָהּ אוֹתָהּ חַיַּת הַיַּעַר כְּגוֹן אֲרִי וְנָמֵר וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן. וְכֵן עוֹף שֶׁטָּרַף אוֹתוֹ עוֹף הַדּוֹרֵס כְּגוֹן נֵץ וְכַיּוֹצֵא בּוֹ. וְאֵין אַתָּה יָכוֹל לוֹמַר שֶׁטְּרָפָהּ אוֹתָהּ וְהֵמִיתָהּ אוֹתָהּ שֶׁאִם מֵתָה חֲרֵי הִיא נְבֵלָה. וּמַה לִּי מֵתָה מֵחֲמַת עַצְמָהּ אוֹ הִכָּה בְּסַיִף וַהֲמִיתָהּ אוֹ שְׁבָרָהּ אֲרִי וַהֲמִיתָהּ. הָא אֵינוֹ מְדַבֵּר אֶלָּא בְּשֶׁנִּטְרְפָה וְלֹא מֵתָה:

ז וְאִם הַטְּרָפָה שֶׁלֹּא מֵתָה אֲסוּרָה יָכוֹל אִם בָּא זְאֵב וְגָרַר הַגְּדִי בְּרַגְלוֹ אוֹ בְּזָנָבוֹ אוֹ בְּאָזְנוֹ וְרָדַף אָדָם וְהִצִּילוֹ מִפִּיו יִהְיֶה אָסוּר שֶׁהֲרֵי נִטְרַף תַּלְמוּד לוֹמַר (שמות כב ל) "וּבָשָׂר בַּשָּׂדֶה טְרֵפָה" וְגוֹ' (שמות כב ל) "לַכֶּלֶב תַּשְׁלִיכוּן אֹתוֹ". עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה אוֹתָהּ בָּשָׂר הָרְאוּיָה לַכֶּלֶב. הָא לָמַדְתָּ שֶׁהַטְּרָפָה הָאֲמוּרָה בַּתּוֹרָה הִיא שֶׁטָּרְפָה אוֹתוֹ חַיַּת הַיַּעַר וְשָׁבְרָה אוֹתָהּ וְנָטָה לָמוּת וַעֲדַיִן לֹא מֵתָה. אַף עַל פִּי שֶׁקָּדַם וּשְׁחָטָהּ קֹדֶם שֶׁתָּמוּת חֲרֵי זוֹ אֲסוּרָה מִשּׁוּם טְרֵפָה הוֹאִיל וְאִי אֶפְשָׁר שֶׁתִּחְיֶה מִמַּכָּה זוֹ הַבָּאָה עָלֶיהָ:

ח נִמְצֵאתָ לָמַד שֶׁהַתּוֹרָה אָסְרָה הַמֻּתָּה וְהִיא הַנִּבְלָה. וְאָסְרָה הַנּוֹטָה לָמוּת מֵחֲמַת מַכּוֹתֶיהָ וְאַף עַל פִּי שֶׁעֲדַיִן לֹא מֵתָה וְהִיא הַטְּרֵפָה. וּכְשֵׁם שֶׁלֹּא תַּחֲלֹק בְּמִיתָה בֵּין מֵתָה מֵחֲמַת עַצְמָהּ בֵּין שֶׁנָּפְלָה וָמֵתָה בֵּין שֶׁחֲנָקָהּ עַד שֶׁמֵּתָה בֵּין שֶׁדְּרָסַתָּה חַיָּה וַהֲרָגַתָּה. כָּךְ לֹא תַּחֲלֹק בְּנוֹטָה לָמוּת בֵּין שֶׁטְּרָפַתָּה חַיָּה וּשְׁבָרַתָּה בֵּין שֶׁנָּפְלָה מִן הַגַּג וְנִשְׁתַּבְּרוּ רֹב צַלְעוֹתֶיהָ בֵּין שֶׁנָּפְלָה וְנִתְרַסְּקוּ אֵיבָרֶיהָ בֵּין שֶׁזָּרַק בָּהּ חֵץ וְנָקַב לִבָּהּ אוֹ רֵאָתָהּ בֵּין שֶׁבָּא לָהּ חֹלִי מֵחֲמַת עַצְמָהּ וְנָקַב לִבָּהּ אוֹ רֵאָתָהּ אוֹ שִׁבֵּר רֹב צַלְעוֹתֶיהָ וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן. הוֹאִיל וְהִיא נוֹטָה לָמוּת מִכָּל מָקוֹם חֲרֵי זוֹ טְרֵפָה. בֵּין שֶׁהָיָה הַגּוֹרֵם בִּידֵי בָּשָׂר וָדָם בֵּין שֶׁהָיָה בִּידֵי שָׁמַיִם. אִם כֵּן לָמָּה נֶאֱמַר בַּתּוֹרָה (שמות כב ל) "טְרֵפָה". דִּבֵּר הַכָּתוּב בַּהוֹוֶה. שֶׁאִם לֹא תֹּאמַר כֵּן לֹא תֵּאָסֵר אֶלָּא אוֹתָהּ שֶׁנִּטְרְפָה בַּשָּׂדֶה אֲבָל אִם נִטְרְפָה בְּחֲצַר לֹא תֵּאָסֵר. הָא לָמַדְתָּ שֶׁאֵין הַכָּתוּב מְדַבֵּר אֶלָּא בַּהוֹוֶה:

ט וְעִנְיַן הַכָּתוּב שֶׁהַנּוֹטָה לָמוּת מֵחֲמַת מַכּוֹתֶיהָ וְאִי אֶפְשָׁר לָהּ לִחְיוֹת מֵחֲמַת מַכָּה זוֹ אֲסוּרָה. מִכָּאן אָמְרוּ חֲכָמִים זֶה הַכְּלָל כָּל שֶׁאֵין כָּמוֹהָ חַיָּה טְרֵפָה. וּבְהֶלְכוֹת שְׁחִיטָה יִתְבָּאֵר אֵי זֶה חֹלִי עוֹשֶׂה אוֹתָהּ טְרֵפָה וְאֵי זֶה חֹלִי אֵין עוֹשֶׂה אוֹתָהּ טְרֵפָה:

י וְכֵן הַחוֹתֵךְ בָּשָׂר מִן הַטְּהוֹרִים חֲרֵי אוֹתוֹ הַבָּשָׂר טְרֵפָה וְהָאוֹכֵל מִמֶּנּוּ כְּזַיִת לוֹקֶה מִשּׁוּם אוֹכֵל טְרֵפָה. שֶׁחֲרֵי בָּשָׂר זֶה מִבְּהֵמָה שֶׁלֹּא נִשְׁחֲטָה וְלֹא מֵתָה. מַה לִּי טְרֵפָה אוֹתָהּ חַיָּה מַה לִּי חָתְכָה בְּסַכִּין מַה לִּי בְּכֶלָּה מַה לִּי בְּמַקֵּצָתָהּ. חֲרֵי הוּא אוֹמֵר (שמות כב ל) "וּבָשָׂר בַּשָּׂדֶה טְרֵפָה לֹא תֹאכֵלוּ" כֵּיוָן שֶׁנַּעֲשֵׂית הַבְּהֵמָה בָּשָׂר בַּשָּׂדֶה חֲרֵי הִיא טְרֵפָה:

יא בְּהֵמָה שֶׁהִיא חוֹלָה מֻחֲמַת שֶׁתָּשַׁשׁ כֹּחָהּ וְנָטְתָה לָמוּת הוֹאִיל וְלֹא אֵרְעָה מַכָּה בְּאֵיבָר מֵאֵיבָרֶיהָ הַמְּמִיתִים אוֹתָהּ חֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת. שֶׁלֹּא אָסְרָה תּוֹרָה אֶלָּא כְּעֵין טְרֵפַת חַיַּת הַיַּעַר שֶׁחֲרֵי עָשָׂה בָּהּ מַכָּה הַמְּמִיתָה אוֹתָהּ:

יב אַף עַל פִּי שֶׁהִיא מֻתֶּרֶת גְּדוֹלֵי הַחֲכָמִים לֹא הָיוּ אוֹכְלִין מִבְּהֵמָה שֶׁמְּמַהֲרִין וְשׁוֹחֲטִין אוֹתָהּ כְּדֵי שֶׁלֹּא תָּמוּת וַאֲפִלּוּ עַל פִּי שֶׁפִּרְכְּסָה בְּסוֹף שְׁחִיטָה. וְדָבָר זֶה אֵין בּוֹ אִסּוּר אֶלָּא כָּל הָרוֹצֶה לְהַחֲמִיר עַל עַצְמוֹ בְּדָבָר זֶה חֲרֵי זֶה מְשֻׁבָּח:

יג הַשּׁוֹחֵט בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף וְלֹא יָצָא מֵהֶן דָּם חֲרֵי אֵלּוּ מֻתָּרִין וְאֵין אוֹמְרִין שֶׁמָּא מֵתִים הָיוּ. וְכֵן הַשּׁוֹחֵט אֶת הַבְּרִיאָה וְלֹא פִּרְכְּסָה חֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת. אֲבָל הַמְסַכֶּנֶת וְהִיא כָּל שֶׁמַּעֲמִידִין אוֹתָהּ וְאֵינָהּ עוֹמֶדֶת אַף עַל פִּי שֶׁהִיא אוֹכֶלֶת מַאֲכַל בְּרִיאוֹת אִם שְׁחָטָהּ וְלֹא פִּרְכְּסָה כָּלָל חֲרֵי זוֹ נְבֵלָה וְלוֹקִין עָלֶיהָ. וְאִם פִּרְכְּסָה חֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת. וְצָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה הַפִּרְכּוּס בְּסוֹף הַשְּׁחִיטָה. אֲבָל בִּתְחִלָּתָהּ אֵינוֹ מוֹעִיל:

יד כֵּיצַד הוּא הַפִּרְכּוּס בִּבְהֵמָה דַּקָּה וּבְחַיָּה גַּסָּה וְדַקָּה. בֵּין שֶׁפָּשְׁטָה יָדָהּ וְהֶחֱזִירָה אוֹ שֶׁפָּשְׁטָה רַגְלָהּ אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הֶחֱזִירָה אוֹ שֶׁכְּפָפָה רַגְלָהּ בִּלְבַד חֲרֵי זֶה פִּרְכּוּס וּמֻתָּר. אֲבָל אִם פָּשְׁטָה יָדָהּ וְלֹא הֶחֱזִירָתָהּ חֲרֵי זוֹ אֲסוּרָה שֶׁאֵין זוֹ אֶלָּא הוֹצָאַת נֶפֶשׁ בִּלְבַד. וּבִבְהֵמָה גַּסָּה אֶחָד הַיָּד וְאֶחָד הָרֶגֶל בֵּין שֶׁפָּשְׁטָה וְלֹא כָּפְפָה בֵּין כָּפְפָה וְלֹא פָּשְׁטָה חֲרֵי זוֹ פִּרְכּוּס וּמֻתֶּרֶת. וְאִם לֹא פָּשְׁטָה לֹא יָד וְלֹא רֶגֶל וְלֹא כָּפְפָה כָּלָל חֲרֵי זוֹ נְבֵלָה. וּבְעוֹף אֲפִלּוּ לֹא רִפְרֵף אֶלָּא בְּעֵינוֹ וְלֹא כִּשְׁכֵּשׁ אֶלָּא בִּזְנָבוֹ חֲרֵי זֶה פִּרְכּוּס:

טו הַשּׁוֹחֵט אֶת הַמְסַכֶּנֶת בַּלַּיְלָה וְלֹא יָדַע אִם פִּרְכְּסָה אוֹ לֹא פִּרְכְּסָה חֲרֵי זוֹ סְפֵק נְבֵלָה וַאֲסוּרָה:

טז כָּל אִסּוּרִין שֶׁבַּתּוֹרָה אֵין מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה חוּץ מֵאִסּוּרֵי נָזִיר כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר שָׁם. לְפִיכָךְ הַלּוֹקֵחַ מִעַט חֵלֶב וּמְעַט דָּם וּמְעַט בָּשָׂר בְּהֵמָה טְמֵאָה וּמְעַט בְּשַׂר נְבֵלָה וּמְעַט בְּשַׂר דָּג טָמֵא וּמְעַט בְּשַׂר עוֹף טָמֵא וְכִיּוֹצֵא בָּאֵלּוּ מִשְּׁאָר הָאִסּוּרִין וְצֵרַף מִן הַכֹּל כְּזַיִת וַאֲכָלוֹ אֵינוֹ לוֹקֶה וְדִינוֹ כְּדִין אוֹכֵל חֲצִי שִׁעוּר:

יז כָּל הַנִּבְלוֹת מִצְטָרְפוֹת זוֹ עִם זוֹ. וּנְבֵלָה מִצְטָרֶפֶת עִם טְרֵפָה. וְכֵן כָּל בְּהֵמָה וְחַיָּה הַטְּמֵאִים מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. אֲבָל בְּשַׂר נְבֵלָה עִם בְּשַׂר בְּהֵמָה טְמֵאָה אֵין מִצְטָרְפִין. כֵּיצַד. הַלּוֹקֵחַ מִנִּבְלַת הַשּׁוֹר וְנִבְלַת הַצְּבִי וְנִבְלַת הַתַּרְנְגוֹל וְקִבֵּץ מִן הַכֹּל כְּזַיִת בָּשָׂר וַאֲכָלוֹ לוֹקֶה. וְכֵן אִם קִבֵּץ חֲצִי זַיִת מִנִּבְלַת בְּהֵמָה טְהוֹרָה וַחֲצִי זַיִת מִן הַטְּרֵפָה אוֹ חֲצִי זַיִת מִבְּשַׂר נְבֵלָה וַחֲצִי זַיִת מִבָּשָׂר מִן הַחַי מִן הַטְּהוֹרָה וַאֲכָלוֹ לוֹקֶה. וְכֵן בְּשַׂר הַגָּמָל וְהַחֲזִיר וְהָאַרְנֶבֶת שֶׁקִּבֵּץ מִכֻּלָּם כְּזַיִת וַאֲכָלוֹ לוֹקֶה. אֲבָל אִם צֵרַף חֲצִי זַיִת מִנִּבְלַת הַשּׁוֹר וַחֲצִי זַיִת מִבְּשַׂר הַגָּמָל אֵינָן מִצְטָרְפִין. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה. וְכֵן בְּהֵמָה טְמֵאָה וְעוֹף טָמֵא אוֹ דָּג טָמֵא אֵין בְּשַׂר שְׁנֵיהֶן מִצְטָרֵף. לְפִי שֶׁהֵן שְׁנֵי שֵׁמוֹת. שֶׁהֲרֵי כָּל אֶחָד מֵהֶן בְּלָאוֹ בִּפְנֵי עַצְמוֹ כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. אֲבָל כָּל הָעוֹפוֹת הַטְּמֵאִין מִצְטָרְפִין כְּמוֹ שֶׁמִּצְטָרְפִין כָּל בְּהֵמָה וְחַיָּה הַטְּמֵאִין. זֶה הַכְּלָל כָּל שֶׁאִסּוּרָן בְּלָאוֹ אֶחָד מִצְטָרְפִין. בְּשֶׁנֵּי לָאוִין אֵין מִצְטָרְפִין. חוּץ מִנִּבְלָה וּטְרֵפָה הוֹאִיל וְהַטְּרֵפָה תְּחִלַּת נְבֵלָה הִיא:

יח הָאוֹכֵל מִנִּבְלָה וּטְרֵפָה אוֹ מִבְּהֵמָה וְחַיָּה הַטְּמֵאִים מִן הָעוֹר וּמִן הָעֲצָמוֹת וּמִן הַגִּידִים וּמִן הַקְּרָנַיִם וּמִן הַטְּלָפַיִם וּמִן הַצִּפָּרְנַיִם שֶׁל עוֹף מִמְּקוֹמוֹת שֶׁמִּבַּצְבֵּץ מִשָּׁם הַדָּם כְּשֶׁיֵּחָתְכוּ וּמִן הַשְּׁלָיָא שֶׁלָּהֶן אַף עַל פִּי שֶׁהוּא אָסוּר חֲרֵי זֶה פָּטוּר מִפְּנֵי שֶׁאֵלּוּ אֵינָן רְאוּיִין לַאֲכִילָה וְאֵין מִצְטָרְפִין עִם הַבָּשָׂר לִכְזַיִת:

יט קֵיבַת הַנְּבֵלָה וְקֵיבַת הַטְּמֵאָה מֻתֶּרֶת מִפְּנֵי שֶׁהִיא כִּשְׁאָר טִנּוֹפֶת שֶׁבַּגּוּף. וּלְפִיכָךְ מֻתָּר לְהַעֲמִיד הַגְּבִינָה בְּקֵיבַת שְׁחִיטַת הָעַכּוּ״ם וּבְקֵיבַת בְּהֵמָה וְחַיָּה טְמֵאָה. אֲבָל עוֹר הַקֵּבָה חֲרֵי הוּא כִּשְׁאָר הַמֵּעַיִם וְאָסוּר:

כ עוֹר הַבָּא כְּנֶגֶד פָּנָיו שֶׁל חֲמוֹר מֻתָּר בַּאֲכִילָה מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמוֹ הַפֶּרֶשׁ וּמֵי רַגְלַיִם שֶׁהֵן מֻתָּרִין. יֵשׁ עוֹרוֹת שֶׁהֵן כְּבָשָׂר וְהָאוֹכֵל מֵהֶן כְּזַיִת כְּאוֹכֵל מִן הַבָּשָׂר. וְהוּא כְּשֶׁיֹּאכַל אוֹתָן כְּשֶׁהֵן רַכִּים:

כא וְאֵלּוּ שֶׁעוֹרוֹתֵיהֶן כִּבְשָׂרָן. עוֹר הָאָדָם וְעוֹר הַחֲזִיר שֶׁל יִשּׁוּב וְעוֹר חֲטוֹטֶרֶת שֶׁל גָּמָל שֶׁלֹּא טָעֲנוּ עָלָיו מַשָּׂא מֵעוֹלָם וְלֹא הִגִּיעַ לְמַשָּׂא שֶׁעֲדַיִן הִיא רַכָּה וְעוֹר בֵּית הַבֹּשֶׁת וְעוֹר שֶׁתַּחַת הָאַלְיָה וְעוֹר הַשָּׁלִיל וְעוֹר הָאֲנָקָה וְהַכֹּתַ וְהַלְּטָאָה וְהַחֹמֶט. כָּל אֵלּוּ הָעוֹרוֹת כְּשֶׁהֵן רַכּוֹת חֲרֵי הֵן כִּבְשָׂר לְכָל דָּבָר בֵּין לְאִסּוּר אֲכִילָה בֵּין לְטַמְאָה:

כב נֶאֱמַר בְּשׁוֹר הַנִּסְקָל (שמות כא כח) ״וְלֹא יֹאכַל אֶת בְּשָׂרוֹ״. וְהֵיאַךְ הָיָה אֶפְשָׁר לְאָכְלוֹ אֲחַר שֶׁנִּסְקַל וַחֲרֵי הוּא נְבֵלָה. אֶלָּא לֹא בָּא הַכָּתוּב אֶלָּא לְהוֹדִיעֲךָ שֶׁכֵּיוָן שֶׁנֶּגְמַר דִּינוֹ לְסְקִילָה נֶאֱסַר וְנַעֲשָׂה כִּבְהֵמָה טְמֵאָה. וְאִם קָדַם וּשְׁחָטוֹ שְׁחִיטָה כְּשֵׁרָה חֲרֵי זֶה אָסוּר בַּהֲנָיָה. וְאִם אָכַל מִבְּשָׂרוֹ כְּזַיִת לוֹקֶה. וְכֵן כְּשֶׁיִּסָּקֵל לֹא יִמָּכֵר וְלֹא יִתְּנֶנּוּ לִכְלָבִים וְלֹא לְעַכּוּ״ם לְכָךְ נֶאֱמַר לֹא יֵאָכֵל אֶת בְּשָׂרוֹ. וּפֶרֶשׁ שֶׁל שׁוֹר הַנִּסְקָל מֻתָּר בַּהֲנָאָה. נוֹדַע שֶׁהוּא פָּטוּר מִסְּקִילָה אַחַר שֶׁנֶּגְמַר דִּינוֹ כְּגוֹן שֶׁהוּזְמוּ הָעֵדִים יֵצֵא וְיִרְעֶה בָּעֵדֶר. וְאִם נוֹדַע אַחַר שֶׁנִּסְקַל חֲרֵי זֶה מֻתָּר בַּהֲנָיָה:

פרק ה

א מִפִּי הַשְּׁמוּעָה לָמְדוּ שֶׁזֶּה שֶׁנֶּאֱמַר בַּתּוֹרָה (דברים יב כג) ״לֹא תֹאכַל הַנֶּפֶשׁ עִם הַבָּשָׂר״ לֶאֱסֹר אֵיבָר שֶׁנֶּחְתַּךְ מִן הַחַי. וְעַל אֵיבָר מִן הַחַי הוּא אוֹמֵר לְנֹחַ (בראשית ט ד) ״אַךְ בָּשָׂר בְּנַפְשׁוֹ דָּמוֹ לֹא תֹאכֵלוּ״. וְאִסּוּר אֵיבָר מִן הַחַי נוֹהֵג בִּבְהֵמָה חַיָּה וְעוֹף בְּטְהוֹרִים אֲבָל לֹא בְּטְמֵאִים:

ב אֶחָד אֵיבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ בָּשָׂר וְגִידִים וַעֲצָמוֹת כְּגוֹן הַיָּד וְהָרֶגֶל. וְאֶחָד אֵיבָר שֶׁאֵין בּוֹ עֶצֶם כְּגוֹן הַלָּשׁוֹן וְהַבֵּיצִים וְהַטְּחוֹל וְהַכְּלָיוֹת וְהַלֵּב וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן. אֶלָּא שֶׁהָאֵיבָר שֶׁאֵין בּוֹ עֶצֶם בֵּין שֶׁחָתַךְ כֻּלּוֹ בֵּין שֶׁחָתַךְ מִקְצָתוֹ חֲרֵי זֶה אָסוּר מִשּׁוּם אֵיבָר מִן הַחַי. וְהָאֵיבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ עֶצֶם אֵינוֹ חַיָּב עָלָיו מִשּׁוּם אֵיבָר מִן הַחַי עַד

שֶׁיִּפְרֹשׁ כִּבְרִיָּתוֹ בָּשָׂר וְגִידִים וַעֲצָמוֹת. אֲבָל אִם פָּרַשׁ מִן הַחַי הַבָּשָׂר בִּלְבַד חַיָּב עָלָיו מִשּׁוּם טְרֵפָה כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ לֹא מִשּׁוּם אֵיבָר מִן הַחַי׃

ג הָאוֹכֵל מֵאֵיבָר מִן הַחַי כְּזַיִת לוֹקֶה וַאֲפִלּוּ אָכַל אֵיבָר שָׁלֵם אִם יֵשׁ בּוֹ כְּזַיִת חַיָּב פָּחוֹת מִכְּזַיִת פָּטוּר. חָתַךְ מִן הָאֵיבָר כִּבְרִיָּתוֹ בָּשָׂר וְגִידִים וַעֲצָמוֹת כְּזַיִת וַאֲכָלוֹ לוֹקֶה אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בּוֹ בָּשָׂר אֶלָּא כָּל שֶׁהוּא. אֲבָל אִם הִפְרִיד הָאֵיבָר אַחַר שֶׁתְּלָשׁוֹ מִן הַחַי וְהִפְרִיד הַבָּשָׂר מִן הַגִּידִים וּמִן הָעֲצָמוֹת אֵינוֹ לוֹקֶה עַד שֶׁיֹּאכַל כְּזַיִת מִן הַבָּשָׂר לְבַדּוֹ. וְאֵין הָעֲצָמוֹת וְהַגִּידִים מִצְטָרְפִין בּוֹ לִכְזַיִת מֵאַחַר שֶׁשִּׁנָּה בְּרִיָּתוֹ׃

ד חִלְקוֹ לְאֵיבָר זֶה וַאֲכָלוֹ מְעַט מְעַט. אִם יֵשׁ בְּמַה שֶּׁאָכַל כְּזַיִת בָּשָׂר חַיָּב וְאִם לָאו פָּטוּר. לָקַח כְּזַיִת מִן הָאֵיבָר כִּבְרִיָּתוֹ בָּשָׂר וְגִידִים וַעֲצָמוֹת וַאֲכָלוֹ אַף עַל פִּי שֶׁנֶּחְלַק בְּפִיו בִּפְנִים קֹדֶם שֶׁיִּבְלָעֶנּוּ חַיָּב׃

ה תָּלַשׁ אֵיבָר מִן הַחַי וְנִטְרְפָה בִּנְטִילָתוֹ וַאֲכָלוֹ חַיָּב שְׁתַּיִם. מִשּׁוּם אֵיבָר מִן הַחַי וּמִשּׁוּם טְרֵפָה שֶׁהֲרֵי שְׁנֵי הָאִסּוּרִין בָּאִין כְּאַחַת. וְכֵן הַתּוֹלֵשׁ חֵלֶב מִן הַחַי וַאֲכָלוֹ לוֹקֶה שְׁתַּיִם. מִשּׁוּם אֵיבָר מִן הַחַי וּמִשּׁוּם חֵלֶב. תָּלַשׁ חֵלֶב מִן הַטְּרֵפָה וַאֲכָלוֹ לוֹקֶה שָׁלֹשׁ׃

ו בָּשָׂר הַמְדֻלְדָּל בִּבְהֵמָה וְאֵיבָר הַמְדֻלְדָּל בָּהּ אִם אֵינוֹ יָכוֹל לַחֲזוֹר וְלִחְיוֹת אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא פָרַשׁ אֶלָּא אַחַר שֶׁנִּשְׁחֲטָה אָסוּר וְאֵין לוֹקִין עָלָיו. וְאִם מֵתָה הַבְּהֵמָה רוֹאִין אוֹתוֹ כְּאִלּוּ נָפַל מֵחַיִּים. לְפִיכָךְ לוֹקִין עָלָיו מִשּׁוּם אֵיבָר מִן הַחַי. אֲבָל הַיָּכוֹל לַחֲזוֹר וְלִחְיוֹת אִם נִשְׁחֲטָה הַבְּהֵמָה הֲרֵי זֶה מֻתָּר׃

ז שָׁמַט אֵיבָר אוֹ מָעָכוֹ אוֹ דָּכוֹ כְּגוֹן הַבֵּיצִים שֶׁמָּעֲכָן אוֹתָן אוֹ נִתְקָן הֲרֵי זֶה אֵינוֹ אָסוּר מִן הַתּוֹרָה שֶׁהֲרֵי יֵשׁ בּוֹ מִקְצָת חַיִּים. וּלְפִיכָךְ אֵין מַסְרִיחַ. וְאַף עַל פִּי כֵן אָסוּר לְאָכְלוֹ מִמִּנְהָג שֶׁנָּהֲגוּ כָּל יִשְׂרָאֵל מִקֶּדֶם שֶׁהֲרֵי הוּא דּוֹמֶה לְאֵיבָר מִן הַחַי׃

ח עֻצָּם שֶׁנִּשְׁבַּר אִם הָיָה הַבָּשָׂר אוֹ הָעוֹר חוֹפֶה רֹב עָבְיוֹ שֶׁל עֻצָּם הַנִּשְׁבָּר וְרֹב הֶקֵּף הַשָּׁבֻר הֲרֵי זֶה מֻתָּר. וְאִם יָצָא הָעֻצָּם לַחוּץ הֲרֵי הָאֵיבָר אָסוּר. וּכְשֶׁיִּשְׁחֲטוּ הַבְּהֵמָה אוֹ הָעוֹף יַחְתֹּךְ מִמְּקוֹם הַשֶּׁבֶר וְיַשְׁלִיכוֹ וְהַשְּׁאָר מֻתָּר. נִשְׁבַּר הָעֻצָּם וְהַבָּשָׂר חוֹפֶה אֶת רֻבּוֹ אֲבָל הָיָה אוֹתוֹ בָּשָׂר מְרֻסָּס אוֹ נִתְאַכֵּל כְּבָשָׂר שֶׁהָרוֹפֵא גּוֹרְרוֹ. אוֹ שֶׁהָיָה מִתְלַקֵּט הָרֹב מִמְּקוֹמוֹת הַרְבֵּה. אוֹ שֶׁהָיָה הַבָּשָׂר שֶׁעָלָיו נְקָבִים נְקָבִים. אוֹ שֶׁנִּסְדַּק הַבָּשָׂר. אוֹ שֶׁנִּקְדַּר כְּמִין טַבַּעַת. אוֹ שֶׁנִּגְרַר הַבָּשָׂר מִלְּמַעְלָה עַד שֶׁלֹּא נִשְׁאַר מִן הַבָּשָׂר אֶלָּא כְּקִלִּיפָּה. אוֹ שֶׁנִּתְאַכֵּל הַבָּשָׂר מִלְּמָטָּה מֵעַל הָעֻצָּם שֶׁנִּשְׁבַּר עַד שֶׁנִּמְצָא הַבָּשָׂר הַחוֹפֶה אֵינוֹ נוֹגֵעַ בָּעֻצָּם. בְּכָל אֵלּוּ מוּרִין לְאָסוּר עַד שֶׁיִּתְרַפֵּא הַבָּשָׂר. וְאִם אָכַל מִכָּל אֵלּוּ מַכִּין אוֹתוֹ מַכַּת מַרְדּוּת׃

ט הַמּוֹשִׁיט יָדוֹ לִמְעֵי הַבְּהֵמָה וְחָתַךְ מִן הַטְּחוֹל וּמִן הַכְּלָיוֹת וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן וְהִנִּיחַ הַחֲתִיכוֹת בְּתוֹךְ מֵעֶיהָ וַאֲחַר כָּךְ שְׁחָטָהּ. הֲרֵי אוֹתָן הַחֲתִיכוֹת אֲסוּרוֹת מִשּׁוּם אֵיבָר מִן הַחַי. וְאַף עַל פִּי שֶׁהוּא בְּתוֹךְ מֵעֶיהָ. אֲבָל אִם חָתַךְ מִן הָעֵבָר שֶׁבְּמֵעֶיהָ וְלֹא הוֹצִיאוֹ וַאֲחַר כָּךְ שְׁחָטָהּ הֲרֵי חֲתִיכַת הָעֵבָר אוֹ אֵיבָרוֹ מֻתָּר הוֹאִיל וְלֹא יָצָא. עֵבָר שֶׁהוֹצִיא יָדוֹ אוֹ רַגְלוֹ נֶאֱסַר אוֹתוֹ אֵיבָר לְעוֹלָם בֵּין שֶׁחָתְכוֹ קֹדֶם שֶׁתִּשָּׁחֵט אִמּוֹ בֵּין שֶׁחָתְכוֹ אַחַר שֶׁנִּשְׁחֲטָה אִמּוֹ. וַאֲפִלּוּ הֶחֱזִיר אוֹתוֹ אֵיבָר לְמֵעֵי אִמּוֹ וְאַחַר כָּךְ נִשְׁחַט אוֹ נוֹלַד הַוָּלָד וְחָיָה כַּמָּה שָׁנִים הֲרֵי אוֹתוֹ הָאֵיבָר אָסוּר מִשּׁוּם טְרֵפָה. שֶׁכָּל בָּשָׂר שֶׁיָּצָא חוּץ לִמְחִצָּתוֹ נֶאֱסַר כְּבָשָׂר שֶׁפָּרַשׁ מִן הַחַי שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כב ל) "וּבָשָׂר בַּשָּׂדֶה טְרֵפָה" כֵּיוָן שֶׁיָּצָא לְמָקוֹם שֶׁהוּא לוֹ כְּשָׂדֶה נַעֲשָׂה טְרֵפָה כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ׃

י הוֹצִיא מִקְצָת הָאֵיבָר וְנִשְׁאַר מִקְצָתוֹ בִּפְנִים אֲפִלּוּ לֹא נִשְׁאַר אֶלָּא מְעוּטוֹ הַיּוֹצֵא אָסוּר וְשֶׁבִּפְנִים מֻתָּר. וְאִם חָתַךְ הַיּוֹצֵא מִן הָאֵיבָר אַחַר שֶׁהֶחְזִירוֹ וְנִשְׁחֲטָה. אוֹתוֹ שֶׁיָּצָא בִּלְבַד אָסוּר וּשְׁאָר הָאֵיבָר מֻתָּר. וְאִם לֹא הֶחְזִירוֹ וַחֲתָכוֹ וְהוּא בַּחוּץ. בֵּין שֶׁחָתְכוֹ קֹדֶם שְׁחִיטָה אוֹ אַחַר שְׁחִיטָה. מְקוֹם הַחֲתָךְ אָסוּר. וְהוּא הַמָּקוֹם שֶׁנָּגַד הָאָוִיר. אַחַר שֶׁיְּחֻתַּךְ הַיּוֹצֵא חוֹזֵר וְחוֹתֵךְ מְקוֹם הַחֲתָךְ׃

יא כָּל אֵיבָר עֵבָר שֶׁיָּצָא וַחֲתָכוֹ קֹדֶם שְׁחִיטָה וְהוּא בַּחוּץ הֲרֵי זֶה אֵיבָר מִן הַחַי וְלוֹקִין עָלָיו. וַאֲפִלּוּ מֵת הָעֵבָר קֹדֶם שְׁחִיטָה. וְאִם נֶחְתַּךְ אַחַר שְׁחִיטָה הָאוֹכְלוֹ אֵינוֹ לוֹקֶה וַאֲפִלּוּ מֵת. וְאִם מֵתָה הַבְּהֵמָה וְאַחַר כָּךְ חֻתַּךְ הָאוֹכְלוֹ לוֹקֶה מִשּׁוּם אֵיבָר מִן הַחַי׃

יב עֵבָר שֶׁהוֹצִיא אֵיבָר וְנֶאֱסַר הָאֵיבָר וְאַחַר כָּךְ נוֹלַד וַהֲרֵי הִיא נְקֵבָה. הֶחְלֵב שֶׁלָּהּ אָסוּר לִשְׁתּוֹתוֹ מִפְּפֵק. הוֹאִיל וְהוּא בָּא מִכְּלָל הָאֵיבָרִין וְיֵשׁ בָּהּ אֵיבָר אֶחָד אָסוּר. וַהֲרֵי זֶה כַּחֲלֵב טְרֵפָה שֶׁנִּתְעָרֵב בַּחֲלֵב טְהוֹרָה׃

יג הַשּׁוֹחֵט בְּהֵמָה מְעֻבֶּרֶת וּמָצָא בָּהּ שָׁלִיל בֵּין חַי בֵּין מֵת הֲרֵי זֶה מֻתָּר בַּאֲכִילָה. וַאֲפִלּוּ שִׁלְיָא מֻתֶּרֶת בַּאֲכִילָה. וְשִׁלְיָא שֶׁיָּצְאוּ מִקְצָתָהּ וְשָׁחַט אֶת הַבְּהֵמָה. אִם הָיְתָה שִׁלְיָא זוֹ קְשׁוּרָה בַּוָּלָד מַה שֶּׁיָּצָא מִמֶּנָּה אָסוּר וְהַשְּׁאָר מֻתָּר. וְאִם לֹא הָיְתָה קְשׁוּרָה בּוֹ כְּלָל אֲסוּרָה. שֶׁמָּא שִׁלְיָא זוֹ שֶׁיָּצְאוּ מִקְצָתָהּ הָלַךְ לוֹ וָלָד שֶׁהָיָה בָּהּ וְוָלָד זֶה שֶׁנִּמְצָא בַּבֶּטֶן הָלְכָה שִׁלְיָא שֶׁלּוֹ. וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר שֶׁאִם לֹא נִמְצָא בַּבֶּטֶן וָלָד כְּלָל שֶׁהַשִּׁלְיָא כֻּלָּהּ אֲסוּרָה׃

יד מָצָא בָּהּ עֵבָר חַי אַף עַל פִּי שֶׁהוּא בֶּן תִּשְׁעָה חֳדָשִׁים גְּמוּרִין וְאֶפְשָׁר שֶׁיִּחְיֶה אֵינוֹ צָרִיךְ שְׁחִיטָה אֶלָּא שְׁחִיטַת אִמּוֹ מְטַהַרְתּוֹ. וְאִם הִפְרִיס עַל גַּבֵּי קַרְקַע צָרִיךְ שְׁחִיטָה׃

טו קָרַע אֶת הַבְּהֵמָה אוֹ שָׁחַט בְּהֵמָה טְרֵפָה וּמָצָא בָּהּ בֵּן תִּשְׁעָה חֻדֵּי צְרִיךְ שְׁחִיטָה לְהַתִּירוֹ וְאֵין שְׁחִיטַת אִמּוֹ מוֹעֶלֶת לוֹ. וְאִם לֹא גָּמְרוּ לוֹ חֲדָשָׁיו אַף עַל פִּי שֶׁהוּא חֻדֵּי בִּמְעֵי הַטְּרֵפָה חֻדֵּי זֶה אָסוּר מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּאֵיבָר מֵאִמּוֹ. כָּל עֻבָּר שֶׁהוֹצִיא רֹאשׁוֹ וְהֶחְזִירוֹ וְאַחַר כָּךְ שָׁחַט אֶת אִמּוֹ אֵין שְׁחִיטַת אִמּוֹ מוֹעֶלֶת לוֹ וַחֻדֵּי הוּא כְּיָלוּד וְצָרִיךְ שְׁחִיטָה׃

פרק ו

א הָאוֹכֵל כְּזַיִת מִן הַדָּם בְּמֻזִּיד חַיָּב כָּרֵת בְּשׁוֹגֵג מֵבִיא חַטָּאת קְבוּעָה. וְדָבָר מְפֹרָשׁ בַּתּוֹרָה שֶׁאֵינוֹ חַיָּב אֶלָּא עַל דַּם בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף בִּלְבַד בֵּין טְמֵאִין בֵּין טְהוֹרִין שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא ז כו) "וְכָל דָּם לֹא תֹאכְלוּ בְּכל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם לָעוֹף וְלַבְּהֵמָה". וְחַיָּה בִּכְלַל בְּהֵמָה שֶׁנֶּאֱמַר (דברים יד ד) "זֹאת הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר תֹּאכֵלוּ שׁוֹר" וְגוֹ' (דברים יד ה) "אַיָּל וּצְבִי" וְגוֹ'. אֲבָל דַּם דָּגִים וַחֲגָבִים וּשְׁקָצִים וּרְמָשִׂים וְדַם הָאָדָם אֵין חַיָּבִין עָלָיו מִשּׁוּם דָּם. לְפִיכָךְ דַּם דָּגִים וַחֲגָבִים טְהוֹרִים מֻתָּר לְאָכְלוֹ וַאֲפִלּוּ כְּנָסוֹ בִּכְלִי וְשָׁתָהוּ מֻתָּר. וְדַם חֲגָבִים וְדָגִים טְמֵאִים אָסוּר מִשּׁוּם שֶׁהוּא תַּמְצִית גּוּפָן כַּחֵלֶב בְּהֵמָה טְמֵאָה. וְדַם שְׁקָצִים כִּבְשָׂרָן כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ׃

ב דַּם הָאָדָם אָסוּר מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים אִם פֵּרֵשׁ. וּמַכִּין עָלָיו מַכַּת מַרְדּוּת. אֲבָל דַּם הַשִּׁנַּיִם בּוֹלְעוֹ וְאֵינוֹ נִמְנָע. חֲרֵי שֶׁנָּשַׁךְ בְּפַת וּמָצָא עָלֶיהָ דָּם גּוֹרֵר אֶת הַדָּם וְאַחַר כָּךְ אוֹכֵל שֶׁחֲרֵי פֵּרֵשׁ׃

ג אֵין חַיָּבִין כָּרֵת אֶלָּא עַל דָּם הַיּוֹצֵא בִּשְׁעַת שְׁחִיטָה וּנְחִירָה אוֹ הַתָּזַת הָרֹאשׁ כָּל זְמַן שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אַדְמוּמִית. וְעַל הַדָּם הַכָּנוּס בְּתוֹךְ הַלֵּב. וְעַל דַּם הַקָּזָה כָּל זְמַן שֶׁהוּא מְקַלֵּחַ וְיוֹצֵא. אֲבָל הַדָּם הַשּׁוֹתֶת בִּתְחִלַּת הַקָּזָה קֹדֶם שֶׁיִּתְחִיל לְקַלֵּחַ וְדָם הַשּׁוֹתֶת בְּסוֹף הַקָּזָה כְּשֶׁיַּתְחִיל הַדָּם לִפְסֹק אֵין חַיָּבִין עָלָיו וַחֲרֵי הוּא כְּדַם הָאֵיבָרִים. שֶׁדַּם הַקִּלּוּחַ הוּא הַדָּם שֶׁהַנֶּפֶשׁ יוֹצְאָה בּוֹ׃

ד דַּם הַתַּמְצִית וְדַם הָאֵיבָרִין כְּגוֹן דַּם הַטְּחוֹל וְדַם הַכְּלָיוֹת וְדַם בֵּיצִים וְדָם הַמִּתְכַּנֵּס לַלֵּב בִּשְׁעַת שְׁחִיטָה וְדָם הַנִּמְצָא בַּכָּבֵד אֵין חַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת. אֲבָל הָאוֹכֵל מִמֶּנּוּ כְּזַיִת לוֹקֶה שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא ג יז) (ויקרא ז כו) "וְכָל דָּם לֹא תֹאכֵלוּ". וּבְחִיּוּב כָּרֵת הוּא אוֹמֵר (ויקרא יז יא) "כִּי נֶפֶשׁ הַבָּשָׂר בַּדָּם הִיא" אֵינוֹ חַיָּב כָּרֵת אֶלָּא עַל הַדָּם שֶׁהַנֶּפֶשׁ יוֹצְאָה בּוֹ׃

ה הַשָּׁלִיל הַנִּמְצָא בִּמְעֵי הַבְּהֵמָה חֲרֵי דָּמוֹ כְּדַם הַיָּלוּד. לְפִיכָךְ הַדָּם הַנִּמְצָא כָּנוּס בְּתוֹךְ לִבּוֹ חַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת אֲבָל שְׁאָר דָּמוֹ חֲרֵי הוּא כְּדַם הָאֵיבָרִין׃

ו הַלֵּב בֵּין לְצָלִי בֵּין לִקְדָרָה קוֹרְעוֹ וּמוֹצִיא אֶת דָּמוֹ וְאַחַר כָּךְ מוֹלְחוֹ. וְאִם בִּשֵּׁל הַלֵּב וְלֹא קָרָעוֹ קוֹרְעוֹ אַחַר שֶׁבִּשְּׁלוֹ וּמֻתָּר. וְאִם לֹא קָרָעוֹ וַאֲכָלוֹ אֵינוֹ חַיָּב עָלָיו כָּרֵת. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּלֵב הָעוֹף שֶׁאֵין בּוֹ כְּזַיִת דָּם. אֲבָל אִם הָיָה לֵב בְּהֵמָה חַיָּב כָּרֵת שֶׁחֲרֵי יֵשׁ בּוֹ כְּזַיִת מִדָּם שֶׁבְּתוֹךְ הַלֵּב שֶׁחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת׃

ז הַכָּבֵד אִם חֻתְּכָה וְהֻשְׁלִיכָה לְתוֹךְ הַחֹמֶץ אוֹ לְתוֹךְ מַיִם רוֹתְחִין עַד שֶׁתִּתְלַבֵּן חֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת לְבַשֵּׁל אוֹתָהּ אַחַר כֵּן. וּכְבָר נָהֲגוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לְהַבְהֲבָהּ עַל הָאוּר וְאַחַר כָּךְ מְבַשְּׁלִין אוֹתָהּ בֵּין שֶׁבִּשְּׁלָהּ לְבַדָּהּ בֵּין שֶׁבִּשְּׁלָהּ עִם בָּשָׂר אַחֵר. וְכֵן מִנְהָג פָּשׁוּט שֶׁאֵין מְבַשְּׁלִין הַמּחַ שֶׁל רֹאשׁ וְלֹא קוֹלִין אוֹתוֹ עַד שֶׁמְּהַבְהֲבִין אוֹתוֹ בָּאוּר׃

ח הַכָּבֵד שֶׁבִּשְּׁלָהּ וְלֹא הִבְהֲבָהּ עַל הָאוּר וְלֹא חֲלָטָהּ בְּחֹמֶץ אוֹ בְּרוֹתְחִין חֲרֵי הַקְּדֵרָה כְּלָהּ אֲסוּרָה הַכָּבֵד וְכָל שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל עִמָּהּ. וּמֻתָּר לְצָלוֹת כָּבֵד עִם הַבָּשָׂר בְּשִׁפּוּד אֶחָד וְהוּא שֶׁתִּהְיֶה הַכָּבֵד לְמַטָּה. וְאִם עָבַר וּצְלָאָהּ לְמַעְלָה מִבָּשָׂר חֲרֵי זֶה אוֹכְלוֹ׃

ט הַטְּחוֹל מֻתָּר לְבַשְּׁלוֹ אֲפִלּוּ עִם הַבָּשָׂר שֶׁאֵינוֹ דָּם אֶלָּא בָּשָׂר הַדּוֹמֶה לְדָם. הַשּׁוֹבֵר מִפְרֶקֶת בְּהֵמָה קֹדֶם שֶׁתֵּצֵא נַפְשָׁהּ חֲרֵי הַדָּם נִבְלַע בָּאֵיבָרִים וְאָסוּר לֶאֱכל מִמֶּנָּה בָּשָׂר חַי וַאֲפִלּוּ חֲלָטוֹ. אֶלָּא כֵּיצַד יַעֲשֶׂה. יְחַתֵּךְ הַחֲתִיכָה וְיִמְלַח יָפֶה יָפֶה וְאַחַר כָּךְ יְבַשֵּׁל אוֹ יִצְלֶה. וּכְבָר בֵּאַרְנוּ שֶׁהַשּׁוֹחֵט בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף וְלֹא יָצָא מֵהֶן דָּם שֶׁהֵן מֻתָּרִין׃

י אֵין הַבָּשָׂר יוֹצֵא מִידֵי דָּמוֹ אֶלָּא אִם כֵּן מוֹלְחוֹ יָפֶה יָפֶה וּמְדִיחוֹ יָפֶה יָפֶה. כֵּיצַד עוֹשֶׂה. מֵדִיחַ הַבָּשָׂר תְּחִלָּה וְאַחַר כָּךְ מוֹלְחוֹ יָפֶה יָפֶה וּמַנִּיחוֹ בְּמֶלַח כְּדֵי הִלּוּךְ מִיל. וְאַחַר כָּךְ מְדִיחוֹ יָפֶה יָפֶה עַד שֶׁיֵּצְאוּ הַמַּיִם זַכִּים וּמַשְׁלִיכוֹ מִיָּד לְתוֹךְ מַיִם רוֹתְחִין אֲבָל לֹא לְפוֹשְׁרִין כְּדֵי שֶׁיִּתְלַבֵּן מִיָּד וְלֹא יֵצֵא דָּם׃

יא כְּשֶׁמּוֹלְחִין הַבָּשָׂר אֵין מוֹלְחִין אוֹתוֹ אֶלָּא בִּכְלֵי מְנֻקָּב. וְאֵין מוֹלְחִין אֶלָּא בְּמֶלַח עָבֶה כְּחוֹל הַגַּס. שֶׁהַמֶּלַח דַּק כְּקֶמַח יִבָּלַע בַּבָּשָׂר וְלֹא יוֹצִיא דָּם. וְצָרִיךְ לְנַפֵּץ הַבָּשָׂר מִן הַמֶּלַח וְאַחַר כָּךְ יְדִיחֶנּוּ׃

יב כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלּוּ לְבָשָׂר שֶׁצָּרִיךְ לְבַשְּׁלוֹ אֲבָל לְצָלִי מוֹלְחַ וְצוֹלֶה מִיָּד. וְהָרוֹצֶה לֶאֱכל בָּשָׂר חַי מוֹלְחוֹ יָפֶה יָפֶה וּמְדִיחוֹ יָפֶה יָפֶה וְאַחַר כָּךְ יֹאכַל. וְאִם חֲלָטוֹ בְּחֹמֶץ מֻתָּר לֶאֱכְלוֹ כְּשֶׁהוּא חַי. וּמֻתָּר לִשְׁתּוֹת הַחֹמֶץ שֶׁחֲלָטוֹ בּוֹ שֶׁאֵין הַחֹמֶץ מוֹצִיא הַדָּם׃

יג חֹמֶץ שֶׁחָלַט בּוֹ בָּשָׂר לֹא יַחְלֹט בּוֹ פַּעַם שְׁנִיָּה. וַחֲתִיכָה שֶׁהֶאֱדִימָה בְּתוֹךְ הַחֹמֶץ הִיא וְהַחֹמֶץ אָסוּרִין עַד שֶׁיִּמָּלַח אוֹתָהּ יָפֶה יָפֶה וְיִצָּלֶה. בָּשָׂר שֶׁהֶאֱדִים וְכֵן בֵּיצֵי בְּהֵמָה וְחַיָּה בְּקָלִיפָּה שֶׁעֲלֵיהֶן. וְכֵן הָעֹרֶף שֶׁבּוֹ הַמְּזָרְקִים שֶׁהֵן מְלֵאִים דָּם. אִם חֲתָכָן וּמָלָחָן כְּדַת מֵתֶר לְבַשְּׁלָן. וְאִם לֹא חֲתָכָן וּצְלָאָן בְּשִׁפּוּד וְצָלָה הָעֹרֶף וּפִיו לְמַטָּה אוֹ שֶׁצָּלָאָן כֻּלָּן עַל הַגֶּחָלִים חֲרֵי אֵלּוּ מֻתָּרִין:

יד רֹאשׁ הַבְּהֵמָה שֶׁצָּלָהוּ בְּתַנּוּר אוֹ בְּכִבְשָׁן אִם תָּלָהוּ וּבֵית שְׁחִיטָתוֹ לְמַטָּה מֵתֶר שֶׁהַדָּם יוֹצֵא וְשׁוֹתֵת. וְאִם הָיָה בֵּית הַשְּׁחִיטָה מִן הַצַּד מֹחוֹ אָסוּר. שֶׁהַדָּם מִתְקַבֵּץ לְתוֹכוֹ. וּשְׁאָר הַבָּשָׂר שֶׁעַל הָעֲצָמוֹת מִבַּחוּץ מֻתָּר. הִנִּיחַ חָטְמוֹ לְמַטָּה אִם הִנִּיחַ בּוֹ גְּמִי אוֹ קֶנֶה כְּדֵי שֶׁיִּשָּׁאֵר פָּתוּחַ וְיֵצֵא דָּמוֹ דֶּרֶךְ חָטְמוֹ מֻתָּר וְאִם לָאו מֹחוֹ אָסוּר:

טו אֵין מַנִּיחִין כְּלִי תַּחַת הַצָּלִי לְקַבֵּל מֵימָיו עַד שֶׁתִּכְלֶה כָּל מַרְאֶה אַדְמוּמִית שֶׁבּוֹ. וְכֵיצַד עוֹשִׂין. מַשְׁלִיכִין לְתוֹךְ הַכְּלִי מְעַט מֶלַח וּמַנִּיחַ הַכְּלִי עַד שֶׁיִּצָּלֶה וְלוֹקֵחַ הַשַּׁמְנוּנִית שֶׁל מַעְלָה וְהַמַּיִם שֶׁל מַטָּה שֶׁתַּחַת הַשַּׁמְנוּנִית אֲסוּרָה:

טז פַּת שֶׁחָתְכָה עָלֶיהָ בָּשָׂר צָלִי מֻתָּר לֶאֱכֹלָהּ שֶׁאֵינָהּ אֶלָּא שַׁמְנוּנִית [א. ב] דָּגִים וְעוֹפוֹת שֶׁמְּלָחָן וְהָם עִם זֶה אֲפִלּוּ בִּכְלִי מְנֻקָּב הַדָּגִים אֲסוּרִין שֶׁהַדָּג רָפֶה וּבוֹלֵעַ דָּם הַיּוֹצֵא מִן הָעוֹף. וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר אִם מָלַח דָּג עִם בְּשַׂר בְּהֵמָה אוֹ חַיָּה:

יז עוֹפוֹת שֶׁהִנִּיחָן שְׁלֵמִים וּמִלְּא חֲלָלָן בָּשָׂר וּבֵיצִים וּבְשָׁלָן אֲסוּרוֹת שֶׁחֲרֵי דָּם יוֹצֵא לְתוֹכָן וְאַף עַל פִּי שֶׁמְּלָחָן יָפֶה יָפֶה. וַאֲפִלּוּ הָיָה הַבָּשָׂר שֶׁבְּתוֹכָן שָׁלוּק אוֹ צָלוּי. וְאִם צָלָאן חֲרֵי אֵלּוּ מֻתָּרוֹת אַף עַל פִּי שֶׁהַבָּשָׂר שֶׁבְּתוֹכָן חַי וַאֲפִלּוּ פִּיהֶן לְמַעְלָה:

יח בְּנֵי מֵעַיִם שֶׁמְּלָאָן עַל דֶּרֶךְ זוֹ בְּבָשָׂר צָלוּי אוֹ שָׁלוּק אוֹ שֶׁמְּלָאָן בְּבֵיצִים וּשְׁלָקָן אוֹ קְלָאָן חֲרֵי אֵלּוּ מֻתָּרִין שֶׁאֵין מַחֲזִיקִין דָּם בִּבְנֵי מֵעַיִם. וְכֵן הוֹרוּ הַגְּאוֹנִים:

יט עוֹפוֹת שֶׁטְּפָלָן בְּבָצֵק וּצְלָאָן בֵּין שְׁלֵמִים בֵּין מְחֻתָּכִין אִם טְפָלָן בְּסֹלֶת גַּסָּה אֲפִלּוּ הִסְמִיקָה הַטְּפֵלָה אוֹכֵל אֶת הַטְּפֵלָה מִפְּנֵי שֶׁסֹּלֶת גַּסָּה מִתְפָּרֶרֶת וְיוֹצֵא הַדָּם. וְאִם טְפָלָן בְּקֶמַח חִטִּים שֶׁלָּתָתָן אִם הָיְתָה הַטְּפֵלָה לְבָנָה כְּמוֹ הַכֶּסֶף מֻתָּר לֶאֱכֹל מִמֶּנָּה וְאִם לָאו אֲסוּרָה. טְפָלָן בִּשְׂאֹר קֶמַח אִם הֶאְדִּימוּ אֲסוּרִין וְאִם לֹא הֶאְדִּימוּ מֻתָּרִין:

כ סַכִּין שֶׁשָּׁחַט בָּהּ אָסוּר לַחְתֹּךְ בָּהּ רוֹתֵחַ עַד שֶׁיְּלַבֵּן הַסַּכִּין בָּאוּר אוֹ יַשְׁחִיזֶנָּה בְּמַשְׁחֶזֶת אוֹ יְנַעֲנְעֶנָּה בְּקַרְקַע קָשֶׁה עֶשֶׂר פְּעָמִים. וְאִם חָתַךְ בָּהּ רוֹתֵחַ מֻתָּר. וְכֵן אֵינוֹ חוֹתֵךְ בָּהּ צְנוֹן וְכַיּוֹצֵא בּוֹ מִדְּבָרִים הַחֲרִיפִים לְכַתְּחִלָּה. וְאִם הֵדִיחַ הַסַּכִּין אוֹ שֶׁקִּנְּחָהּ בִּכְלִי מֻתָּר לַחְתֹּךְ בּוֹ צְנוֹן וְכַיּוֹצֵא בּוֹ אֲבָל לֹא רוֹתֵחַ:

כא קְעָרָה שֶׁמָּלַח בָּהּ בָּשָׂר אֲפִלּוּ הָיְתָה שׁוֹעָה בַּאֲבָר אָסוּר לֶאֱכֹל בָּהּ רוֹתֵחַ לְעוֹלָם שֶׁכְּבָר נִבְלַע הַדָּם בַּחֲרָסֶיהָ:

פרק ז

א הָאוֹכֵל כְּזַיִת חֵלֶב בְּמִזִּיד חַיָּב כָּרֵת. בְּשׁוֹגֵג מֵבִיא חַטָּאת קְבוּעָה. וּבְפֵרוּשׁ אָמְרָה תּוֹרָה שֶׁאֵינוֹ חַיָּב אֶלָּא עַל שְׁלֹשָׁה מִינֵי בְּהֵמָה טְהוֹרָה בִּלְבַד שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא ז כג) "כָּל חֵלֶב שׁוֹר וְכֶשֶׂב וָעֵז לֹא תֹאכֵלוּ" בֵּין שֶׁאָכַל מֵחֵלֶב שְׁחוּטָה בֵּין שֶׁאָכַל מֵחֵלֶב נְבֵלָה וּטְרֵפָה שֶׁלָּהֶן. אֲבָל שְׁאָר בְּהֵמָה וְחַיָּה בֵּין טְמֵאָה בֵּין טְהוֹרָה חֶלְבָּהּ כִּבְשָׂרָהּ. וְכֵן נֶפֶל שֶׁל שְׁלֹשָׁה מִינֵי בְּהֵמָה טְהוֹרָה חֶלְבּוֹ כִּבְשָׂרוֹ וְהָאוֹכֵל מֵחֶלְבּוֹ כְּזַיִת לוֹקֶה מִשּׁוּם אוֹכֵל נְבֵלָה:

ב הָאוֹכֵל מֵחֵלֶב נְבֵלָה וּטְרֵפָה חַיָּב מִשּׁוּם אוֹכֵל חֵלֶב וּמִשּׁוּם אוֹכֵל נְבֵלָה וּטְרֵפָה מִתּוֹךְ שְׁנוֹסָף הָאִסּוּר בִּכְשָׂרָהּ שֶׁהָיָה מֻתָּר נוֹסָף עַל הַחֵלֶב וּלְפִיכָךְ לוֹקֶה שְׁתַּיִם:

ג הַשּׁוֹחֵט בְּהֵמָה וּמָצָא בָּהּ שָׁלִיל כָּל חֶלְבּוֹ מֻתָּר וַאֲפִלּוּ מְצָאוֹ חַי מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּאֵיבָר מִמֶּנָּה. וְאִם שָׁלְמוּ לוֹ חֲדָשָׁיו וּמְצָאוֹ חַי אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הִפְרִיס עַל הַקֶּרֶקַע וְאֵינוֹ צָרִיךְ שְׁחִיטָה חֶלְבּוֹ אָסוּר וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת. וּמוֹצִיאִין מִמֶּנּוּ כָּל הַחוּטִין וְהַקְּרוּמוֹת הָאֲסוּרִין כִּשְׁאָר הַבְּהֵמוֹת:

ד הוֹשִׁיט יָדוֹ לִמְעֵי בְּהֵמָה וְחָתַךְ מֵחֵלֶב הָעֲבֵר שֶׁכָּלוּ לוֹ חֲדָשָׁיו וְהוֹצִיאוֹ חֲרֵי זֶה חַיָּב עָלָיו כְּאִלּוּ חֲתָכוֹ מֵחֵלֶב הָאֵם עַצְמָהּ. שֶׁהֶחֲדָשִׁים הֵן הַגּוֹרְמִין לְאִסּוּר הַחֵלֶב:

ה שְׁלֹשָׁה חֲלָבִים הֵן שֶׁחַיָּבִין עֲלֵיהֶן כָּרֵת. חֵלֶב שֶׁעַל הַקֶּרֶב וְשֶׁעַל שְׁתֵּי הַכְּלָיוֹת וְשֶׁעַל הַכְּסָלִים. אֲבָל הָאַלְיָה מֻתֶּרֶת בַּאֲכִילָה. לֹא נִקְרֵאת חֵלֶב אֶלָּא לְעִנְיַן קָרְבָּן בִּלְבַד כְּמוֹ שֶׁנִּקְרְאוּ חֲלָבִים כְּלָיוֹת וְיוֹתֶרֶת הַכָּבֵד לְעִנְיַן קָרְבָּן. כְּמוֹ שֶׁאַתָּה אוֹמֵר (בראשית מה יח) "חֵלֶב הָאָרֶץ" וְ(דברים לב יד) "חֵלֶב כִּלְיוֹת חִטָּה" שֶׁהוּא טוּבָם. וּלְפִי שֶׁמְּרִימִין דְּבָרִים אֵלּוּ מִן הַקָּרְבָּן לִשְׂרֵפָה לַשֵּׁם נִקְרְאוּ חֵלֶב. שֶׁאֵין שֵׁם דָּבָר טוֹב אֶלָּא הַמּוּרָם לַשֵּׁם. וּלְכָךְ נֶאֱמַר בְּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר (במדבר יח ל לב) "בַּהֲרִימְכֶם אֶת חֶלְבּוֹ מִמֶּנּוּ":

ו חֵלֶב שֶׁעַל בֵּית הַכּוֹסוֹת הוּא הַחֵלֶב שֶׁעַל הַקֵּרֶב. וְחֵלֶב שֶׁבְּעִקְרֵי הַיְרֵכוֹת מִבִּפְנִים חַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת וְהוּא הַחֵלֶב שֶׁעַל הַכְּסָלִים. וְיֵשׁ שָׁם חֵלֶב עַל הַקֵּבָה עָקֹם כְּמוֹ קֶשֶׁת וְהוּא הָאָסוּר וְחוּט מָשׁוּךְ כְּמוֹ יֶתֶר וְהוּא מֻתָּר. חוּטִין שֶׁבַּחֵלֶב אֲסוּרִין וְאֵין חַיָּבִין עֲלֵיהֶן כָּרֵת:

ז חֵלֶב שֶׁהַבָּשָׂר חוֹפֶה אוֹתוֹ מֻתָּר. שֶׁעַל הַכְּסָלִים אָסַר הַכָּתוּב לֹא שֶׁבְּתוֹךְ הַכְּסָלִים. וְכֵן חֵלֶב שֶׁעַל הַכְּלָיוֹת נֶאֱסַר וְלֹא שֶׁבְּתוֹךְ הַכְּלָיוֹת. וְאַף עַל פִּי כֵּן נוֹטֵל אָדָם לְבֶן שֶׁבְּתוֹךְ הַכּוּלְיָא וַאֲחַר כָּךְ אוֹכֵל אוֹתָהּ וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְחַטֵּט אַחֲרָיו:

ח יֵשׁ כְּמוֹ שְׁתֵּי פְּתִילוֹת שֶׁל חֵלֶב בְּעִקְרֵי הַמָּתְנַיִם סָמוּךְ לְרֹאשׁ הַיָּרֵךְ. כְּשֶׁהַבְּהֵמָה חַיָּה חֵלֶב זֶה נִרְאֶה בַּמֵּעַיִם. וּכְשֶׁתָּמוּת יִדָּבֵק בָּשָׂר בְּבָשָׂר וְיִתְכַּסֶּה חֵלֶב זֶה וְאֵינוֹ נִרְאֶה עַד שֶׁיִּתְפָּרֵק הַבָּשָׂר מִן הַבָּשָׂר. וְאַף עַל פִּי כֵן הֲרֵי זֶה אָסוּר. שֶׁאֵין זֶה חֵלֶב שֶׁהַבָּשָׂר חוֹפֶה אוֹתוֹ. וְכָל מָקוֹם שֶׁתִּמְצָא בּוֹ הַחֵלֶב תַּחַת הַבָּשָׂר וְהַבָּשָׂר מַקִּיף אוֹתוֹ מִכָּל סְבִיבָיו וְלֹא יֵרֶאֶה עַד שֶׁיִּקָּרַע הַבָּשָׂר הֲרֵי זֶה מֻתָּר:

ט חֵלֶב הַלֵּב וְחֵלֶב הַמֵּעַיִם וְהֵן הַדַּקִּין הַמְלַפְּפִין כֻּלָּן מֻתָּרִין וַהֲרֵי הֵם כִּשְׁמָן שֶׁהוּא מֻתָּר. חוּץ מֵרֹאשׁ הַמְּעִי שֶׁמָּסוּךְ לַקֵּבָה שֶׁהוּא תְּחִלַּת בְּנֵי מֵעַיִם שֶׁצָּרִיךְ לִגְרֹר הַחֵלֶב שֶׁעָלָיו וְזֶהוּ חֵלֶב שֶׁעַל הַדַּקִּין שֶׁאָסוּר. וְיֵשׁ מִן הַגְּאוֹנִים שֶׁאוֹמֵר שֶׁרֹאשׁ הַמְּעִי שֶׁצָּרִיךְ לְגָרְרוֹ הוּא הַמְּעִי שֶׁיֵּצֵא בּוֹ הָרְעִי שֶׁהוּא סוֹף הַמֵּעַיִם:

י יֵשׁ בְּגוּף הַבְּהֵמָה חוּטִין וּקְרוּמוֹת שֶׁהֵן אֲסוּרִין. מֵהֶם מִשּׁוּם חֵלֶב וּמֵהֶן מִשּׁוּם דָּם. וְכָל חוּט אוֹ קְרוּם שֶׁאָסוּר מִשּׁוּם (ויקרא ג יז) (ויקרא ז כו) "כָּל דָּם לֹא תֹאכֵלוּ" צָרִיךְ לְנָטְלוֹ וַאֲחַר כָּךְ יִמְלַח וִישַׁשֵּׁל הַבָּשָׂר כְּמוֹ שֶׁאָמַרְנוּ. וְאִם חָתַכוֹ וּמְלָחוֹ אֵינוֹ צָרִיךְ לְנָטְלוֹ. וְכֵן לְצָלִי (אֵינוֹ צָרִיךְ לְנָטְלוֹ). וְכָל חוּט אוֹ קְרוּם שֶׁהוּא אָסוּר מִשּׁוּם כָּל חֵלֶב בֵּין לְצָלִי בֵּין לְבִשּׁוּל צָרִיךְ לְנָטְלוֹ מִן הַבְּהֵמָה:

יא חֲמִשָּׁה חוּטִין יֵשׁ בַּכְּסָלִים. שְׁלֹשָׁה מִן הַיְּמִין וּשְׁנַיִם מִן הַשְּׂמֹאל. הַשְּׁלֹשָׁה שֶׁמִּן הַיָּמִין מִתְפַּצֵּל כָּל אֶחָד מֵהֶם לִשְׁנַיִם שְׁנַיִם. וְהַשְּׁנַיִם שֶׁמִּן הַשְּׂמֹאל מִתְפַּצְּלִין לִשְׁלֹשָׁה שְׁלֹשָׁה. וְכֻלָּן מִשּׁוּם חֵלֶב. וְחוּטֵי הַטְּחוֹל וְחוּטֵי הַכְּלָיוֹת מִשּׁוּם חֵלֶב. וְכֵן קְרוּם שֶׁעַל הַטְּחוֹל וּקְרוּם שֶׁעַל הַכְּסָלִים וּקְרוּם שֶׁעַל הַכְּלָיוֹת אֲסוּרִין מִשּׁוּם חֵלֶב. וּקְרוּם שֶׁעַל דַּד הַטְּחוֹל חַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת. וּשְׁאָר הַקְּרוּם אָסוּר וְאֵין חַיָּבִין עָלָיו:

יב וּשְׁנֵי קְרוּמוֹת יֵשׁ לַכּוּלְיָא. הָעֶלְיוֹן חַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת כַּחֵלֶב שֶׁעַל הַכּוּלְיָא. וְהַתַּחְתּוֹן הֲרֵי הוּא כִּשְׁאָר קְרוּמוֹת. וְחוּטִין שֶׁבָּהֶן אֲסוּרִין וְאֵין בָּהֶן כָּרֵת:

יג חוּטֵי הַלֵּב וְחוּטֵי הַיָּד וְחוּטֵי הָעֹקֶץ וְחוּטֵי הַלְּחָי הַתַּחְתּוֹן שֶׁבְּצַד הַלָּשׁוֹן מִיכָּן וּמִיכָּן. וְכֵן הַחוּטִין הַדַּקִּין שֶׁהֵן בְּתוֹךְ חֵלֶב הַדַּקִּין כְּמוֹ בֵּית עַכְבִּישׁ מְסֻבָּכִין זֶה בָּזֶה. וּקְרוּם שֶׁעַל הַמֹּחַ שֶׁבַּקְּדָקֹד. וּקְרוּם שֶׁעַל הַבֵּיצִים. הַכֹּל אֲסוּרִין מִשּׁוּם דָּם:

יד בֵּיצֵי גִּדִּי אוֹ טָלֶה שֶׁלֹּא הִשְׁלִים שְׁלֹשִׁים יוֹם מֻתָּר לְבַשְּׁלָן בְּלֹא קְלִיפָּה. לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם אִם נִרְאֶה בָּהֶן חוּטִין דַּקִּין אֲדַמִּים בְּיָדוּעַ שֶׁהָלַךְ בָּהֶם הַדָּם וְלֹא יְבַשֵּׁל עַד שֶׁיְּקַלֵּף אוֹ עַד שֶׁיֶּחְתֹּךְ וְיִמְלַח כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. וְאִם עֲדַיִן לֹא נִרְאוּ בָּהֶן חוּטִין הָאֲדַמִּים מֻתָּרִין:

טו וְכָל בְּנֵי מֵעַיִם שֶׁהַמַּאֲכָל סוֹבֵב בַּחֲלָלָן אֵין מַחֲזִיקִין בָּהֶן דָּם:

טז יֵרֶאֶה לִי שֶׁכָּל אֵלּוּ הַחוּטִין וְהַקְּרוּמוֹת אִסּוּרָן מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים וְאִם תֹּאמַר שֶׁהֵן אֲסוּרִין מִן הַתּוֹרָה בִּכְלַל (ויקרא ג יז) "כָּל חֵלֶב וְכָל דָּם" אֵין לוֹקִין עֲלֵיהֶן אֶלָּא מַכַּת מַרְדּוּת וְיִהְיוּ כַּחֲצִי שִׁעוּר שֶׁהוּא אָסוּר מִן הַתּוֹרָה וְאֵין לוֹקִין עָלָיו:

יז אֵין מוֹלְחִין חֲלָבִים עִם הַבָּשָׂר וְלֹא מְדִיחִין חֲלָבִים עִם בָּשָׂר. וַסְכִּין שֶׁחָתַךְ בָּהּ חֲלָבִים לֹא יַחְתֹּךְ בָּהּ בָּשָׂר. וּכְלִי שֶׁהֻדִּיחַ בּוֹ חֲלָבִים לֹא יָדִיחַ בּוֹ בָּשָׂר. לְפִיכָךְ צָרִיךְ הַטַּבָּח לְהַתְקִין שָׁלֹשׁ סַכִּינִין. אַחַת שֶׁשּׁוֹחֵט בָּהּ. וְאַחַת שֶׁמְּחַתֵּךְ בָּהּ בָּשָׂר. וְאַחַת שֶׁמְּחַתֵּךְ בָּהּ חֲלָבִים:

יח וְאִם דֶּרֶךְ אוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁיָּדִיחַ הַטַּבָּח הַבָּשָׂר בַּחֲנוּת. צָרִיךְ לְהַתְקִין לוֹ שְׁנֵי כֵּלִים שֶׁל מַיִם אֶחָד שֶׁמְּדִיחַ בּוֹ בָּשָׂר וְאֶחָד שֶׁמְּדִיחַ בּוֹ חֲלָבִים:

יט וְאָסוּר לַטַּבָּח לִפְרֹשׁ חֵלֶב הַכְּסָלִים עַל הַבָּשָׂר כְּדֵי לְנָאוֹתוֹ. שֶׁהַקְּרוּם שֶׁעַל הַחֵלֶב דַּק וְיִתְמַעֵךְ בְּיַד הַטַּבָּח וְיָזוּב הַחֵלֶב וְיִבָּלַע בַּבָּשָׂר. וְכָל הַדְּבָרִים הָאֵלּוּ אָסוּר לַעֲשׂוֹתָן. וְאִם נַעֲשׂוּ לֹא נֶאֱסַר הַבָּשָׂר. וְאֵין מַכִּין אֶת הָעוֹשֶׂה אֶלָּא מְלַמְּדִין אוֹתוֹ שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה:

כ וְכֵן אֵין מוֹלְחִין אֶת הַבָּשָׂר קֹדֶם שֶׁיְּסִירוּ מִמֶּנּוּ אֶת הַקְּרוּמוֹת וְאֶת הַחוּטִין הָאֲסוּרִין. וְאִם מָלַח מְסִירָם אַחַר שֶׁנִּמְלְחוּ. וַאֲפִלּוּ הָיָה בָּהֶן גִּיד הַנָּשֶׁה מְסִירוֹ אַחַר שֶׁנִּמְלַח וּמְבַשֵּׁל:

כא וְטַבָּח שֶׁדַּרְכּוֹ לְנַקּוֹת הַבָּשָׂר וְנִמְצָא אַחֲרָיו חוּט אוֹ קְרוּם מְלַמְּדִין אוֹתוֹ וּמַזְהִירִין אוֹתוֹ שֶׁלֹּא יְזַלְזֵל בְּאִסּוּרִין. אֲבָל אִם נִמְצָא אַחֲרָיו חֵלֶב אִם הָיָה כְּשִׁעוּרָה מַעֲבִירִין אוֹתוֹ. וְאִם נִמְצָא אַחֲרָיו כְּזַיִת חֵלֶב אֲפִלּוּ בִּמְקוֹמוֹת הָרְבֵּה מַכִּין אוֹתוֹ מַכַּת מַרְדּוּת וּמַעֲבִירִין אוֹתוֹ. מִפְּנֵי שֶׁהַטַּבָּח נֶאֱמָן עַל הַחֵלֶב:

פרק ח

א גִּיד הַנָּשֶׁה נוֹהֵג בִּבְהֵמָה וְחַיָּה הַטְּהוֹרִין וַאֲפִלּוּ בִּנְבֵלוֹת וּטְרֵפוֹת שֶׁלָּהֶן. וְנוֹהֵג בְּשָׁלִיל וּבְמֻקְדָּשִׁין בֵּין קָדָשִׁים הַנֶּאֱכָלִים בֵּין קָדָשִׁים שֶׁאֵינָן נֶאֱכָלִין. וְנוֹהֵג בִּירֵךְ שֶׁל יָמִין וּבִירֵךְ שֶׁל שְׂמֹאל. וְאֵין אָסוּר מִן הַתּוֹרָה אֶלָּא שֶׁעַל כַּף הַיָּרֵךְ בִּלְבַד שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית לב לג) "אֲשֶׁר עַל כַּף הַיָּרֵךְ". אֲבָל שְׁאָר עַל הַגִּיד שֶׁלְּמַעְלָה מִן הַכַּף וְשֶׁלְּמַטָּה עַד סוֹפוֹ וְכֵן חֵלֶב שֶׁעַל הַגִּיד אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים. וּשְׁנֵי גִּידִין הֵן. הַפְּנִימִי הַסָּמוּךְ לָעֻצֶם אָסוּר מִן הַתּוֹרָה. וְהָעֶלְיוֹן כֻּלּוֹ אָסוּר מִדִּבְרֵיהֶם:

ב הָאוֹכֵל מִגִּיד הַנָּשֶׁה הַפְּנִימִי מִמָּקוֹם שֶׁעַל הַכַּף לוֹקֶה. וְאִם אָכַל מֵחֶלְבּוֹ אוֹ מִשְּׁאָר הַגִּיד הַפְּנִימִי אוֹ מִכָּל הַחִיצוֹן מַכִּין אוֹתוֹ מַכַּת מַרְדּוּת. וְכַמָּה שִׁעוּר אֲכִילָה. כְּזַיִת. וְאִם אָכַל הַגִּיד שֶׁעַל הַכַּף כֻּלּוֹ אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בּוֹ כְּזַיִת לוֹקֶה מִפְּנֵי שֶׁהוּא כִּבְרִיָּה בִּפְנֵי עַצְמָהּ:

ג אָכַל כְּזַיִת מִגִּיד שֶׁל יָמִין וּכְזַיִת מִגִּיד שֶׁל שְׂמֹאל. אוֹ שֶׁאָכַל שְׁנֵי גִּידִים כֻּלָּן. אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בָּהֶן כְּזַיִת לוֹקֶה שְׁמוֹנִים. (וְכֵן הוּא לוֹקֶה עַל כָּל גִּיד וְגִיד):

ד הָעוֹף אֵין בּוֹ מִשּׁוּם גִּיד הַנָּשֶׁה מִפְּנֵי שֶׁאֵין לוֹ כַּף יָרֵךְ אֶלָּא יֶרֶךְ אָרֹךְ. וְאִם נִמְצָא עוֹף שֶׁיֵּרֵכוֹ כְּיֶרֶךְ הַבְּהֵמָה שֶׁיֵּשׁ לוֹ כַּף גִּיד הַנָּשֶׁה שֶׁלּוֹ אָסוּר וְאֵין לוֹקִין עָלָיו. וְכֵן בְּהֵמָה שֶׁכַּף יֶרֶכָהּ אָרֹךְ כְּשֶׁל עוֹף גִּיד הַנָּשֶׁה שֶׁלָּהּ אָסוּר וְאֵין לוֹקִין עָלָיו:

ה הָאוֹכֵל גִּיד הַנָּשֶׁה מִבְּהֵמָה וְחַיָּה הַטְּמֵאִים פָּטוּר לְפִי שֶׁאֵינוֹ נוֹהֵג בִּטְמֵאָה אֶלָּא בִּבְהֵמָה שֶׁכַּלָּהּ מֻתֶּרֶת. וְאֵינוֹ כְּאוֹכֵל מִשְּׁאָר גּוּפָהּ שֶׁאֵין הַגִּידִים מִכְּלַל הַבָּשָׂר כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. וְאִם אָכַל מֵחֶלֶב שֶׁעַל הַגִּיד הֲרֵי זֶה כְּאוֹכֵל מִבְּשָׂרָהּ:

ו הָאוֹכֵל גִּיד הַנָּשֶׁה שֶׁל נְבֵלָה אוֹ שֶׁל טְרֵפָה אוֹ שֶׁל עוֹלָה חַיָּב שְׁתַּיִם. מִתּוֹךְ שֶׁנִּכְלָל בְּאִסּוּר שְׁאָר גּוּפָהּ שֶׁהָיָה מֵתֶר נִכְלָל גַּם הַגִּיד וְנוֹסָף עָלָיו אִסּוּר אַחֵר:

ז הַנּוֹטֵל גִּיד הַנָּשֶׁה צָרִיךְ לְחַטֵּט אַחֲרָיו עַד שֶׁלֹּא יַשְׁאִיר מִמֶּנּוּ כְּלוּם. וְנֶאֱמָן הַטַּבָּח עַל גִּיד הַנָּשֶׁה כְּשֵׁם שֶׁנֶּאֱמָן עַל הַחֵלֶב. וְאֵין לוֹקְחִין בָּשָׂר מִכָּל טַבָּח אֶלָּא אִם הָיָה אָדָם כָּשֵׁר וּמֻחְזָק בְּכַשְׁרוּת הוּא שֶׁשּׁוֹחֵט לְעַצְמוֹ וּמוֹכֵר וְנֶאֱמָן:

ח בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּחוּצָה לָאָרֶץ. אֲבָל בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בִּזְמַן שֶׁכֻּלָּהּ לְיִשְׂרָאֵל לוֹקְחִין מִכָּל אָדָם:

ט טַבָּח הַנֶּאֱמָן לִמְכֹּר בָּשָׂר וְנִמְצָא בְּשַׂר נְבֵלָה אוֹ בְּשַׂר טְרֵפָה יוֹצֵא מִתַּחַת יָדוֹ. מַחֲזִיר אֶת הַדָּמִים לַבְּעָלִים וּמְשַׁמְּתִין אוֹתוֹ וּמַעֲבִירִין אוֹתוֹ. וְאֵין לוֹ תַּקָּנָה לְעוֹלָם לִקַּח מִמֶּנּוּ בָּשָׂר עַד שֶׁיֵּלֵךְ לְמָקוֹם שֶׁאֵין מַכִּירִין אוֹתוֹ וְיַחֲזִיר אֲבֵדָה בְּדָבָר חָשׁוּב אוֹ יִשְׁחֹט לְעַצְמוֹ וְיוֹצִיא טְרֵפָה לְעַצְמוֹ בְּמָמוֹן חָשׁוּב שֶׁוַּדַּאי עָשָׂה תְּשׁוּבָה בְּלֹא הַעֲרָמָה:

י הַלּוֹקֵחַ בָּשָׂר וּשְׁלָחוֹ בְּיַד אֶחָד מֵעַמֵּי הָאָרֶץ הֲרֵי זֶה נֶאֱמָן עָלָיו. וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ מֻחְזָק בְּכַשְׁרוּת אֵין חוֹשְׁשִׁין לוֹ שֶׁמָּא יַחֲלִיף. וַאֲפִלּוּ עַבְדֵי יִשְׂרָאֵל וְאַמְהוֹתֵיהֶן נֶאֱמָנִין בְּדָבָר זֶה. אֲבָל לֹא עַכּוּ"ם שֶׁמָּא יַחֲלִיף:

יא עֶשֶׂר חֲנֻיּוֹת תֵּשַׁע מוֹכְרוֹת בְּשַׂר שְׁחוּטָה וְאַחַת מוֹכֶרֶת נְבֵלוֹת וְלָקַח בָּשָׂר מֵאַחַת מֵהֶן וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ מֵאֵיזֶה מֵהֶן לָקַח הֲרֵי זֶה אָסוּר שֶׁכָּל קָבוּעַ כְּמֻחֲצָה עַל מֻחֲצָה דָּמִי. אֲבָל בָּשָׂר הַנִּמְצָא מֻשְׁלָךְ בַּשּׁוּק הַלֵּךְ אַחַר הָרֹב דְּכָל דְּפָרִישׁ מֵרֻבָּא פָּרִישׁ. אִם הָיוּ רֹב הַמּוֹכְרִים עַכּוּ"ם אָסוּר. וְאִם הָיוּ רֹב הַמּוֹכְרִים יִשְׂרָאֵל מֻתָּר:

יב וְכֵן בָּשָׂר הַנִּמְצָא בְּיַד עַכּוּ"ם וְאֵינוֹ יָדוּעַ מִמִּי לָקַח אִם הָיוּ מוֹכְרֵי הַבָּשָׂר יִשְׂרָאֵל מֻתָּר. זֶה הוּא דִּין תּוֹרָה. וּכְבָר אָסְרוּ חֲכָמִים כָּל הַבָּשָׂר הַנִּמְצָא בֵּין בַּשּׁוּק בֵּין בְּיַד עַכּוּ"ם אַף עַל פִּי שֶׁכָּל הַשּׁוֹחֲטִין וְכָל הַמּוֹכְרִין יִשְׂרָאֵל. וְלֹא עוֹד אֶלָּא הַלּוֹקֵחַ בָּשָׂר וְהִנִּיחוֹ בְּבֵיתוֹ וְנֶעֱלַם מִן הָעַיִן אָסוּר אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה לוֹ בּוֹ סִימָן אוֹ שֶׁהָיָה לוֹ בּוֹ טְבִיעַת עַיִן וְהוּא מַכִּירוֹ וַדַּאי שֶׁהוּא זֶה אוֹ שֶׁהָיָה צָרוּר וְחָתוּם:

יג תָּלָה כְּלֵי מָלֵא חֲתִיכוֹת בָּשָׂר וְנִשְׁבַּר הַכְּלִי וְנָפְלוּ הַחֲתִיכוֹת לָאָרֶץ וּבָא וּמָצָא חֲתִיכוֹת וְאֵין לוֹ בָּהֶן סִימָן וְלֹא טְבִיעַת עַיִן הֲרֵי זֶה אָסוּר שֶׁיֵּשׁ לוֹמַר אוֹתוֹ בָּשָׂר שֶׁהָיָה בַּכְּלִי גְּרָרָתוּ חַיָּה אוֹ שֶׁרֶץ וְזֶה בָּשָׂר אַחֵר הוּא:

יד גִּיד הַנָּשֶׁה מֻתָּר בַּהֲנָאָה. לְפִיכָךְ מֻתָּר לְאָדָם לִשְׁלֹחַ לְעַכּוּ"ם יָרֵךְ שֶׁגִּיד הַנָּשֶׁה בְּתוֹכָהּ. וְנוֹתֵן לוֹ הַיָּרֵךְ שְׁלֵמָה בִּפְנֵי יִשְׂרָאֵל. וְאֵין חוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא יֹאכַל מִמֶּנָּה יִשְׂרָאֵל זֶה קֹדֶם שֶׁיִּנָּטֵל הַגִּיד שֶׁהֲרֵי מְקוֹמוֹ נִכָּר. לְפִיכָךְ אִם הָיְתָה הַיָּרֵךְ חֲתוּכָה לֹא יִתְּנֶנָּה לְעַכּוּ"ם בִּפְנֵי יִשְׂרָאֵל עַד שֶׁיִּטֹּל הַגִּיד שֶׁמָּא יֹאכַל מִמֶּנָּה יִשְׂרָאֵל:

טו כָּל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר בַּתּוֹרָה לֹא תֹאכַל לֹא תֹאכְלוּ לֹא יֹאכְלוּ לֹא יֵאָכֵל אֶחָד אִסּוּר אֲכִילָה וְאֶחָד אִסּוּר הֲנָאָה בְּמַשְׁמָע עַד שֶׁיִּפְרֹט לְךָ הַכָּתוּב כְּדֶרֶךְ שֶׁפֵּרַט לְךָ בִּנְבֵלָה שֶׁנֶּאֱמַר (דברים יד כא) "לַגֵּר אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ תִּתְּנֶנָּה וַאֲכָלָהּ" וְכַחֵלֶב שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (ויקרא ז כד) "יֵעָשֶׂה לְכָל מְלָאכָה". אוֹ עַד שֶׁיִּתְפָּרֵשׁ בַּתּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה שֶׁהוּא מֻתָּר בַּהֲנָאָה. כְּגוֹן שְׁקָצִים וּרְמָשִׂים וְדָם וְאֵיבָר מִן הַחַי וְגִיד הַנָּשֶׁה. שֶׁכָּל אֵלּוּ מֻתָּרִין בַּהֲנָאָה מִפִּי הַקַּבָּלָה אַף עַל פִּי שֶׁהֵן אֲסוּרִין בַּאֲכִילָה:

טז כָּל מַאֲכָל שֶׁהוּא אָסוּר בַּהֲנָאָה אִם נֶהֱנָה וְלֹא אָכַל כְּגוֹן שֶׁמָּכַר אוֹ נָתַן לְעַכּוּ״ם אוֹ לִכְלָבִים אֵינוֹ לוֹקֶה. וּמַכִּין אוֹתוֹ מַכַּת מַרְדּוּת וְהַדָּמִים מֻתָּרִין. וְכָל דָּבָר שֶׁאָסוּר בַּאֲכִילָה וּמֻתָּר בַּהֲנָאָה אַף עַל פִּי שֶׁהוּא מֻתָּר בַּהֲנָאָה אָסוּר לַעֲשׂוֹת בּוֹ סְחוֹרָה וּלְכַוֵּן מְלַאכְתּוֹ בְּדָבָרִים אֲסוּרִים חוּץ מִן הַחֵלֶב שֶׁהֲרֵי נֶאֱמַר בּוֹ (ויקרא ז כד) ״וְעֲשָׂה לְכָל מְלָאכָה״. לְפִיכָךְ אֵין עוֹשִׂין סְחוֹרָה לֹא בִּנְבֵלוֹת וְלֹא בִּטְרֵפוֹת וְלֹא בִּשְׁקָצִים וְלֹא בִּרְמָשִׂים:

יז הַצַּיָּד שֶׁנִּזְדַּמְּנוּ לוֹ חַיָּה אוֹ עוֹף וְדָג טְמֵאִים וְצָדָן אוֹ שֶׁנִּצּוֹדוּ לוֹ טְמֵאִים וּטְהוֹרִים מֻתָּר לְמָכְרָן. אֲבָל לֹא יְכַוֵּן מְלַאכְתּוֹ לְטְמֵאִים. וּמֻתָּר לַעֲשׂוֹת סְחוֹרָה בְּחֶלֶב שֶׁחֶלְבּוֹ עַכּוּ״ם וְאֵין יִשְׂרָאֵל רוֹאֵהוּ וּבִגְבִינוֹת הָעַכּוּ״ם וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן:

יח זֶה הַכְּלָל כָּל שֶׁאִסְּורוּ מִן הַתּוֹרָה אָסוּר לַעֲשׂוֹת בּוֹ סְחוֹרָה וְכָל שֶׁאִסְּורוּ מִדִּבְרֵיהֶם מֻתָּר לַעֲשׂוֹת בּוֹ סְחוֹרָה בֵּין בִּסְפָקוֹ בֵּין בְּוַדָּאוֹ:

פרק ט

א בָּשָׂר בְּחֶלֶב אָסוּר לְבַשְּׁלוֹ וְאָסוּר לְאָכְלוֹ מִן הַתּוֹרָה. וְאָסוּר בַּהֲנָאָה. וְקוֹבְרִין אוֹתוֹ. וְאֶפְרוֹ אָסוּר כְּאֵפֶר כָּל הַנִּקְבָּרִין. וּמִי שֶׁיִּבַשֵּׁל מִשְּׁנֵיהֶם כְּזַיִת כְּאֶחָד לוֹקֶה שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כג יט) (שמות לד כו) (דברים יד כא) ״לֹא תְבַשֵּׁל גְּדִי בַּחֲלֵב אִמּוֹ״. וְכֵן הָאוֹכֵל כְּזַיִת מִשְּׁנֵיהֶם מֵהַבָּשָׂר וְהֶחֶלֶב שֶׁנִּתְבַּשְּׁלוּ כְּאֶחָד לוֹקֶה וְאַף עַל פִּי שֶׁלֹּא בִּשֵּׁל:

ב לֹא שָׁתַק הַכָּתוּב מִלֶּאֱסֹר הָאֲכִילָה אֶלָּא מִפְּנֵי שֶׁאָסַר הַבִּשּׁוּל כְּלוֹמַר וַאֲפִלּוּ בִּשּׁוּלוֹ אָסוּר וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר אֲכִילָתוֹ. כְּמוֹ שֶׁשָּׁתַק מִלֶּאֱסֹר הַבַּת מֵאַחַר שֶׁאָסַר בַּת הַבַּת:

ג אֵין אָסוּר מִן הַתּוֹרָה אֶלָּא בְּשַׂר בְּהֵמָה טְהוֹרָה בַּחֲלֵב בְּהֵמָה טְהוֹרָה שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כג יט) (שמות לד כו) (דברים יד כא) ״לֹא תְבַשֵּׁל גְּדִי בַּחֲלֵב אִמּוֹ״. וּגְדִי הוּא כּוֹלֵל וְלַד הַשּׁוֹר וְלַד הַשֶּׂה וְלַד הָעֵז עַד שֶׁיִּפְרוֹט וְיֹאמַר גְּדִי עִזִּים וְלֹא נֶאֱמַר גְּדִי בַּחֲלֵב אִמּוֹ אֶלָּא שֶׁדִּבֵּר הַכָּתוּב בַּהְווֶה. אֲבָל בְּשַׂר בְּהֵמָה טְהוֹרָה (שֶׁבִּשְּׁלוֹ) בַּחֲלֵב בְּהֵמָה טְמֵאָה. אוֹ בְּשַׂר בְּהֵמָה טְמֵאָה (שֶׁבִּשְּׁלוֹ) בַּחֲלֵב בְּהֵמָה טְהוֹרָה מֻתָּר לְבַשֵּׁל וּמֻתֶּרֶת בַּהֲנָיָה וְאֵין חַיָּבִין עַל אֲכִילָתוֹ מִשּׁוּם בָּשָׂר בְּחָלָב:

ד וְכֵן בְּשַׂר חַיָּה וְעוֹף בֵּין בַּחֲלֵב חַיָּה בֵּין בַּחֲלֵב בְּהֵמָה אֵינוֹ אָסוּר בַּאֲכִילָה מִן הַתּוֹרָה לְפִיכָךְ מֻתָּר לְבַשְּׁלוֹ וּמֻתָּר בַּהֲנָיָה. וְאָסוּר בַּאֲכִילָה מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים כְּדֵי שֶׁלֹּא יִפְשְׁעוּ הָעָם וְיָבוֹאוּ לִידֵי אִסּוּר בָּשָׂר בְּחָלָב שֶׁל תּוֹרָה וְיֹאכְלוּ בְּשַׂר בְּהֵמָה טְהוֹרָה בַּחֲלֵב בְּהֵמָה טְהוֹרָה. שֶׁהֲרֵי אֵין מַשְׁמַע הַכָּתוּב אֶלָּא גְּדִי בַּחֲלֵב אִמּוֹ מַמָּשׁ. לְפִיכָךְ אָסְרוּ כָּל בָּשָׂר בְּחָלָב:

ה דָּגִים וַחֲגָבִים מֻתָּר לְאָכְלָן בְּחָלָב. וְהַשּׁוֹחֵט עוֹף וְנִמְצָא בּוֹ בֵּיצִים גְּמוּרוֹת מֻתָּר לְאָכְלָן בְּחָלָב:

ו הַמְעַשֵּׁן וְהַמְבַשֵּׁל בְּחַמֵּי טְבֶרְיָא וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן אֵין לוֹקִין עָלָיו. וְכֵן הַמְבַשֵּׁל בָּשָׂר בְּמֵי חָלָב אוֹ בַּחֲלֵב מֵתָה אוֹ בַּחֲלֵב זָכָר אוֹ שֶׁבִּשֵּׁל דָּם בְּחָלָב פָּטוּר וְאֵינוֹ לוֹקֶה עַל אֲכִילָתוֹ מִשּׁוּם בָּשָׂר בְּחָלָב. אֲבָל הַמְבַשֵּׁל בְּשַׂר מֵתָה אוֹ חֵלֶב וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן בְּחָלָב לוֹקֶה עַל בִּשּׁוּלוֹ וְאֵינוֹ לוֹקֶה עַל אֲכִילָתוֹ מִשּׁוּם בָּשָׂר בְּחָלָב. שֶׁאֵין אִסּוּר בָּשָׂר בְּחָלָב חָל עַל אִסּוּר נְבֵלָה אוֹ אִסּוּר חֵלֶב. שֶׁאֵין כָּאן לֹא אִסּוּר כּוֹלֵל וְלֹא אִסּוּר מוֹסִיף וְלֹא אִסּוּר בַּת אַחַת:

ז הַמְבַשֵּׁל שָׁלִיל בְּחָלָב חַיָּב וְכֵן הָאוֹכְלוֹ. אֲבָל הַמְבַשֵּׁל שִׁלְיָא אוֹ עוֹר וְגִידִין וַעֲצָמוֹת וְעִקְּרֵי קְרָנַיִם וּטְלָפַיִם הֲרֵכִים בְּחָלָב פָּטוּר. וְכֵן הָאוֹכְלָן פָּטוּר:

ח בָּשָׂר שֶׁנָּפַל לְתוֹךְ הֶחָלָב אוֹ חָלָב שֶׁנָּפַל לְתוֹךְ הַבָּשָׂר וְנִתְבַּשֵּׁל עִמּוֹ שִׁעוּרוֹ בְּנוֹתֵן טַעַם. כֵּיצַד. חֲתִיכָה שֶׁל בָּשָׂר שֶׁנָּפְלָה לִקְדֵרָה רוֹתַחַת שֶׁל חָלָב. טוֹעֲמִים הַנָּכְרִי אֶת הַקְּדֵרָה. אִם אָמַר שֶׁיֵּשׁ בָּהּ טַעַם בָּשָׂר אֲסוּרָה. וְאִם לָאו מֻתֶּרֶת. וְאוֹתָהּ חֲתִיכָה אֲסוּרָה. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים שֶׁקָּדַם וְהוֹצִיא אֶת הַחֲתִיכָה קֹדֶם שֶׁתִּפְלֹט חָלָב שֶׁבָּלְעָה. אֲבָל אִם לֹא סִלֵּק מִשְּׁעָרִים אוֹתָהּ בְּשִׁשִּׁים מִפְּנֵי שֶׁהֶחָלָב שֶׁנִּבְלַע בָּהּ וְנֶאֱסַר יָצָא וְנִתְעָרֵב עִם שְׁאָר הֶחָלָב:

ט נָפַל חָלָב לְתוֹךְ קְדֵרָה שֶׁל בָּשָׂר טוֹעֲמִין אֶת הַחֲתִיכָה שֶׁנָּפַל עָלֶיהָ חָלָב. אִם אֵין בָּהּ טַעַם חָלָב הַכֹּל מֻתָּר. וְאִם יֵשׁ בַּחֲתִיכָה טַעַם חָלָב אַף עַל פִּי שֶׁאִם תִּסְחֹט הַחֲתִיכָה לֹא יִשָּׁאֵר בָּהּ טַעַם. הוֹאִיל וְיֵשׁ בָּהּ עַתָּה טַעַם חָלָב נֶאֱסְרָה אוֹתָהּ חֲתִיכָה. וּמְשַׁעֲרִין בְּכֻלָּהּ אִם הָיָה בְּכָל שֶׁיֵּשׁ בַּקְּדֵרָה מִן הַחֲתִיכוֹת וְהַיָּרָק וְהַמָּרָק וְהַתַּבְלִין כְּדֵי שֶׁתִּהְיֶה חֲתִיכָה זוֹ אֶחָד מִשִּׁשִּׁים מִן הַכֹּל הַחֲתִיכָה אֲסוּרָה וְהַשְּׁאָר מֻתָּר:

י בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּשֶׁלֹּא נִעֵר אֶת הַקְּדֵרָה בַּתְּחִלָּה כְּשֶׁנָּפַל הֶחָלָב אֶלָּא לְבַסּוֹף וְלֹא כִּסָּה. אֲבָל אִם נִעֵר מִתְּחִלָּה וְעַד סוֹף אוֹ שֶׁכִּסָּה מִשְׁעַת נְפִילָה עַד סוֹף הֲרֵי זֶה בְּנוֹתֵן טַעַם. וְכֵן אִם נָפַל חָלָב לְתוֹךְ הַמָּרָק אוֹ לְכָל הַחֲתִיכוֹת וְלֹא נוֹדַע לְאֵי זֶה חֲתִיכָה נָפַל. נוֹעֵר אֶת הַקְּדֵרָה כֻּלָּהּ עַד שֶׁתָּשׁוּב וְיִתְעָרֵב הַכֹּל. אִם יֵשׁ בַּקְּדֵרָה כֻּלָּהּ טַעַם חָלָב אֲסוּרָה וְאִם לָאו מֻתֶּרֶת. אִם לֹא נִמְצָא נָכְרִי שֶׁיִּטְעֹם וְנִסְמֹךְ עָלָיו מְשַׁעֲרִים בְּשִׁשִּׁים בֵּין בָּשָׂר לְתוֹךְ חָלָב בֵּין חָלָב לְתוֹךְ בָּשָׂר אֶחָד מִשִּׁשִּׁים מֵתָר פָּחוֹת מִשִּׁשִּׁים אָסוּר:

יא קְדֵרָה שֶׁבִּשֵּׁל בָּהּ בָּשָׂר לֹא יְבַשֵּׁל בָּהּ חָלָב. וְאִם בִּשֵּׁל בְּנוֹתֵן טַעַם:

יב הַכַּחַל אָסוּר מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים. שֶׁאֵין בָּשָׂר שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל בַּחֲלֵב שְׁחוּטָה אָסוּר מִן הַתּוֹרָה כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. לְפִיכָךְ אִם קָרְעוֹ וּמֵרַק הֶחָלָב שֶׁבּוֹ מֻתָּר לְצָלוֹתוֹ וּלְאָכְלוֹ. וְאִם קָרְעוֹ שְׁתֵּי וָעֵרֶב וְטָחוֹ בַּכֹּתֶל עַד שֶׁלֹּא נִשְׁאַר בּוֹ לַחְלוּחִית חָלָב מֻתָּר לְבַשְּׁלוֹ עִם הַבָּשָׂר. וּכְחַל שֶׁלֹּא קָרָעוֹ בֵּין שֶׁל קְטַנָּה שֶׁלֹּא הֵינִיקָה בֵּין שֶׁל גְּדוֹלָה אָסוּר לְבַשְּׁלוֹ. וְאִם עָבַר וּבִשְּׁלוֹ בִּפְנֵי עַצְמוֹ מֻתָּר לְאָכְלוֹ. וְאִם בִּשְּׁלוֹ עִם בָּשָׂר אַחֵר מְשַׁעֲרִין אוֹתוֹ בְּשִׁשִּׁים וּכְחַל מִן הַמִּנְיָן:

יג כֵּיצַד. אִם הָיָה הַכַּל עִם הַכַּחַל כְּמוֹ שִׁשִּׁים בַּכַּחַל הַכַּחַל אָסוּר וְהַשְּׁאָר מֻתָּר. וְאִם הָיָה בְּפָחוֹת מִשִּׁשִּׁים הַכַּל אָסוּר. בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ אִם נָפַל לְקְדָרָה אַחֶרֶת אוֹסֵר אוֹתָהּ וּמְשַׁעֲרִין בּוֹ בְּשִׁשִּׁים כְּבָרִאשׁוֹנָה. שֶׁהַכַּחַל עַצְמוֹ שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל נַעֲשָׂה כַּחֲתִיכָה הָאֲסוּרָה וְאֵין מְשַׁעֲרִין בּוֹ אֶלָּא כְּמוֹת שֶׁהוּא בְּעֵת שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל לֹא כְּמוֹת שֶׁהָיָה בְּשָׁעָה שֶׁנָּפַל:

יד אֵין צוֹלִין אֶת הַכַּחַל שֶׁחָתָכוֹ [וְלַמַּעְלָה] מִן הַבָּשָׂר בְּשִׁפּוּד. וְאִם צָלָהוּ הַכַּל מֻתָּר:

טו קֵבָה שֶׁבִּשְּׁלָהּ בֶּחָלָב שָׁבָהּ מֻתֶּרֶת שֶׁאֵינוֹ חָלָב אֶלָּא חֲרִי הוּא כְּטִנֹּפֶת שֶׁהֲרֵי יִשְׁתַּנֶּה בַּמַּעַיִם:

טז אָסוּר לְהַעֲמִיד הַגְּבִינָה בְּעוֹר הַקֵּבָה שֶׁל שְׁחוּטָה. וְאִם הֶעֱמִיד טוֹעֵם אֶת הַגְּבִינָה אִם יֵשׁ בָּהּ טַעַם בָּשָׂר אֲסוּרָה וְאִם לָאו מֻתֶּרֶת. מִפְּנֵי שֶׁהַמַּעֲמִיד דָּבָר הַמַּתָּר הוּא. שֶׁקֵּיבַת שְׁחוּטָה הִיא. וְאֵין כָּאן אֶלָּא אִסּוּר בָּשָׂר בְּחָלָב שֶׁשִּׁעוּרוֹ בְּנוֹתֵן טַעַם. אֲבָל הַמַּעֲמִיד בְּעוֹר קֵיבַת נְבֵלָה וּטְרֵפָה וּבְהֵמָה טְמֵאָה הוֹאִיל וְהַמַּעֲמִיד דָּבָר הָאָסוּר בִּפְנֵי עַצְמוֹ נֶאֱסָרָה הַגְּבִינָה מִשּׁוּם נְבֵלָה לֹא מִשּׁוּם בָּשָׂר בְּחָלָב. וּמִפְּנֵי חֲשָׁשׁ זֶה אָסְרוּ גְּבִינַת עַכּוּ״ם כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ:

יז הַבָּשָׂר לְבַדּוֹ מֻתָּר וְהֶחָלָב לְבַדּוֹ מֻתָּר וּבְהִתְעָרֵב שְׁנֵיהֶן עַל יְדֵי בִּשּׁוּל יֵאָסְרוּ שְׁנֵיהֶם. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים שֶׁנִּתְבַּשְּׁלוּ שְׁנֵיהֶם בְּיַחַד אוֹ שֶׁנָּפַל חַם לְתוֹךְ חַם אוֹ צוֹנֵן לְתוֹךְ חַם. אֲבָל אִם נָפַל אֶחָד מִשְּׁנֵיהֶם וְהוּא חַם לְתוֹךְ הַשֵּׁנִי וְהוּא צוֹנֵן קוֹלֵף הַבָּשָׂר כֻּלּוֹ שֶׁנָּגַע בּוֹ הֶחָלָב וְאוֹכֵל הַשְּׁאָר. וְאִם נָפַל צוֹנֵן לְתוֹךְ צוֹנֵן מֵדִיחַ הַחֲתִיכָה וְאוֹכְלָהּ. לְפִיכָךְ מֻתָּר לִצְרוֹר בָּשָׂר וּגְבִינָה בְּמִטְפַּחַת אַחַת וְהוּא שֶׁלֹּא יִגְּעוּ זֶה בָּזֶה. וְאִם נָגְעוּ מֵדִיחַ הַבָּשָׂר וּמֵדִיחַ הַגְּבִינָה וְאוֹכֵל:

יח מָלִיחַ שֶׁאֵינוֹ נֶאֱכָל מֵחֲמַת מִלְחוֹ חֲרִי הוּא כְּרוֹתֵחַ. וְאִם נֶאֱכָל כְּמוֹת שֶׁהוּא כְּמוֹ הַכּוּתָח אֵינוֹ כְּרוֹתֵחַ:

יט עוֹף שֶׁחוּט שֶׁנָּפַל לְחָלָב אוֹ לְכוּתָח שֶׁיֵּשׁ בּוֹ חָלָב. אִם חַי הוּא מְדִיחוֹ וּמֻתָּר. וְאִם צָלִי קוֹלְפוֹ. וְאִם הָיוּ בּוֹ פְּלָחִים פְּלָחִים אוֹ שֶׁהָיָה מְחֻבָּל בְּתַבְלִין וְנָפַל לְחָלָב אוֹ לְכוּתָח חֲרִי זֶה אָסוּר:

כ אָסוּר לְהַעֲלוֹת הָעוֹף עִם הַגְּבִינָה עַל הַשֻּׁלְחָן שֶׁהוּא אוֹכֵל עָלָיו גְּזֵרָה מִשּׁוּם הֶרְגֵּל עֲבֵרָה שֶׁמָּא יֹאכַל זֶה עִם זֶה. אַף עַל פִּי שֶׁהָעוֹף בְּחָלָב אָסוּר מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים:

כא שְׁנֵי אַכְסַנָּאִין שֶׁאֵינָם מַכִּירִין זֶה אֶת זֶה אוֹכְלִין עַל שֻׁלְחָן אֶחָד זֶה בְּשַׂר בְּהֵמָה וְזֶה גְּבִינָה מִפְּנֵי שֶׁאֵין זֶה גַּס לִבּוֹ בָּזֶה כְּדֵי שֶׁיֹּאכַל עִמּוֹ:

כב אֵין לָשִׁין הָעִפָּה בְּחָלָב וְאִם לָשׁ כָּל הַפַּת אֲסוּרָה מִפְּנֵי הֶרְגֵּל עֲבֵרָה. שֶׁמָּא יֹאכַל בָּהּ בָּשָׂר. וְאֵין טָשִׁין אֶת הַתַּנּוּר בְּאַלְיָה. וְאִם טָשׁ כָּל הַפַּת אֲסוּרָה עַד שֶׁיַּסִּיק אֶת הַתַּנּוּר שֶׁמָּא יֹאכַל בָּהּ חָלָב. וְאִם שִׁנָּה בְּצוּרַת הַפַּת עַד שֶׁתִּהְיֶה נִכֶּרֶת כְּדֵי שֶׁלֹּא יֹאכַל בָּהּ לֹא בָּשָׂר וְלֹא חָלָב חֲרִי זֶה מֻתָּר:

כג פַּת שֶׁאָפָאָהּ עִם הַצָּלִי וְדָגִים שֶׁצָּלָאן עִם הַבָּשָׂר אָסוּר לְאָכְלָן בְּחָלָב. קְעָרָה שֶׁאָכְלוּ בָּהּ בָּשָׂר וּבִשְּׁלוּ בָּהּ דָּגִים אוֹתָן הַדָּגִים מֻתָּר לְאָכְלָן בְּכוּתָח:

כד סַכִּין שֶׁחָתַךְ בָּהּ בָּשָׂר צָלִי וְחָזַר וְחָתַךְ בָּהּ צְנוֹן וְכֵיוֹצֵא בּוֹ מִדְּבָרִים חֲרִיפִין אָסוּר לְאָכְלָן בְּכוּתָח. אֲבָל אִם חָתַךְ בָּהּ בָּשָׂר וְחָזַר וְחָתַךְ בָּהּ קִישׁוּת אוֹ אֲבַטִּיחַ גּוֹרֵד מְקוֹם הַחֲתָךְ וְאוֹכֵל הַשְּׁאָר בְּחָלָב:

כה אֵין מַנִּיחִין כַּד שֶׁל מֶלַח בְּצַד כַּד שֶׁל כְּמֶךְ מִפְּנֵי שֶׁשּׁוֹאֵב מִמֶּנּוּ וְנִמְצָא מְבַשֵּׁל הַבָּשָׂר בְּמֶלַח זֶה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ טַעַם הֶחָלָב. אֲבָל מַנִּיחַ כַּד הַחֹמֶץ בְּצַד כַּד הַכְּמֶךְ שֶׁאֵין הַחֹמֶץ שׁוֹאֵב מִמֶּנּוּ:

כו מִי שֶׁאָכַל גְּבִינָה אוֹ חָלָב תְּחִלָּה מֻתָּר לֶאֱכֹל אַחֲרָיו בָּשָׂר מִיָּד. וְצָרִיךְ שֶׁיְּדִיחַ יָדָיו וְיַקֵּנַּח פִּיו בֵּין הַגְּבִינָה וּבֵין הַבָּשָׂר. וּבְמַה מְקַנְּחַ פִּיו בְּפַת אוֹ בִּפֵּרוֹת שֶׁלּוֹעֲסָן וּבוֹלְעָן אוֹ פּוֹלְטָן. וּבַכֹּל מְקַנְּחִין אֶת הַפֶּה חוּץ מִתְּמָרִים אוֹ קֶמַח אוֹ יְרָקוֹת שֶׁאֵין אֵלּוּ מְקַנְּחִין יָפֶה:

כז בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בִּבְשַׂר בְּהֵמָה אוֹ חַיָּה. אֲבָל אִם אָכַל בְּשַׂר עוֹף אַחַר שֶׁאָכַל הַגְּבִינָה אוֹ הֶחָלָב אֵינוֹ צָרִיךְ לֹא קִנּוּחַ הַפֶּה וְלֹא נְטִילַת יָדַיִם:

כח מִי שֶׁאָכַל בָּשָׂר בַּתְּחִלָּה בֵּין בְּשַׂר בְּהֵמָה בֵּין בְּשַׂר עוֹף לֹא יֹאכַל אַחֲרָיו חָלָב עַד שֶׁיִּהְיֶה בֵּינֵיהֶן כְּדֵי שִׁעוּר סְעֻדָּה אַחֶרֶת וְהוּא כְּמוֹ שֵׁשׁ שָׁעוֹת מִפְּנֵי הַבָּשָׂר שֶׁל בֵּין הַשִּׁנַּיִם שֶׁאֵינוֹ סָר בְּקִנּוּחַ:

פרק י

א כָּל אִסּוּרִין שֶׁאָמַרְנוּ הֵן בְּמִינֵי נֶפֶשׁ חַיָּה. וְיֵשׁ אִסּוּרִין אֲחֵרִים שֶׁל תּוֹרָה בְּזֶרַע הָאָרֶץ וְהֵן הֶחָדָשׁ וְכִלְאֵי הַכֶּרֶם וְהַטֶּבֶל וְהָעָרְלָה:

ב הֶחָדָשׁ כֵּיצַד. כָּל אֶחָד מֵחֲמִשָּׁה מִינֵי תְּבוּאָה בִּלְבַד אָסוּר לֶאֱכל מֵהֶחָדָשׁ שֶׁלּוֹ קֹדֶם שֶׁיִּקָּרֵב הָעֹמֶר בְּט״ז בְּנִיסָן שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כג יד) ״וְלֶחֶם וְקָלִי וְכַרְמֶל לֹא תֹאכְלוּ״. וְכָל הָאוֹכֵל כְּזַיִת חָדָשׁ קֹדֶם הַקָּרֵבַת הָעֹמֶר לוֹקֶה מִן הַתּוֹרָה בְּכָל מָקוֹם וּבְכָל זְמַן בֵּין בָּאָרֶץ בֵּין בְּחוּצָה לָאָרֶץ בֵּין בִּפְנֵי הַבַּיִת בֵּין שֶׁלֹּא בִּפְנֵי הַבַּיִת. אֶלָּא שֶׁבִּזְמַן שֶׁיֵּשׁ מִקְדָּשׁ מִשֶּׁיִּקָּרֵב הָעֹמֶר הַתֵּר הֶחָדָשׁ בִּירוּשָׁלַיִם. וְהַמְּקוֹמוֹת הָרְחוֹקִין מַתְּרִין אַחַר חֲצוֹת שֶׁאֵין בֵּית דִּין מִתְעַצְּלִין בּוֹ עַד אַחַר חֲצוֹת. וּבִזְמַן שֶׁאֵין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ כָּל הַיּוֹם כֻּלּוֹ אָסוּר מִן הַתּוֹרָה. וּבַזְּמַן הַזֶּה בִּמְקוֹמוֹת שֶׁעוֹשִׂין שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים הֶחָדָשׁ אָסוּר כָּל יוֹם י״ז בְּנִיסָן עַד לָעֶרֶב מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים:

ג הָאוֹכֵל לֶחֶם וְקָלִי וְכַרְמֶל כְּזַיִת מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד לוֹקֶה שָׁלֹשׁ מַלְקִיּוֹת שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כג יד) ״וְלֶחֶם וְקָלִי וְכַרְמֶל לֹא תֹאכְלוּ״. מִפִּי הַשְּׁמוּעָה לָמְדוּ שֶׁשִּׁלְשָׁתָן בַּלָּאוִין חֲלוּקִין זֶה מִזֶּה:

ד כָּל תְּבוּאָה שֶׁהִשְׁרִישָׁה קֹדֶם הַקָּרֵבַת הָעֹמֶר אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִגְמְרָה אֶלָּא אַחַר שֶׁקָּרֵב מֻתֶּרֶת בַּאֲכִילָה מִשֶּׁקָּרֵב הָעֹמֶר. וּתְבוּאָה שֶׁהִשְׁרִישָׁה אַחַר שֶׁקָּרֵב הָעֹמֶר אַף עַל פִּי שֶׁהָיְתָה זְרוּעָה קֹדֶם שֶׁקָּרֵב הָעֹמֶר חֲרֵי זוֹ אָסוּרָה עַד שֶׁיִּקָּרֵב הָעֹמֶר שֶׁל שָׁנָה הַבָּאָה. וְדִין זֶה בְּכָל מָקוֹם וּבְכָל זְמַן מִן הַתּוֹרָה:

ה תְּבוּאָה שֶׁהִשְׁרִישָׁה אַחַר הָעֹמֶר וּקְצָרָה וְזָרַע מִן הַחִטִּים בַּקַּרְקַע. וְאַחַר כָּךְ קָרַב הָעֹמֶר הַבָּא וַעֲדַיִן הַחִטִּים בַּקַּרְקַע. חֲרֵי אֵלּוּ סָפֵק אִם הִתִּירָן הָעֹמֶר כְּאִלּוּ הָיוּ מֻנָּחִין בְּכַד. אוֹ לֹא יַתִּיר אוֹתָן מִפְּנֵי שֶׁבָּטְלוּ בַּקַּרְקַע. לְפִיכָךְ אִם לִקֵּט מֵהֶם וְאָכַל אֵינוֹ לוֹקֶה. וּמַכִּין אוֹתוֹ מַכַּת מַרְדּוּת. וְכֵן שִׁבֹּלֶת שֶׁהֻבִיאָה שְׁלִישׁ מִלִּפְנֵי הָעֹמֶר וַעֲקָרָהּ וּשְׁתָלָהּ אַחַר שֶׁקָּרַב הָעֹמֶר וְהוֹסִיפָה חֲרֵי זוֹ סָפֵק אִם תִּהְיֶה אֲסוּרָה מִפְּנֵי הַתּוֹסֶפֶת עַד שֶׁיָּבוֹא הָעֹמֶר הַבָּא אוֹ לֹא תִּהְיֶה אֲסוּרָה שֶׁחֲרֵי הִשְׁרִישָׁה קֹדֶם הָעֹמֶר:

ו כִּלְאֵי הַכֶּרֶם כֵּיצַד. מִין מִמִּינֵי תְּבוּאָה אוֹ מִינֵי יְרָקוֹת שֶׁנִּזְרְעוּ עִם הַגֶּפֶן. בֵּין שֶׁזָּרַע יִשְׂרָאֵל בֵּין שֶׁזָּרַע נָכְרִי. בֵּין שֶׁעָלוּ מֵאֲלֵיהֶן. בֵּין שֶׁנָּטַע הַגֶּפֶן בְּתוֹךְ הַיָּרָק. שְׁנֵיהֶם אֲסוּרִין בַּאֲכִילָה וּבַהֲנָיָה שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כב ט) ״פֶּן תִּקְדַּשׁ הַמְּלֵאָה הַזֶּרַע אֲשֶׁר תִּזְרָע וּתְבוּאַת הַכָּרֶם״. כְּלוֹמַר פֶּן תִּתְרַחֵק וְתֶאֱסֹר שְׁנֵיהֶם:

ז וְהָאוֹכֵל כְּזַיִת מִכִּלְאֵי הַכֶּרֶם בֵּין מִן הַיָּרָק בֵּין מִן הָעֲנָבִים לוֹקֶה מִן הַתּוֹרָה. וּשְׁנֵיהֶם מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה:

ח בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים שֶׁנִּזְרְעוּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. אֲבָל בְּחוּצָה לָאָרֶץ כִּלְאֵי הַכֶּרֶם מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים. וּבְהִלְכוֹת כִּלְאַיִם יִתְבָּאֵר אֵי זֶה מִין אָסוּר בְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם וְאֵי זֶה מִין אֵינוֹ אָסוּר וְהֵיאַךְ יֵאָסֵר וּמָתַי יֵאָסֵר וְאֵי זֶה דָּבָר מְקֻדָּשׁ וְאֵי זֶה אֵינוֹ מְקֻדָּשׁ:

ט הָעָרְלָה כֵּיצַד. כָּל הַנּוֹטֵעַ אִילָן מַאֲכָל כָּל פֵּרוֹת שֶׁעוֹשֶׂה אוֹתוֹ אִילָן שָׁלֹשׁ שָׁנִים מִשֶּׁנָּטַע חֲרֵי הֵן אֲסוּרִין בַּאֲכִילָה וּבַהֲנָאָה שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא יט כג) ״שָׁלֹשׁ שָׁנִים יִהְיֶה לָכֶם עֲרֵלִים לֹא יֵאָכֵל״. וְכָל הָאוֹכֵל מֵהֶם כְּזַיִת לוֹקֶה מִן הַתּוֹרָה:

י בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּנוֹטֵעַ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא יט כג) ״כִּי תָבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ״ וְגוֹ׳. אֲבָל אִסּוּר עָרְלָה בְּחוּצָה לָאָרֶץ הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי שֶׁוִּדַּאי הָעָרְלָה בְּחוּצָה לָאָרֶץ אֲסוּרָה וּסְפֵקָהּ מֻתָּר. וּבְהִלְכוֹת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי יִתְבָּאֵר דְּבָרִים הָאֲסוּרִין מִשּׁוּם עָרְלָה וּדְבָרִים הַמֻּתָּרִין:

יא סְפֵק עָרְלָה וְכִלְאֵי הַכֶּרֶם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אָסוּר. בְּסוּרְיָא וְהִיא אַרְצוֹת שֶׁכָּבַשׁ דָּוִד מֻתָּר. כֵּיצַד. הָיָה כֶּרֶם וְעָרְלָה וַעֲנָבִים נִמְכָּרוֹת חוּצָה לוֹ. הָיָה יָרָק וְזָרוּעַ בְּתוֹכוֹ וְיָרָק נִמְכָּר חוּצָה לוֹ. שֶׁמָּא מִמְּנוּ הוּא זֶה שֶׁמָּא מֵאַחֵר. בְּסוּרְיָא מֻתָּר. וּבְחוּץ לָאָרֶץ אֲפִלּוּ רָאָה הָעֲנָבִים יוֹצְאוֹת מִכֶּרֶם עָרְלָה אוֹ יָרָק יוֹצֵא מִן הַכֶּרֶם לוֹקֵחַ מֵהֶן. וְהוּא שֶׁלֹּא יִרְאֶה אוֹתוֹ בּוֹצֵר מִן הָעָרְלָה אוֹ לוֹקֵט הַיָּרָק בְּיָדוֹ:

יב כֶּרֶם שֶׁהוּא סְפֵק עָרְלָה אוֹ סְפֵק כִּלְאַיִם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אָסוּר וּבְסוּרְיָא מֻתָּר. וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בְּחוּצָה לָאָרֶץ:

יג חָבִית יַיִן הַנִּמְצֵאת טְמוּנָה בְּפַרְדֵּס שֶׁל עָרְלָה אֲסוּרָה בִּשְׁתִיָּה וּמֻתֶּרֶת בַּהֲנָיָה שֶׁאֵין הַגַּנָּב גּוֹנֵב מִמָּקוֹם וְטוֹמֵן בּוֹ. אֲבָל עֲנָבִים הַנִּמְצָאִין טְמוּנִים שָׁם אֲסוּרִים שֶׁמָּא מִשָּׁם נִלְקְטוּ וְהִצְנִיעָן שָׁם:

יד נָכְרִי וְיִשְׂרָאֵל שֶׁהָיוּ שֻׁתָּפִין בִּנְטִיעָה אִם הִתְנוּ מִתְּחִלַּת הַשֻּׁתָּפוּת שֶׁיִּהְיֶה הַנָּכְרִי אוֹכֵל שְׁנֵי עָרְלָה וְיִשְׂרָאֵל אוֹכֵל שָׁלֹשׁ שָׁנִים מִשְּׁנֵי הַתֵּר כְּנֶגֶד שְׁנֵי הָעָרְלָה חֲרֵי זֶה מֻתָּר. וְאִם לֹא הִתְנוּ מִתְּחִלָּה אָסוּר וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יָבאוּ לְחֻשְׁבּוֹן. כֵּיצַד. כְּגוֹן שֶׁיַּחְשֹׁב כַּמָּה פֵּרוֹת אָכַל הַנָּכְרִי בִּשְׁנֵי עָרְלָה עַד שֶׁיֹּאכַל יִשְׂרָאֵל כְּנֶגֶד אוֹתָן הַפֵּרוֹת. אִם הִתְנוּ כָּזֶה אָסוּר שֶׁחֲרֵי זֶה כְּמַחֲלִיף פֵּרוֹת עָרְלָה:

טו יֵרָאֶה לִי שֶׁאֵין דִּין נָטַע רְבָעִי נוֹהֵג בְּחוּצָה לָאָרֶץ אֶלָּא אוֹכֶל פֵּרוֹת שָׁנָה רְבִיעִית בִּלְא פִּדְיוֹן כְּלָל שֶׁלֹּא אָמְרוּ אֶלָּא הָעָרְלָה. וְקַל וָחֹמֶר הַדְּבָרִים וּמַה סּוּרְיָא שֶׁהִיא חַיֶּבֶת בְּמַעֲשְׂרוֹת וּבִשְׁבִיעִית מִדִּבְרֵיהֶם אֵינָהּ חַיֶּבֶת בְּנָטַע רְבָעִי כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר בְּהִלְכוֹת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי. חוּצָה לָאָרֶץ לֹא כָל שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא יִהְיֶה נָטַע רְבָעִי נוֹהֵג בָּהּ. אֲבָל בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נוֹהֵג בָּהּ בֵּין בִּפְנֵי הַבַּיִת בֵּין שֶׁלֹּא בִּפְנֵי הַבַּיִת. וְהוֹרוּ מִקְצָת גְּאוֹנִים שֶׁכֵּרֶם רְבָעִי לְבַדּוֹ פּוֹדִין אוֹתוֹ בְּחוּצָה לָאָרֶץ וְאַחַר כָּךְ יִהְיֶה מֻתָּר בַּאֲכִילָה. וְאֵין לְדָבָר זֶה עִקָּר:

טז פֵּרוֹת שָׁנָה רְבִיעִית כֻּלָּהּ אָסוּר לְאֶכֶל מֵהֶן בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עַד שֶׁיִּפָּדוּ. וּבְהִלְכוֹת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי יִתְבָּאֵר מִשְׁפְּטֵי פִּדְיוֹנָן וְדִין אֲכִילָתָן וּמֵאֵימָתַי מוֹנִין לָעָרְלָה וְלִרְבָעִי:

יז כֵּיצַד פּוֹדִין פֵּרוֹת נָטַע רְבָעִי בַּזְּמַן הַזֶּה. אַחַר שֶׁאוֹסֵף אוֹתָן מְבָרֵךְ. בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל פִּדְיוֹן נָטַע רְבָעִי. וְאַחַר כָּךְ פּוֹדֶה אֶת כֻּלָּן וַאֲפִלּוּ בִּפְרוּטָה אַחַת וְאוֹמֵר הֲרֵי אֵלּוּ פְּדוּיִין בִּפְרוּטָה זוֹ וּמַשְׁלִיךְ אוֹתָהּ פְּרוּטָה לְיָם הַמֶּלַח אוֹ מְחַלְּקָן עַל שָׁוֶה פְּרוּטָה מִפֵּרוֹת אֲחֵרוֹת. וְאוֹמֵר הֲרֵי כָּל הַפֵּרוֹת הָאֵלּוּ מְחֻלָּלִין עַל חִטִּים אֵלּוּ אוֹ עַל שְׂעוֹרִים אֵלּוּ וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן. וְשׁוֹרֵף אוֹתָן כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיוּ תַּקָּלָה לַאֲחֵרִים. וְאוֹכֵל כָּל הַפֵּרוֹת:

יח הוֹרוּ מִקְצָת הַגְּאוֹנִים שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁפָּדָה פֵּרוֹת שָׁנָה רְבִיעִית אוֹ חִלְּלָן אָסוּר לְאָכְלָן עַד שֶׁתִּכְנֹס שָׁנָה חֲמִישִׁית. וְדָבָר זֶה אֵין לוֹ עִקָּר. וְיֵרָאֶה לִי שֶׁזּוֹ שִׁגְגַת הוֹרָאָה וְהַטַּעַם לְפִי שֶׁכָּתוּב (ויקרא יט כה) ״וּבַשָּׁנָה הַחֲמִישִׁת תֹּאכְלוּ אֶת פִּרְיוֹ״ וְאֵין עִנְיָן הַכָּתוּב אֶלָּא שֶׁבַּשָּׁנָה הַחֲמִישִׁית תֹּאכְלוּ פִּרְיוֹ בִּלְא פִּדְיוֹן כְּכָל חִלִּין שֶׁבָּעוֹלָם. וְאֵין רָאוּי לָחוּשׁ לְהוֹרָאָה זוֹ:

יט הַטֶּבֶל כֵּיצַד. כָּל אֹכֶל שֶׁהוּא חַיָּב לְהַפְרִישׁ מִמֶּנּוּ תְּרוּמָה וּמַעֲשְׂרוֹת קֹדֶם שֶׁיַּפְרִישׁ מִמֶּנּוּ נִקְרָא טֶבֶל וְאָסוּר לֶאֱכֹל מִמֶּנּוּ שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כב טו) ״וְלֹא יְחַלְּלוּ אֶת קָדְשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת אֲשֶׁר יָרִימוּ לַה׳״. כְּלוֹמַר לֹא יְנַהֲגוּ בָּהֶן מִנְהַג חֻלִּין וַעֲדַיִן קָדֳשִׁים שֶׁעֲתִידִין לְהִתָּרֵם לֹא הוּרְמוּ. וְהָאוֹכֵל כְּזַיִת מִן הַטֶּבֶל קֹדֶם שֶׁיַּפְרִישׁ מִמֶּנּוּ תְּרוּמָה גְּדוֹלָה וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר חַיָּב מִיתָה בִּידֵי שָׁמַיִם שֶׁנֶּאֱמַר וְלֹא יְחַלְּלוּ אֶת קָדְשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגוֹ׳ וְהִשְּׁיאוּ אוֹתָם עָוֹן אַשְׁמָה:

כ אֲבָל הָאוֹכֵל מִדָּבָר שֶׁנִּטְּלָה מִמֶּנּוּ תְּרוּמָה גְּדוֹלָה וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר וַעֲדַיִן לֹא הִפְרִישׁ מִמֶּנּוּ מַעֲשְׂרוֹת וַאֲפִלּוּ לֹא נִשְׁאַר בּוֹ אֶלָּא מַעֲשֵׂר עָנִי הֲרֵי זֶה לוֹקֶה מִשּׁוּם אוֹכֵל טֶבֶל. וְאֵין בּוֹ מִיתָה שֶׁאֵין עָוֹן מִיתָה אֶלָּא בִּתְרוּמָה גְּדוֹלָה וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר:

כא אַזְהָרָה לָאוֹכֵל טֶבֶל שֶׁלֹּא הוּרְמוּ מִמֶּנּוּ מַעֲשְׂרוֹת בִּכְלָל שֶׁנֶּאֱמַר (דברים יב יז) ״לֹא תוּכַל לֶאֱכֹל בִּשְׁעָרֶיךָ מַעְשַׂר דְּגָנְךָ״ וְגוֹ׳. וּבְהִלְכוֹת תְּרוּמוֹת וּמַעֲשְׂרוֹת יִתְבָּאֵר אֵיזֶה דָּבָר חַיָּב בִּתְרוּמָה וּבְמַעֲשְׂרוֹת וְאֵי זֶה דָּבָר פָּטוּר. וְאֵי זֶה דָּבָר הוּא חַיָּב מִן הַתּוֹרָה וְאֵי זֶהוּ הַחַיָּב מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים. וְהָאוֹכֵל כְּזַיִת מִטֶּבֶל שֶׁל דִּבְרֵיהֶם אוֹ מִכְּלֵאֵי הַכֶּרֶם וְעָרְלָה שֶׁל חוּצָה לָאָרֶץ מַכִּין אוֹתוֹ מַכַּת מַרְדּוּת:

כב הַטֶּבֶל וְהֶחָדָשׁ וְהַהֶקְדֵּשׁ וּסְפֵיחֵי שְׁבִיעִית וְהַכִּלְאַיִם וְהָעָרְלָה מַשְׁקִין הַיּוֹצְאִין מִפֵּרוֹתֵיהֶן אֲסוּרִים כְּמוֹתָן וְאֵין לוֹקִין עֲלֵיהֶן. חוּץ מִיַּיִן וְשֶׁמֶן שֶׁל עָרְלָה וְיַיִן שֶׁל כִּלְאֵי הַכֶּרֶם שֶׁלּוֹקִין עֲלֵיהֶן כְּדֶרֶךְ שֶׁלּוֹקִין עַל הַזֵּיתִים וְעַל הָעֲנָבִים שֶׁלָּהֶן:

כג וְיֵשׁ בְּקָדָשִׁים אֲסוּרִין אֲחֵרִים בְּמַאֲכָלוֹת וְכֻלָּן שֶׁל תּוֹרָה הֵן. כְּגוֹן אֲסוּרִין שֶׁיֵּשׁ בַּאֲכִילַת תְּרוּמוֹת וּבְכוּרִים וְחַלָּה וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי. וְאֲסוּרִין שֶׁיֵּשׁ בְּקָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ כְּגוֹן פִּגּוּל וְנוֹתָר וְטָמֵא. וְכָל אֶחָד מֵהֶן יִתְבָּאֵר בְּמְקוֹמוֹ:

כד וְשִׁעוּר כָּל אֲכִילָה מֵהֶן כְּזַיִת בֵּין לְמַלְקוֹת בֵּין לְכָרֵת. וּכְבָר בֵּאַרְנוּ אֲסוּר חָמֵץ בְּפֶסַח וְדִינָיו בְּהִלְכוֹת חָמֵץ וּמַצָּה. אֲבָל אֲסוּר אֲכִילָה בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים אֲסוּר מִין בִּפְנֵי עַצְמוֹ. וְכֵן אֲסוּר יוֹצֵא מִגֶּפֶן עַל הַנָּזִיר אֵינוֹ שָׁוֶה בַּכֹּל. וּלְפִיכָךְ יִתְבָּאֵר אֲסוּר כָּל אֶחָד מֵהֶן וְשִׁעוּרוֹ וְדִינָיו בִּמְקוֹמוֹ הֲרָאוּי לוֹ:

פרק יא

א יַיִן שֶׁנִּתְנַסֵּךְ לְעַכּוּ״ם אָסוּר בַּהֲנָיָה. וְהַשׁוֹתֶה מִמֶּנּוּ כָּל שֶׁהוּא לוֹקֶה מִן הַתּוֹרָה. וְכֵן הָאוֹכֵל כָּל שֶׁהוּא מִתְּקֻרְבַת עַכּוּ״ם מִבָּשָׂר אוֹ מִפֵּרוֹת אֲפִלּוּ מַיִם וּמֶלַח הָאוֹכֵל מֵהֶן כָּל שֶׁהוּא לוֹקֶה שֶׁנֶּאֱמַר (דברים לב לח) ״אֲשֶׁר חֵלֶב זִבְחֵימוֹ יֹאכֵלוּ יִשְׁתּוּ יֵין נְסִיכֶם יָקוּמוּ״ וְגוֹ׳:

ב יַיִן שֶׁנִּתְנַסֵּךְ לָהּ כְּזֶבַח שֶׁקָּרֵב לָהּ וְכֵיוָן שֶׁאָסוּר זֶה מִשּׁוּם עַכּוּ״ם הוּא אֵין לוֹ שִׁעוּר שֶׁנֶּאֱמַר בַּעֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת (דברים יג יח) ״וְלֹא יִדְבַּק בְּיָדְךָ מְאוּמָה מִן הַחֵרֶם״:

ג יֵין הָעַכּוּ״ם שֶׁאֵין אָנוּ יוֹדְעִין אִם נִתְנַסֵּךְ אוֹ לֹא נִתְנַסֵּךְ וְהוּא הַנִּקְרָא סְתָם יֵינָם אָסוּר בַּהֲנָאָה כְּמוֹ יַיִן שֶׁנִּתְנַסֵּךְ. וְדָבָר זֶה מִגְּזֵרוֹת סוֹפְרִים הוּא. וְהַשׁוֹתֶה מִסְּתָם יֵינָם רְבִיעִית מַכִּין אוֹתוֹ מַכַּת מַרְדּוּת:

ד וְכָל יַיִן שֶׁיִּגַּע בּוֹ הָעַכּוּ״ם חֲרֵי זֶה אָסוּר שָׁמָּא נִפַּךְ אוֹתוֹ שֶׁמַּחְשֶׁבֶת הָעַכּוּ״ם לַעֲבוֹדַת כּוֹכָבִים. הָא לָמַדְתָּ שֶׁיֵּין יִשְׂרָאֵל שֶׁנָּגַע בּוֹ הָעַכּוּ״ם דֵּינוֹ כְּסָתָם יֵינָם שֶׁהוּא אָסוּר בַּהֲנָיָה:

ה עַכּוּ״ם שֶׁנָּגַע בְּיֵין שֶׁלֹּא בְּכַוָּנָה וְכֵן תִּינוֹק עַכּוּ״ם שֶׁנָּגַע בְּיֵין אָסוּר בִּשְׁתִיָּה וּמֻתָּר בַּהֲנָיָה. הַלּוֹקֵחַ עֲבָדִים מִן הָעַכּוּ״ם וּמָלוּ וְטָבְלוּ מַיִד אֵין מְנַסְּכִין וְיַיִן שֶׁנִּגְּעוּ בּוֹ מֻתָּר בִּשְׁתִיָּה וַאֲפִלּוּ עַל פִּי שֶׁעֲדַיִן לֹא נָהֲגוּ בְּדָתֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא פָּסְקָה עַכּוּ״ם מִפִּיהֶם:

ו בְּנֵי הַשְּׁפָחוֹת הָעַכּוּ״ם שֶׁנּוֹלְדוּ בִּרְשׁוּת יִשְׂרָאֵל וּמָלוּ וַעֲדַיִן לֹא טָבְלוּ הַגְּדוֹלִים אוֹסְרִין הַיַּיִן כְּשֶׁיִּגְּעוּ בּוֹ וְהַקְּטַנִּים אֵינָן אוֹסְרִין:

ז גֵּר תּוֹשָׁב וְהוּא שֶׁקִּבֵּל עָלָיו שֶׁבַע מִצְוֹת כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ יֵינוֹ אָסוּר בִּשְׁתִיָּה וּמֻתָּר בַּהֲנָיָה. וּמְיַחֲדִין אֶצְלוֹ יַיִן וְאֵין מַפְקִידִין אֶצְלוֹ יַיִן. וְכֵן כָּל עַכּוּ״ם שֶׁאֵינוֹ עוֹבֵד עַכּוּ״ם כְּגוֹן אֵלּוּ הַיִּשְׁמְעֵאלִים יֵינָן אָסוּר בִּשְׁתִיָּה וּמֻתָּר בַּהֲנָיָה. וְכֵן הוֹרוּ כָּל הַגְּאוֹנִים. אֲבָל אוֹתָם הָעוֹבְדִים עַכּוּ״ם סְתָם יֵינָם אָסוּר בַּהֲנָיָה:

ח כָּל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר בְּעִנְיָן זֶה שֶׁהַיַּיִן אָסוּר אִם הָיָה עַכּוּ״ם שֶׁנֶּאֱסַר הַיַּיִן בִּגְלָלוֹ עוֹבֵד עַכּוּ״ם חֲרֵי הוּא אָסוּר בַּהֲנָיָה. וְאִם אֵינוֹ עוֹבֵד עַכּוּ״ם חֲרֵי הוּא אָסוּר בִּשְׁתִיָּה בִּלְבַד. וְכָל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר עַכּוּ״ם סְתָם חֲרֵי זֶה עוֹבֵד עַכּוּ״ם:

ט אֵין מִתְנַסֵּךְ לְעַכּוּ״ם אֶלָּא יַיִן שֶׁרָאוּי לְהַקְרִיב עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ וּמִפְּנֵי זֶה כְּשֶׁגָּזְרוּ עַל סְתָם יֵינָם וְגָזְרוּ עַל כָּל יַיִן שֶׁיִּגַּע בּוֹ שֶׁיִּהְיֶה אָסוּר בַּהֲנָיָה לֹא גָּזְרוּ אֶלָּא עַל הַיַּיִן הָרָאוּי לְהִתְנַסֵּךְ. לְפִיכָךְ יַיִן מְבֻשָּׁל שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁנָּגַע בּוֹ הָעַכּוּ״ם אֵינוֹ אָסוּר וּמֻתָּר לִשְׁתּוֹת עִם הָעַכּוּ״ם בְּכוֹס אֶחָד. אֲבָל יַיִן מָזוּג וְיַיִן שֶׁהִתְחִיל לְהַחְמִיץ וְאֶפְשָׁר שֶׁיִּשְׁתֶּה אִם נָגַע בּוֹ נֶאֱסַר:

י הוֹרוּ גְּאוֹנֵי הַמַּעֲרָב שֶׁאִם נִתְעָרֵב בְּיֵין יִשְׂרָאֵל מְעַט דְּבַשׁ אוֹ מְעַט שְׁאוֹר הוֹאִיל וְאֵינוֹ רָאוּי לַמִּזְבֵּחַ חֲרֵי הוּא כְּמְבֻשָּׁל אוֹ כְּשֵׁכָר וְאֵינוֹ מִתְנַסֵּךְ וּמֻתָּר לִשְׁתּוֹתוֹ עִם הָעַכּוּ״ם:

יא מֵאֵימָתַי יֵאָסֵר יֵין הָעַכּוּ״ם מִשֶּׁיִּדְרֹךְ וְיִמָּשֵׁךְ הַיַּיִן אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא יָרַד לַבּוֹר אֶלָּא עֲדַיִן הוּא בַּגַּת חֲרֵי זֶה אָסוּר. לְפִיכָךְ אֵין דּוֹרְכִין עִם הָעַכּוּ״ם בַּגַּת שָׁמָּא יִגַּע בְּיָדוֹ וְיִנַּסֵּךְ. וַאֲפִלּוּ הָיָה כָּפוּת. וְאֵין לוֹקְחִין מִמֶּנּוּ גַּת דְּרוּכָה וְאַף עַל פִּי שֶׁעֲדַיִן הַיַּיִן מְעֹרָב עִם הַחַרְצַנִּים וְזַגִּין וְלֹא יָרַד לַבּוֹר:

יב עַכּוּ״ם שֶׁדָּרַךְ הַיַּיִן וְלֹא נָגַע בּוֹ וַחֲרֵי יִשְׂרָאֵל עוֹמֵד עַל גַּבָּיו וְיִשְׂרָאֵל הוּא שֶׁכְּנָסוֹ בֶּחָבִית חֲרֵי זֶה אָסוּר בִּשְׁתִיָּה:

יג הַחֹמֶץ שֶׁל עַכּוּ״ם אָסוּר בַּהֲנָיָה מִפְּנֵי שֶׁנַּעֲשָׂה יֵין נֶסֶךְ קֹדֶם שֶׁיַּחְמִיץ. עַכּוּ״ם שֶׁהָיָה דּוֹרֵס עֲנָבִים בְּחָבִית אַף עַל פִּי שֶׁהַיַּיִן צָף עַל גַּבֵּי יָדָיו אֵין חוֹשְׁשִׁין מְשׁוּם יֵין נֶסֶךְ. הָיָה אוֹכֵל מִן הַסַּלִּים וְהוֹתִיר כִּסְאָה וּכְסָאתַיִם וּזְרָקָן בַּגַּת אַף עַל פִּי שֶׁהַיַּיִן מִגִּתּוֹ עַל הָעֲנָבִים אֵין עוֹשֶׂה יֵין נֶסֶךְ:

יד הַחַרְצַנִּים וְהַזַּגִּין שֶׁל עַכּוּ״ם אֲסוּרִים כָּל י״ב חֹדֶשׁ. וּלְאַחַר י״ב חֹדֶשׁ כְּבָר יָבְשׁוּ וְלֹא נִשְׁאֲרָה בָּהֶן לַחְלוּחִית וּמֻתָּרִין בַּאֲכִילָה. וְכֵן שְׁמָרִים שֶׁל יַיִן שֶׁיָּבְשׁוּ לְאַחַר שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ מֻתָּרִין שֶׁחֲרֵי לֹא נִשְׁאַר בָּהֶן רֵיחַ יַיִן וַחֲרֵי הֵן כְּעָפָר וְכַאֲדָמָה:

טו נֹאדוֹת הָעַכּוּ״ם וְקַנְקַנֵּיהֶן שֶׁהִכְנִיסוּ בָּהֶן הָעַכּוּ״ם יֵינָם אָסוּר לִתֵּן לְתוֹכָן יַיִן עַד שֶׁיַּיְשִׁנָּן שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ אוֹ עַד שֶׁיַּחֲזִירָן לָאוּר עַד שֶׁיִּתְרַפֶּה הַזֶּפֶת שֶׁעֲלֵיהֶן אוֹ שֶׁיַּחֲמוּ אוֹ עַד שֶׁיִּתֵּן לְתוֹכָן מַיִם שְׁלֹשָׁה יָמִים מֵעֵת לְעֵת וּמְעָרֶה הַמַּיִם וּמַחֲלִיף מַיִם אֲחֵרִים כָּל מֵעֵת לְעֵת שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בִּשְׁלֹשֶׁת הַיָּמִים. בֵּין שֶׁהָיוּ הַכֵּלִים שְׁלֵהֶן בֵּין שֶׁהָיוּ שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְשָׁאֲלוּ אוֹתָן וְהִכְנִיסוּ בָּהֶן יֵינָם. וְאִם נָתַן לְתוֹכָם יַיִן קֹדֶם שֶׁיְּטַהֵר אוֹתָן חֲרֵי זֶה אָסוּר בִּשְׁתִיָּה:

טז וּמֻתָּר לִתֵּן לְתוֹכָן שֵׁכָר אוֹ צִיר אוֹ מוּרְיָס מַיָּד וְאֵין צָרִיךְ לְכַלּוּם. וּמֻתָּר לִתֵּן הַיַּיִן לְתוֹכָן אַחַר שְׁנוֹתֵן הַצִּיר אוֹ הַמּוּרְיָס שֶׁהַמֶּלַח שׁוֹרְפָן:

יז הַלּוֹקֵחַ כֵּלִים חֲדָשִׁים שֶׁאֵינָם מְזֻפָּתִים מִן הָעַכּוּ״ם נוֹתֵן לְתוֹכָן יַיִן מַיָּד וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שֶׁמָּא נָתְנוּ בָּהֶן יֵין נֶסֶךְ. וְאִם הָיוּ מְזֻפָּתִין מְדִיחָן וְאַף עַל פִּי שֶׁהֵן חֲדָשִׁים. וְכֵן כְּלֵי שֻׁתָּנוּ בּוֹ יֵין נֶסֶךְ וְאֵין מַכְנִיסוֹ לְקִיּוּם כְּגוֹן כְּלֵי שֶׁחוֹשֵׁף בּוֹ אוֹ הַמַּשְׁפֵּךְ וְכַיּוֹצֵא בָּהּ מְשַׁכְשְׁכוֹ בְּמַיִם וְדַיּוֹ:

יח וְכֵן כּוֹס שֶׁל חֶרֶס שֶׁשָּׁתָה בּוֹ הָעַכּוּ״ם אָסוּר לִשְׁתּוֹת בּוֹ. הֶדִיחוֹ פַּעַם רִאשׁוֹנָה וּשְׁנִיָּה וּשְׁלִישִׁית מֻתָּר שֶׁכְּבָר הָלְכוּ צַחְצוּחֵי הַיַּיִן שֶׁבּוֹ. וְהוּא שֶׁהָיָה מְצֻפֶּה בְּאֶבֶר כְּדֶרֶךְ שֶׁהַיּוֹצְרִין עוֹשִׂין אוֹ שֶׁהָיָה מְזֻפָּת. אֲבָל שֶׁל חֶרֶס צָרִיךְ הֲדָחָה:

יט כְּלֵי חֶרֶס הַשּׁוֹעִים בְּאֶבֶר שֶׁנִּשְׁתַּמְּשׁוּ בָּהֶן בְּיֵין נֶסֶךְ אִם הָיוּ לְבָנִים אוֹ אֲדֻמִּים אוֹ שְׁחוֹרִים מֻתָּרִין. וְאִם הָיוּ יְרַקְרַק אֲסוּרִין מִפְּנֵי שֶׁהֵן בּוֹלְעִים. וְאִם יֵשׁ בָּהֶם מָקוֹם מְגֻלֶּה שֶׁל חֶרֶס בֵּין לְבָנִים בֵּין יְרַקְרַק אֲסוּרִים מִפְּנֵי שֶׁהֵם בּוֹלְעִין. וְיֵרָאֶה לִי שֶׁאֵין הַדָּבָר אֶלָּא בְּשֶׁכָּנְסוּ בָּהֶם לְקִיּוּם. אֲבָל לֹא כָּנְסוּ בָּהֶם לְקִיּוּם מְדִיחָן וּמֻתָּרִין וַאֲפִלּוּ הֵם שֶׁל חֶרֶס:

כ גַּת שֶׁל אֶבֶן וְשֶׁל עֵץ שֶׁדָּרַךְ בָּהֶן הָעַכּוּ״ם אוֹ גַּת שֶׁל אֶבֶן שֶׁזִּפְתָּהּ הָעַכּוּ״ם אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא דָרַךְ בָּהּ מְדִיחָן בְּמַיִם וּבְאֶפֶר אַרְבַּע פְּעָמִים וְדוֹרֵךְ בָּהֶן. וְאִם הָיְתָה בָּהֶם לַחְלוּחִית מַקְדִּים הָאֵפֶר לַמַּיִם. וְאִם לָאו מַקְדִּים הַמַּיִם:

כא גַּת שֶׁל אֶבֶן מְזֻפֶּפֶת שֶׁדַּרְכּוֹ בָּהּ הָעַכּוּ״ם. אוֹ גַּת שֶׁל עֵץ זְפוּתָה אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא דַּרְכּוֹ בָּהּ צָרִיךְ לְקַלֵּף אֶת הַזֶּפֶת. וְאִם יֹשְׁנָהּ שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ אוֹ נָתַן בָּהּ מַיִם שִׁלְשָׁה יָמִים מֵעֵת לְעֵת אֵינוֹ צָרִיךְ לְקַלֵּף. לֹא תִּהְיֶה הַגַּת חֲמוּרָה יֶתֶר מִן הַקַּנְקַנִּים. לֹא נֶאֱמַר יְקַלֵּף אֶלָּא לְהַתִּירָהּ מִיָּד׃

כב גַּת שֶׁל חֶרֶס אַף עַל פִּי שֶׁקִּלַּף אֶת הַזֶּפֶת אָסוּר לְדָרֹךְ בָּהּ מִיָּד עַד שֶׁיָּחֹם אוֹתָהּ בְּאֵשׁ עַד שֶׁיִּרְפֶּה הַזֶּפֶת. וְאִם יֹשְׁנָהּ שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ אוֹ נָתַן בָּהּ מַיִם שִׁלְשָׁה יָמִים מֻתֶּרֶת כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ׃

כג מְשַׁמֶּרֶת שֶׁל יַיִן שֶׁל עַכּוּ״ם אִם הָיְתָה שֶׁל שֵׁעָר מְדִיחָהּ וּמְשַׁמֵּר בָּהּ. וְאִם הָיְתָה שֶׁל צֶמֶר מְדִיחָהּ בְּמַיִם וּבְאֶפֶר אַרְבַּע פְּעָמִים וּמְדִיחָהּ עַד שֶׁתִּנָּגֵב וּמְשַׁמֵּר בָּהּ. וְאִם הָיְתָה שֶׁל שֵׁשׁ מְיַשְּׁנָהּ י״ב חֹדֶשׁ. וְאִם יֵשׁ בָּהֶן קְשָׁרִים מַתִּירָן. וְכֵן כְּלֵי חֶלֶף וְהוּצִים וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן מִכְּפִיפוֹת שֶׁדּוֹרְכִין בָּהֶן יַיִן אִם הָיוּ תְּפוּרִין בַּחֲבָלִים מְדִיחָן. וְאִם הָיוּ אֲחוּזוֹת זוֹ בְּסִבּוּךְ קָשֶׁה מְדִיחָן בְּאֶפֶר וּבְמַיִם אַרְבַּע פְּעָמִים וּמְנַגְּבָן וּמִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן. וְאִם הָיוּ תְּפוּרוֹת בְּפִשְׁתָּן מְיַשְּׁנָן שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ. וְאִם יֵשׁ בָּהֶן קְשָׁרִים מַתִּירָן׃

כד כְּלֵי הַגַּת שֶׁדַּרְכּוֹ בָּהֶן הָעַכּוּ״ם יַיִן נֶסֶךְ כֵּיצַד מְטַהֲרִין אוֹתָן כְּדֵי שֶׁיִּדְרֹךְ בָּהֶן הַיִּשְׂרְאֵל. הַדַּפִּין וְהָעַדָשִׁים וְהַלּוּלָבִין מְדִיחָן. הָעַקָּלִין. שֶׁל נְסָרִין וְשֶׁל בִּצְבּוּץ מְנַגְּבָן. שֶׁל שִׁיפָּה וְשֶׁל גֶּמִי מְיַשְּׁנָן שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ. וְאִם רָצָה לְטַהֲרָן מִיָּד מַגְעִילָן בְּרוֹתְחִין אוֹ חוֹלְטָן בִּמֵי זֵיתִים אוֹ מַנִּיחָן תַּחַת צִנּוֹר שֶׁמֵּימָיו מְקַלְּחִין אוֹ בְּמַעְיָן שֶׁמֵּימָיו רוֹדְפִין שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁעוֹת וְאַחַר כָּךְ יֵתָּרוּ׃

כה בִּזְמַן שֶׁהָיְתָה אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כֻּלָּהּ לְיִשְׂרָאֵל הָיוּ לוֹקְחִין הַיַּיִן מִכָּל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל וְאֵין חוֹשְׁשִׁין לוֹ. וּבְחוּצָה לָאָרֶץ לֹא הָיוּ לוֹקְחִין אֶלָּא מֵאָדָם שֶׁהֶחְזַק בְּכַשְׁרוּת. וּבִזְמַן הַזֶּה אֵין לוֹקְחִין יַיִן בְּכָל מָקוֹם אֶלָּא מֵאָדָם שֶׁהֶחְזַק בְּכַשְׁרוּת. וְכֵן הַבָּשָׂר וְהַגְּבִינָה וַחֲתִיכַת דָּג חֲרֵי זֶה מֻתָּר וְאֵינוֹ צָרִיךְ לִשְׁאל עָלָיו אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ מַכִּירוֹ אֶלָּא יוֹדֵעַ שֶׁהוּא יְהוּדִי בִּלְבַד. וְאִם הֶחְזַק שֶׁאֵינוֹ כָּשֵׁר וְלֹא מְדַקְדֵּק בִּדְבָרִים אֵלּוּ אָסוּר לְהִתְאָרֵחַ אֶצְלוֹ. וְאִם עָבַר וְנִתְאָרֵחַ אֶצְלוֹ אֵינוֹ אוֹכֵל בָּשָׂר וְלֹא שׁוֹתֶה יַיִן עַל פִּיו עַד שֶׁיָּעִיד לוֹ אָדָם כָּשֵׁר עֲלֵיהֶם׃

פרק יב

א כֵּיצַד הִיא הַנְּגִיעָה שֶׁאוֹסֶרֶת בָּהּ הָעַכּוּ״ם הַיַּיִן. הוּא שֶׁיִּגַּע בַּיַּיִן עַצְמוֹ בֵּין בִּיָדוֹ בֵּין בִּשְׂאָר אֵיבָרָיו שֶׁדַּרְכָּן לְנַסֵּךְ בָּהֶן וְיִשַּׁכְשֵׁךְ. אֲבָל אִם פָּשַׁט יָדוֹ לְחָבִית וְתָפְסוּ אֶת יָדוֹ קֹדֶם שֶׁיּוֹצִיאָהּ וְלֹא יָנִידָהּ וּפָתְחוּ הֶחָבִית מִלְמַטָּה עַד שֶׁיָּצָא הַיַּיִן וְיָרַד לְמַטָּה מִיָּדוֹ לֹא נֶאֱסַר הַיַּיִן. וְכֵן אִם אָחַז כְּלִי פָּתוּחַ שֶׁל יַיִן וְשִׁכְשְׁכוֹ אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הִגְבִּיהַּ הַכְּלִי וְלֹא נָגַע בַּיַּיִן נֶאֱסַר הַיַּיִן׃

ב נָטַל כְּלִי שֶׁל יַיִן וְהִגְבִּיהוֹ וְיָצָק הַיַּיִן אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא שִׁכְשֵׁךְ נֶאֱסַר שֶׁהֲרֵי בָּא הַיַּיִן מִכֹּחוֹ. הִגְבִּיהַּ וְלֹא שִׁכְשֵׁךְ וְלֹא נָגַע מֻתָּר׃

ג עַכּוּ״ם שֶׁהָיָה אוֹחֵז הַכְּלִי בְּקַרְקַע וְיִשְׂרָאֵל יָצַק לְתוֹכוֹ יַיִן הַיַּיִן מֻתָּר. וְאִם נִדְנֵד הָעַכּוּ״ם הַכְּלִי נֶאֱסַר הַיַּיִן׃

ד כְּלִי סָתוּם מֻתָּר לְטַלְטְלוֹ הָעַכּוּ״ם מִמָּקוֹם לְמָקוֹם וְאַף עַל פִּי שֶׁהַיַּיִן מִתְנַדְנֵד שֶׁאֵין זֶה דֶּרֶךְ הַנִּסּוּךְ. הֶעֱבִיר נוֹד שֶׁל יַיִן מִמָּקוֹם לְמָקוֹם וְהוּא אוֹחֵז פִּי הַנּוֹד בְּיָדוֹ. בֵּין שֶׁהָיָה הַנּוֹד מָלֵא אוֹ חָסֵר מֻתָּר. וְאַף עַל פִּי שֶׁהַיַּיִן מִתְנַדְנֵד. הֶעֱבִיר כְּלִי חֶרֶס פָּתוּחַ מָלֵא יַיִן אָסוּר שֶׁמָּא נָגַע בּוֹ. וְאִם הָיָה חָסֵר מֻתָּר אֶלָּא אִם כֵּן שִׁכְשְׁכוֹ׃

ה עַכּוּ״ם שֶׁנָּגַע בְּיַיִן וְלֹא נִתְכַּוֵּן לָזֶה חֲרֵי הַיַּיִן מֻתָּר בַּהֲנָיָה בִּלְבַד. כֵּיצַד. כְּגוֹן שֶׁנָּפַל עַל נוֹד שֶׁל יַיִן אוֹ שֶׁהוֹשִׁיט יָדוֹ לְחָבִית עַל מְנָת שֶׁהִיא שֶׁמֶן וְנִמְצֵאת יַיִן׃

ו בָּא הַיַּיִן מִפִּחוֹ שֶׁל עַכּוּ״ם בִּלֹּא כַּוָּנָה הוֹאִיל וְלֹא נָגַע בַּיַּיִן חֲרֵי זֶה מֻתָּר בִּשְׁתִיָּה. כֵּיצַד. כְּגוֹן שֶׁהִגְבִּיהַּ כְּלִי שֶׁל יַיִן וְיָצַק לִכְלִי אַחֵר וְהוּא מְדַמֶּה שֶׁהוּא שֵׁכָר אוֹ שֶׁמֶן חֲרֵי זֶה מֻתָּר׃

ז נִכְנַס הָעַכּוּ״ם לְבַיִת אוֹ לַחֲנוּת לְבַקֵּשׁ יַיִן וּפָשַׁט יָדוֹ כְּשֶׁהוּא מְחַפֵּשׂ וְנָגַע בַּיַּיִן אָסוּר שֶׁחֲרֵי לַיַּיִן נִתְכַּוֵּן וְאֵין זֶה נוֹגֵעַ בִּלֹּא כַּוָּנָה׃

ח חָבִית שֶׁנִּסְדְּקָה לְאָרְכָּהּ וְקָדַם הָעַכּוּ״ם וְחִבְּקָה כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְפָּרְדוּ הַחֲרָסִים חֲרֵי זֶה מֻתָּר בַּהֲנָיָה. אֲבָל אִם נִסְדְּקָה לָרָחְבָּהּ וְתָפַס בְּפֶדֶק הָעֶלְיוֹן כְּדֵי שֶׁלֹּא יִפֹּל חֲרֵי זֶה מֻתָּר בִּשְׁתִיָּה שֶׁחֲרֵי אֵין הַיַּיִן עַל כֹּחוֹ שֶׁל עַכּוּ״ם׃

ט עַכּוּ״ם שֶׁנָּפַל לְבוֹר שֶׁל יַיִן וְהֶעֱלוּהוּ מִשָּׁם מֵת. אוֹ שֶׁמָּדַד הַבּוֹר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ הַיַּיִן בְּקָנֶה. אוֹ שֶׁהִתִּיז אֶת הַזְּבוּב וַהֲצִרְעָה מֵעָלָיו בְּקָנֶה. אוֹ שֶׁהָיָה מְטַפֵּחַ עַל פִּי הֶחָבִית הָרוֹתַחַת כְּדֵי שֶׁתָּנוּחַ הָרְתִיחָה. אוֹ שֶׁנָּטַל חָבִית וּזְרָקָהּ בַּחֲמָתוֹ לַבּוֹר. חֲרֵי זֶה מֻתָּר בַּהֲנָיָה בִּלְבַד. וְאִם עָלָה הָעַכּוּ״ם חַי הַיַּיִן אָסוּר בַּהֲנָיָה׃

י חָבִית שֶׁהָיָה נָקָב בְּצִדָּהּ וְנִשְׁמַט הַפָּקָק מִן הַנָּקָב וְהִנִּיחַ הָעַכּוּ״ם אֶצְבָּעוֹ בִּמְקוֹם הַנָּקָב כְּדֵי שֶׁלֹּא יֵצֵא הַיַּיִן כָּל הַיַּיִן שֶׁמֵּרֹאשׁ הֶחָבִית עַד הַנָּקָב אָסוּר. וְשֶׁתַּחַת הַנָּקָב מֻתָּר בִּשְׁתִיָּה׃

יא מִינֶקֶת כְּפוּפָה שֶׁעוֹשִׁין אוֹתָהּ מִמַּתֶּכֶת אוֹ מִזְּכוּכִית וְכִיּוֹצֵא בָּהֶם. שֶׁהִנִּיחַ רֹאשָׁהּ לְתוֹךְ הַיַּיִן שֶׁבֶּחָבִית וְהָרֹאשׁ הָאַחֵר חוּץ לֶחָבִית וּמָצַץ הַיַּיִן וְהִתְחִיל הַיַּיִן לֵירֵד כְּדַרְכּוֹ שֶׁעוֹשִׁין תָּמִיד. וּבָא הָעַכּוּ״ם וְהִנִּיחַ אֶצְבָּעוֹ עַל פִּי הַמִּינֶקֶת וּמָנַע הַיַּיִן מִלֵּירֵד נֶאֱסַר כָּל הַיַּיִן שֶׁבֶּחָבִית. שֶׁהַכֹּל הָיָה יוֹצֵא וְנִגְרָר לוֹלֵי יָדוֹ וְנִמְצָא הַכֹּל כְּבָא מִכֹּחוֹ׃

יב הַמְעָרֶה יַיִן לְתוֹךְ כְּלִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ יַיִן עַכּוּ״ם נֶאֱסַר כָּל הַיַּיִן שֶׁבַּכְּלִי הָעֶלְיוֹן. שֶׁהֲרֵי הָעֲמוּד הַנִּצָּק מְחַבֵּר בֵּין הַיַּיִן שֶׁבַּכְּלִי הָעֶלְיוֹן וּבֵין הַיַּיִן שֶׁבַּכְּלִי הַתַּחְתּוֹן. לְפִיכָךְ הַמּוֹדֵד לְעַכּוּ״ם לְתוֹךְ כְּלִי שֶׁבְּיָדוֹ יְנַפֵּץ נְפִיצָה אוֹ יִזְרֹק זְרִיקָה כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה נִצָּק חִבּוּר וְיֵאָסֵר עָלָיו מַה שֶּׁיִּשָּׁאֵר בַּכְּלִי הָעֶלְיוֹן׃

יג מַשְׁפֵּךְ שֶׁמָּדַד בּוֹ לְעַכּוּ״ם אִם יֵשׁ בְּקִצָּה הַמַּשְׁפֵּךְ עֲכָבַת יַיִן לֹא יִמְדֹּד בּוֹ לְיִשְׂרָאֵל עַד שֶׁיְּדִיחֶנּוּ וְינַגֵּב. וְאִם לֹא הֵדִיחַ הֲרֵי זֶה אָסוּר׃

יד כְּלִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ כְּמִין שְׁנֵי חֻטָּמִין יוֹצְאִין מִמֶּנּוּ כְּמוֹ הַכֵּלִים שֶׁנּוֹטְלִין בָּהֶם לַיָּדִים שֶׁהָיָה מָלֵא יַיִן בְּיַד יִשְׂרָאֵל וְהָיָה יִשְׂרָאֵל מוֹצֵץ וְשׁוֹתֶה מֵחֹטֶם זֶה וְהָעַכּוּ״ם מוֹצֵץ וְשׁוֹתֶה מִן הַחֹטֶם הַשֵּׁנִי הֲרֵי זֶה מֻתָּר. וְהוּא שֶׁיְּקֻדִּים הַיִּשְׂרְאֵלִי וְיִפְסֹק וַעֲדַיִן הָעַכּוּ״ם שׁוֹתֶה. שֶׁמִּשֶּׁיִּפְסֹק הָעַכּוּ״ם יַחֲזֹר הַיַּיִן שֶׁיִּשָּׁאֵר בַּחֹטֶם לַכְּלִי וְיֵאָסֵר כָּל מַה שֶּׁיִּשָּׁאֵר בּוֹ שֶׁהֲרֵי בָּא הַיַּיִן מִכֹּחוֹ׃

טו עַכּוּ״ם שֶׁמָּצַץ הַיַּיִן מִן הֶחָבִית בְּמִינֶקֶת אָסַר כָּל הַיַּיִן שֶׁבָּהּ. שֶׁכְּשֶׁיִּפְסֹק יַחֲזֹר הַיַּיִן שֶׁעָלָה בַּמִּינֶקֶת בִּמְצִיצָתוֹ וְיִפֹּל לֶחָבִית וְיֵאָסֵר הַכֹּל׃

טז עַכּוּ״ם שֶׁהָיָה מַעֲבִיר עִם יִשְׂרָאֵל כַּדֵּי יַיִן מִמָּקוֹם לְמָקוֹם וְהוּא הוֹלֵךְ אַחֲרֵיהֶן לְשָׁמְרָן אֲפִלּוּ הִפְלִיגוּ מִמֶּנּוּ כְּדֵי מִיל הֲרֵי אֵלּוּ מֻתָּרוֹת. שֶׁאֵימָתוֹ עֲלֵיהֶן וְאוֹמֵר עַתָּה יֵצֵא לְקָנֵינוּ וְיִרְאֶה אוֹתָנוּ. וְאִם אָמַר לָהֶם לְכוּ וַאֲנִי אָבוֹא אַחֲרֵיכֶם אִם נִתְעַלְּמוּ מֵעֵינָיו כְּדֵי שֶׁיִּפְתְּחוּ פִּי הַכַּד וְיַחְזְרוּ וְיָגִיפוּ אוֹתָהּ וְתִיגּוֹב הֲרֵי הַיַּיִן כֻּלּוֹ אָסוּר בִּשְׁתִיָּה. אִם פָּחוֹת מִכֵּן מֻתָּר׃

יז וְכֵן הַמֵּנִיחַ עַכּוּ״ם בַּחֲנוּתוֹ אַף עַל פִּי שֶׁהוּא יוֹצֵא וְנִכְנָס כָּל הַיּוֹם כֻּלּוֹ הַיַּיִן מֻתָּר. וְאִם מוֹדִיעוֹ שֶׁהוּא מַפְלִיג וְשָׁהָה כְּדֵי שֶׁיִּפְתַּח וְיִגֹּף וְתִיגּוֹב הַיַּיִן אָסוּר בִּשְׁתִיָּה. וְכֵן הַמֵּנִיחַ יֵינוֹ בְּקָרוֹן אוֹ בִּסְפִינָה עִם הָעַכּוּ״ם וְנִכְנַס לָעִיר לַעֲשׂוֹת צָרְכָיו הַיַּיִן מֻתָּר. וְאִם הוֹדִיעָן שֶׁהוּא מַפְלִיג וְשָׁהָה כְּדֵי שֶׁיִּפְתַּח וְיִגֹּף וְתִיגּוֹב הַיַּיִן אָסוּר בִּשְׁתִיָּה. וְכָל הַדְּבָרִים הָאֵלּוּ בְּחָבִיּוֹת סְתוּמוֹת. אֲבָל בִּפְתוּחוֹת אֲפִלּוּ לֹא שָׁהָה מֵאַחַר שֶׁהוֹדִיעָן שֶׁהוּא מַפְלִיג הַיַּיִן אָסוּר׃

יח יִשְׂרָאֵל שֶׁהָיָה אוֹכֵל עִם הָעַכּוּ״ם וְהִנִּיחַ יַיִן פָּתוּחַ עַל הַשֻּׁלְחָן וְיַיִן פָּתוּחַ עַל הַדַּלְפִּקִי וְיָצָא. שֶׁעַל הַשֻּׁלְחָן אָסוּר וְשֶׁעַל הַדַּלְפִּקִי מֻתָּר. וְאִם אָמַר לוֹ מְזֹג וּשְׁתֵה כָּל הַיַּיִן הַפָּתוּחַ שֶׁבַּבַּיִת אָסוּר׃

יט הָיָה שׁוֹתֶה עִם הָעַכּוּ״ם וְשָׁמַע קוֹל תְּפִלָּה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת וְיָצָא אַף הַיַּיִן הַפָּתוּחַ מֻתָּר. שֶׁהַנָּכְרִי אוֹמֵר עַתָּה יִזְכֹּר הַיַּיִן וְיָבוֹא בִּמְהֵרָה וְיִמְצָא אוֹתִי נוֹגֵעַ בְּיֵינוֹ וּלְפִי זֶה אֵינוֹ זָז מִמְּקוֹמוֹ וְאֵין נֶאֱסַר אֶלָּא מַה שֶּׁלָּפָנָיו בִּלְבַד׃

כ עַכּוּ״ם וְיִשְׂרָאֵל שֶׁהָיוּ דָּרִין בֶּחָצֵר אַחַת וְיָצְאוּ שְׁנֵיהֶם בְּבֶהָלָה לִרְאוֹת חָתָן אוֹ הֶסְפֵּד. וְחָזַר הָעַכּוּ״ם וְסָגַר הַפֶּתַח וְאַחַר כָּךְ יִשְׂרָאֵל הֲרֵי הַיַּיִן הַפָּתוּחַ שֶׁבְּבֵית יִשְׂרָאֵל בְּהֶתֵּרוֹ. שֶׁלֹּא סָגַר הָעַכּוּ״ם אֶלָּא עַל דַּעַת שֶׁכְּבָר נִכְנַס הַיִּשְׂרְאֵלִי לְבֵיתוֹ וְלֹא נִשְׁאַר אָדָם בַּחוּץ וְכִמְדֻמֶּה לוֹ שֶׁהוּא קָדָמוֹ׃

כא יַיִן שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְשֶׁל עַכּוּ״ם בְּבֵית אֶחָד וְהָיוּ חֲבִיּוֹת פְּתוּחוֹת וְנִכְנַס הָעַכּוּ״ם לַבַּיִת וְנָעַל הַדֶּלֶת בַּעֲדוֹ נֶאֱסַר כָּל הַיַּיִן. וְאִם יֵשׁ חַלּוֹן בַּדֶּלֶת שֶׁמִּסְתַּכֵּל מִמֶּנּוּ הָעוֹמֵד אֲחוֹרֵי הַפֶּתַח וְרוֹאֶה כְּנִגְדּוֹ כָּל הֶחָבִיּוֹת שֶׁכְּנֶגֶד הַחַלּוֹן מֻתָּרוֹת. וְשֶׁמֶן הַצָּדָדִין אֲסוּרוֹת שֶׁהֲרֵי מִפַּחַד מִן הָרוֹאֶה אוֹתוֹ׃

כב וְכֵן אִם שָׁאַג אֲרִי וְכִיּוֹצֵא בּוֹ וּבָרַח הָעַכּוּ״ם וְנָחְבָּא בֵּין הֶחָבִיּוֹת הַפְּתוּחוֹת הַיַּיִן מֻתָּר שֶׁהוּא אוֹמֵר שָׁמָּא יִשְׂרָאֵל אַחֵר נָחְבָּא כָּאן וְהוּא רוֹאֶה אוֹתִי כְּשֶׁאֲנִי׃

כג אוֹצָר שֶׁל יַיִן שֶׁהָיוּ חֲבִיּוֹתָיו פְּתוּחוֹת וְיֵשׁ לְעַכּוּ״ם חֲבִיּוֹת אֲחֵרוֹת בְּאוֹתוֹ הַמָּקוֹם. וְנִמְצָא הָעַכּוּ״ם עוֹמֵד בֵּין חֲבִיּוֹת יִשְׂרָאֵל הַפְּתוּחוֹת. אִם נִבְהַל כְּשֶׁנִּמְצָא וְנִתְפַּשׁ עָלָיו כְּגַנָּב הַיַּיִן מֻתָּר בִּשְׁתִיָּה שֶׁמִּפַּחְדּוֹ וְיִרְאָתוֹ אֵין לוֹ פְּנַאי לְנַסֵּךְ. וְאִם לֹא נִתְפַּשׂ כְּגַנָּב אֶלָּא הֲרֵי הוּא בּוֹטֵחַ שָׁם הַיַּיִן אָסוּר. וְתִינוֹק הַנִּמְצָא בֵּין הֶחָבִיּוֹת בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ כָּל הַיַּיִן מֻתָּר׃

כד גְּדוּד שֶׁנִּכְנַס לַמְּדִינָה דֶּרֶךְ שָׁלוֹם כָּל הֶחָבִיּוֹת הַפְּתוּחוֹת שֶׁבַּחֲנוּיוֹת אֲסוּרוֹת וּסְתוּמוֹת מֻתָּרוֹת. וּבִשְׁעַת מִלְחָמָה אִם פָּשַׁט הַגְּדוּד בַּמְּדִינָה וְעָבַר אֵלּוּ וְאֵלּוּ מֻתָּרוֹת שֶׁאֵין פְּנַאי לְנַסֵּךְ׃

כה עַכּוּ״ם שֶׁנִּמְצָא עוֹמֵד בְּצַד הַבּוֹר שֶׁל יַיִן אִם יֵשׁ לוֹ מִלְוֶה עַל אוֹתוֹ הַיַּיִן חֲרֵי זֶה אָסוּר מִפְּנֵי שֶׁלִּבּוֹ גַּס בּוֹ שׁוֹלֵחַ יָדוֹ וּמְנַסֵּךְ. וְאִם אֵין לוֹ עָלָיו מִלְוֶה הַיַּיִן מֻתָּר בִּשְׁתִיָּה׃

כו זוֹנָה עַכּוּ״ם בְּמִסְבָּה שֶׁל יִשְׂרָאֵל הַיַּיִן מֻתָּר שֶׁאֵימָתָן עָלֶיהָ וְלֹא תִגַּע. אֲבָל זוֹנָה יִשְׂרְאֵלִית בְּמִסְבַּת עַכּוּ״ם יֵינָהּ שֶׁלְּפָנֶיהָ בְּכֻלֶּיהָ אָסוּר מִפְּנֵי שֶׁהֵן נוֹגְעִין בּוֹ שֶׁלֹּא מִדַּעְתָּהּ׃

כז עַכּוּ״ם הַנִּמְצָא בְּבֵית הַגַּת אִם יֵשׁ שָׁם לַחְלוּחִית יַיִן כְּדֵי לִבְלֹל הַכַּף עַד שֶׁתִּבָּלֵל הַכַּף לְכַף שְׁנַיָּה צָרִיךְ לְהָדִיחַ כָּל בֵּית הַגַּת וְינַגֵּב. וְאִם לָאו מֻדִּיחַ בִּלְבַד וְזוֹ הִרְחָקָה יְתֵרָה׃

כח חָבִית שֶׁצָּפָה בַּנָּהָר אִם נִמְצֵאת כְּנֶגֶד עִיר שֶׁרֻבָּהּ יִשְׂרָאֵל מֻתֶּרֶת בַּהֲנָיָה. כְּנֶגֶד עִיר שֶׁרֻבָּהּ עַכּוּ״ם אֲסוּרָה׃

כט מָקוֹם שֶׁהָיוּ רֹב מוֹכְרֵי הַיַּיִן בּוֹ יִשְׂרְאֵלִים וְנִמְצְאוּ בּוֹ כֵּלִים גְּדוֹלִים מְלֵאִים יַיִן וְהֵם כֵּלִים שֶׁדֶּרֶךְ הַמּוֹכְרִין לְבַדָּם לִכְנֹס בָּהֶם הַיַּיִן חֲרֵי אֵלּוּ מֻתָּרִין בַּהֲנָיָה. חָבִית שֶׁפְּתָחוּהָ גַּנָּבִים אִם רֹב גַּנָּבֵי הָעִיר יִשְׂרָאֵל הַיַּיִן מֻתָּר בִּשְׁתִיָּה וְאִם לָאו אָסוּר׃

פרק יג

א הַלּוֹקֵחַ בַּיִת אוֹ שֶׁשָּׂכָר בַּיִת בַּחֲצֵרוֹ שֶׁל עַכּוּ״ם וּמִלְּאָהוּ יַיִן אִם הָיָה הַיִּשְׂרְאֵלִי דָּר בְּאוֹתָהּ חָצֵר אַף עַל פִּי שֶׁהַפָּתַח פָּתוּחַ הַיַּיִן מֻתָּר. מִפְּנֵי שֶׁהָעַכּוּ״ם מְפַחֵד תָּמִיד וְאוֹמֵר עַתָּה יִכָּנֵס לְבֵיתוֹ פִּתְאֹם וְיִמְצָא אוֹתִי בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ. וְאִם הָיָה דָּר בְּחָצֵר אַחֶרֶת לֹא יֵצֵא עַד שֶׁיִּסְגֹּר הַבַּיִת וְיִהְיֶה הַמַּפְתֵּחַ וְהַחוֹתָם בְּיָדוֹ. וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שֶׁמָּא יְזַיֵּף הָעַכּוּ״ם מַפְתֵּחַ הַבַּיִת׃

ב יָצָא וְלֹא סָגַר הַפֶּתַח אוֹ שֶׁסָּגַר וְהִנִּיחַ הַמַּפְתֵּחַ בְּיַד עַכּוּ״ם חֲרֵי הַיַּיִן אָסוּר בִּשְׁתִיָּה. שֶׁמָּא נִכְנַס הָעַכּוּ״ם וְנִסֵּךְ. שֶׁהֲרֵי אֵין הַיִּשְׂרְאֵלִי שָׁם. וְאִם אָמַר לוֹ אֶחָז לִי מַפְתֵּחַ זֶה עַד שֶׁאָבוֹא הַיַּיִן מֻתָּר שֶׁלֹּא מָסַר לוֹ שְׁמִירַת הַבַּיִת אֶלָּא שְׁמִירַת הַמַּפְתֵּחַ׃

ג עַכּוּ״ם שֶׁשָּׂכַר יִשְׂרָאֵל לְדָרֹךְ לוֹ יֵינוֹ בְּטָהֳרָה כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה מֻתָּר לְיִשְׂרָאֵל וְיִקָּחוּהוּ מִמֶּנּוּ וְהָיָה הַיַּיִן בְּבֵיתוֹ שֶׁל עַכּוּ״ם. אִם הָיָה יִשְׂרָאֵל זֶה שֶׁשּׁוֹמֵר הַיַּיִן דָּר בְּאוֹתָהּ חָצֵר הַיַּיִן מֻתָּר. וְאַף עַל פִּי שֶׁהַפֶּתַח פָּתוּחַ וְהַשּׁוֹמֵר נִכְנָס וְיוֹצֵא. וְאִם הָיָה הַשּׁוֹמֵר דָּר בְּחָצֵר אַחֶרֶת הַיַּיִן אָסוּר. וְאַף עַל פִּי שֶׁהַמַּפְתֵּחַ וְהַחוֹתָם בְּיַד יִשְׂרָאֵל. שְׁכֵּירוּת שֶׁהַיַּיִן שֶׁל עַכּוּ״ם וּבִרְשׁוּתוֹ אֵינוֹ מְפַחֵד לְזַיֵּף וּלְהַכְנֵס לַבַּיִת וְיֹאמַר וִיהִי מָה אִם יֵדְעוּ בּוֹ לֹא יִקָּחוּ מִמֶּנִּי׃

ד אֲפִלּוּ כָּתַב הָעַכּוּ״ם לְיִשְׂרָאֵל שֶׁנִּתְקַבֵּל מִמֶּנּוּ הַמָּעוֹת לִמְכֹּר לוֹ בָּהֶן יַיִן הוֹאִיל וְאֵין הַיִּשְׂרְאֵלִי יָכוֹל לְהוֹצִיאוֹ מֵרְשׁוּת הָעַכּוּ״ם עַד שֶׁיִּתֵּן לוֹ הַמָּעוֹת חֲרֵי הוּא שֶׁל עַכּוּ״ם וְאָסוּר. אֶלָּא אִם הָיָה הַשּׁוֹמֵר דָּר שָׁם בֶּחָצֵר. וְאֵין הַשּׁוֹמֵר צָרִיךְ לִהְיוֹת יוֹשֵׁב וּמְשַׁמֵּר תָּמִיד אֶלָּא נִכְנָס וְיוֹצֵא כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. בֵּין בִּרְשׁוּת בַּעַל הַיַּיִן בֵּין בִּרְשׁוּת עַכּוּ״ם אַחֵר׃

ה הָיָה יַיִן זֶה הַטָּהוֹר שֶׁל עַכּוּ״ם מֻנָּח בִּרְשׁוּת הָרַבִּים אוֹ בְּבֵית הַפָּתוּחַ לִרְשׁוּת הָרַבִּים וְיִשְׂרָאֵל הוֹלְכִים וְשָׁבִים מֻתָּר. שֶׁעַדַיִן לֹא נִכְנַס בִּרְשׁוּת הָעַכּוּ״ם׃

ו וְאַשְׁפָּה וְחַלּוֹן וְדֶקֶל אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בּוֹ פֵּרוֹת חֲרֵי אֵלּוּ כִּרְשׁוּת הָרַבִּים. וְחָבִית יַיִן שָׁם וְעַכּוּ״ם הַנִּמְצָא שָׁם אֵינוֹ אוֹסְרָהּ. וּבֵית הַפָּתוּחַ לְשָׁם חֲרֵי הוּא כְּפָתוּחַ לִרְשׁוּת הָרַבִּים׃

ז חָצֵר הַחֲלוּקָה בְּמִסִּיפִים וְעַכּוּ״ם בְּצַד זֶה וְיִשְׂרָאֵל בְּצַד אַחֵר. וְכֵן שְׁנֵי גַּגִּין שֶׁהָיָה גַּג יִשְׂרָאֵל לְמַעְלָה וְגַג הָעַכּוּ״ם לְמַטָּה. אוֹ שֶׁהָיוּ זֶה בְּצַד זֶה וְיֵשׁ בֵּינֵיהֶן מְסִיפִים. אַף עַל פִּי שֶׁיַּד הָעַכּוּ״ם מַגַּעַת לְחֵלֶק יִשְׂרָאֵל אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ מִשּׁוּם יֵין נֶסֶךְ וְלֹא מִשּׁוּם טָהֳרוֹת׃

ח מֻתָּר לְיִשְׂרָאֵל לְהַפְקִיד יֵינוֹ בְּכֻלֵּי סָתוּם בְּיַד עַכּוּ״ם וְהוּא שֶׁיִּהְיֶה לוֹ בּוֹ שְׁנֵי סִימָנִין. וְזֶה הוּא הַנִּקְרָא חוֹתָם בְּתוֹךְ חוֹתָם. כֵּיצַד. סְתַם הֶחָבִית בְּכֻלֵּי שֶׁאֵינוֹ מְהֻדָּק כְּדֶרֶךְ שֶׁסּוֹתְמִין כָּל אָדָם וְטָח בְּטִיט חֲרֵי זֶה חוֹתָם אֶחָד. הָיָה כֵּלִי מְהֻדָּק וְטָח עָלָיו מִלְמַעְלָה חֲרֵי זֶה חוֹתָם בְּתוֹךְ חוֹתָם. וְכֵן אִם צָר פִּי הַנּוֹד חֲרֵי זֶה חוֹתָם אֶחָד. הָפַךְ פִּי הַנּוֹד לְתוֹכוֹ וְצָר עָלָיו חֲרֵי זֶה חוֹתָם בְּתוֹךְ חוֹתָם. וְכֵן כָּל שִׁנּוּי שֶׁמְּשַׁנֶּה מִדְּבָרִים שֶׁאֵין דֶּרֶךְ כָּל אָדָם חֲרֵי הֵן כְּחוֹתָם אֶחָד וְהַטִּיחָה אוֹ הִקְשִׁירָה חוֹתָם שֵׁנִי׃

ט וְאִם הִפְקִיד בְּיַד עַכּוּ״ם בְּחוֹתָם אֶחָד חֲרֵי זֶה אָסוּר בִּשְׁתִיָּה וּמֻתָּר בַּהֲנָיָה וְהוּא שֶׁיְּיַחֵד לוֹ קֶרֶן זָוִית׃

י יַיִן מְבֻשָּׁל וְהַמְשֻׁכָּר אוֹ יַיִן שֶׁעֵרְבוּ עִם דְּבָרִים אֲחֵרִים כְּגוֹן דְּבַשׁ וְשֶׁמֶן וְכֵן הַחֹמֶץ וְהַגְּבִינָה וְהֶחָלָב וְכָל שֶׁאִסּוּרוֹ מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים שֶׁהִפְקִידוֹ בְּיַד עַכּוּ״ם אֵינוֹ צָרִיךְ שְׁנֵי חוֹתָמוֹת אֶלָּא חוֹתָם אֶחָד בִּלְבַד דַּיּוֹ. אֲבָל הַיַּיִן וְהַבָּשָׂר וַחֲתִיכַת דָּג שֶׁאֵין בָּהּ סִימָן שֶׁהִפְקִידָן בְּיַד עַכּוּ״ם צְרִיכִין שְׁנֵי חוֹתָמוֹת׃

יא יֵרֵאָה לִי שֶׁכָּל מָקוֹם שֶׁאָמְרוּ בְּעִנְיָן זֶה בְּיַיִן שֶׁלָּנוּ שֶׁהוּא אָסוּר בִּשְׁתִיָּה וּמֻתָּר בַּהֲנָיָה מִפְּנֵי צַד נְגִיעָה שֶׁנִּגַּע בּוֹ הָעַכּוּ״ם כְּשֶׁהָיָה הָעַכּוּ״ם עוֹבֵד עַכּוּ״ם. אֲבָל אִם הָיָה אִסּוּרוֹ בִּגְלַל עַכּוּ״ם שֶׁאֵינוֹ עוֹבֵד עַכּוּ״ם כְּגוֹן יִשְׂמְעֵאלִי שֶׁנִּגַּע בַּיַּיִן שֶׁלָּנוּ שֶׁלֹּא בְּכַוָּנָה אוֹ שֶׁטִּפֵּחַ עַל פִּי הֶחָבִית חֲרֵי זֶה מֻתָּר בִּשְׁתִיָּה. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה:

יב אֲבָל הַמַּפְקִיד יַיִן בְּיַד גֵּר תּוֹשָׁב אוֹ שֶׁשְּׁלָחוֹ עִמּוֹ וְהִפְלִיג אוֹ שֶׁהֶנִּיחַ בֵּיתוֹ פָּתוּחַ בַּחֲצַר גֵּר תּוֹשָׁב חֲרֵי זֶה אָסוּר בִּשְׁתִיָּה. שֶׁכָּל חֲשָׁשׁ שֶׁל חִלּוּף וְזִיּוּף יֵרָאֶה לִי שֶׁכָּל הָעַכּוּ״ם שָׂרִים בּוֹ הוֹאִיל וְנַעֲשָׂה הַיַּיִן בִּרְשׁוּתָן נֶאֱסַר בִּשְׁתִיָּה עַל כָּל פָּנִים:

יג יֵשׁ דְּבָרִים שֶׁאֵין בָּהֶם אִסּוּר נִסּוּךְ כְּלָל וְאָסְרוּ אוֹתָם חֲכָמִים כְּדֵי לְהַרְחִיק מִן הַנִּסּוּךְ. וְאֵלּוּ הֵן. לֹא יִמְזֹג הָעַכּוּ״ם הַמַּיִם לְתוֹךְ הַיַּיִן שֶׁבְּיַד יִשְׂרָאֵל שֶׁמָּא יָבוֹא לִצֹּק הַיַּיִן לְתוֹךְ הַמַּיִם. וְלֹא יוֹלִיךְ הָעַכּוּ״ם עֲנָבִים לַגַּת שֶׁמָּא יָבוֹא לְדָרֹךְ אוֹ לִגַּע. וְלֹא יְסַיֵּעַ לְיִשְׂרָאֵל בְּשָׁעָה שֶׁמַּרִיק מִכְּלֵי לִכְלֵי שֶׁמָּא יַנִּיחַ הַכְּלִי בְּיַד הָעַכּוּ״ם וְנִמְצָא הַיַּיִן בָּא מִכֹּחוֹ. וְאִם סִיֵּעַ אוֹ מָזַג הַמַּיִם אוֹ הֵבִיא עֲנָבִים מֻתָּר:

יד וְכֵן מֻתָּר שֶׁיְּרִיחַ הָעַכּוּ״ם בְּחָבִית שֶׁל יַיִן שֶׁלָּנוּ. וּמֻתָּר לְיִשְׂרָאֵל לְהָרִיחַ בְּחָבִית שֶׁל יֵין נֶסֶךְ וְאֵין בָּזֶה שֵׁם אִסּוּר שֶׁאֵין הָרֵיחַ כְּלוּם לְפִי שֶׁאֵין בּוֹ מַמָּשׁ:

טו כְּבָר בֵּאֲרְנוּ שֶׁכָּל דָּבָר שֶׁהוּא אָסוּר בַּהֲנָיָה אִם עָבַר וּמְכָרוּ דָּמָיו מֻתָּרִין חוּץ מֵעַכּוּ״ם וּמִשְׁמְשֶׁיהָ וְתִקְרֹבֶת שֶׁלָּהּ וְיַיִן שֶׁנִּתְנַסֵּךְ לָהּ. וְהֶחְמִירוּ חֲכָמִים בְּסָתָם יֵינָם לִהְיוֹת דָּמָיו אֲסוּרִין כִּדְמֵי יַיִן שֶׁנִּתְנַסֵּךְ לְעַכּוּ״ם. לְפִיכָךְ עַכּוּ״ם שֶׁשָּׁכַר אֶת יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת עִמּוֹ בְּיַיִן שְׂכָרוֹ אָסוּר:

טז וְכֵן הַשּׁוֹכֵר אֶת הַחֲמוֹר לְהָבִיא עָלָיו יַיִן אוֹ שֶׁשָּׂכַר סְפִינָה לְהָבִיא בָּהּ יַיִן שְׂכָרָן אָסוּר. אִם מָעוֹת נָתְנוּ לוֹ יוֹלִיכֵן לָיָם הַמֶּלַח. וְאִם נָתְנוּ לוֹ בִּשְׂכָרוֹ כְּסוּת אוֹ כֵּלִים אוֹ פֵּרוֹת חֲרֵי זֶה יִשְׁרֹף אוֹתָן וְיִקְבֹּר הֶאֱפֶר כְּדֵי שֶׁלֹּא לֵהָנוֹת בּוֹ:

יז שָׂכַר לְעַכּוּ״ם חֲמוֹר לִרְכֹּב עָלָיו וְהִנִּיחַ עָלָיו לוֹגִין שֶׁל יַיִן שְׂכָרוֹ מֻתָּר. שְׂכָרוֹ לְשַׁבֵּר כַּדֵּי יַיִן נֶסֶךְ שְׂכָרוֹ מֻתָּר וְתָבוֹא עָלָיו בְּרָכָה מִפְּנֵי שֶׁמְּמַעֵט בְּתִפְלָה:

יח הַשּׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל וְאָמַר לוֹ הַעֲבֵר לִי מֵאָה חָבִיּוֹת שֶׁל שֵׂכָר בְּמֵאָה פְּרוּטוֹת וְנִמְצָא אַחַת מֵהֶן יַיִן שְׂכָרוֹ כֻּלּוֹ אָסוּר:

יט אָמַר לוֹ הַעֲבֵר לִי חָבִית בְּפְרוּטָה חָבִית בְּפְרוּטָה וְהֶעֱבִיר וְנִמְצָא בֵּינֵיהֶן חָבִיּוֹת שֶׁל יַיִן. שְׂכַר חָבִיּוֹת שֶׁל יַיִן אָסוּר וּשְׁאָר שְׂכָרוֹ מֻתָּר:

כ אֻמְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁשָּׂלַח לָהֶם עַכּוּ״ם חָבִית שֶׁל יַיִן בִּשְׂכָרָן מֻתָּר שֶׁיֹּאמְרוּ לוֹ תֵּן לָנוּ אֶת דָּמֶיהָ. וְאִם מִשֶּׁנִּכְנְסָה לִרְשׁוּתָן אָסוּר:

כא יִשְׂרָאֵל שֶׁהָיָה נוֹשֶׂה בְּעַכּוּ״ם מָנֶה. הָלַךְ הָעַכּוּ״ם וּמָכַר עַבּוֹדָה זָרָה וְיַיִן נֶסֶךְ וְהֵבִיא לוֹ דְּמֵיהֶן חֲרֵי זֶה מֻתָּר. וְאִם אָמַר לוֹ קֹדֶם שֶׁיִּמְכֹּר הַמְתֵּן לִי עַד שֶׁאֶמְכֹּר עַבּוֹדָה זָרָה אוֹ יַיִן נֶסֶךְ שֶׁיֵּשׁ לִי וְאָבִיא לְךָ. אַף עַל פִּי שֶׁהוּא סְתָם יֵינוֹ. וּמָכַר וְהֵבִיא לוֹ חֲרֵי זֶה אָסוּר. מִפְּנֵי שֶׁהַיִּשְׂרְאֵלִי רוֹצֶה בְּקִיּוּמוֹ כְּדֵי שֶׁיִּפָּרַע מִמֶּנּוּ חוֹבוֹ:

כב וְכֵן גֵּר וַעֲכּוּ״ם שֶׁהָיוּ שֻׁתָּפִין וּבָאוּ לַחֲלֹק. אֵין הַגֵּר יָכוֹל לוֹמַר לָעַכּוּ״ם טֹל אַתָּה עַבּוֹדָה זָרָה וַאֲנִי מָעוֹת. אַתָּה יַיִן וַאֲנִי פֵּרוֹת שֶׁחֲרֵי רוֹצֶה בְּקִיּוּמָן כְּדֵי שֶׁיִּטֹּל כְּנֶגְדָּן. אֲבָל גֵּר וַעֲכּוּ״ם שֶׁיָּרְשׁוּ אֶת אֲבִיהֶן עַכּוּ״ם יָכוֹל לוֹמַר לוֹ טֹל אַתָּה עַבּוֹדָה זָרָה וַאֲנִי מָעוֹת. אַתָּה יַיִן וַאֲנִי שֶׁמֶן. קַל הוּא שֶׁהֻקְלוּ בִּירֻשַּׁת הַגֵּר כְּדֵי שֶׁלֹּא יַחֲזֹר לְסוּרוֹ. וְאִם מִשֶּׁבָּאוּ לִרְשׁוּת הַגֵּר אָסוּר:

כג יִשְׂרָאֵל שֶׁמָּכַר יֵינוֹ לְעַכּוּ״ם פָּסַק עַד שֶׁלֹּא מָדַד לוֹ דָּמָיו מֻתָּרִין. שֶׁמִּשֶּׁפָּסַק סָמְכָה דַּעְתּוֹ וּמִשֶּׁמָּשַׁךְ קָנָה וְיֵין נֶסֶךְ אֵינוֹ נַעֲשֶׂה עַד שֶׁיִּגַּע בּוֹ. נִמְצָא בִּשְׁעַת מְכִירָה הָיָה מֻתָּר. מָדַד לוֹ עַד שֶׁלֹּא פָּסַק הַדָּמִים דָּמָיו אֲסוּרִין. שֶׁהֲרֵי לֹא סָמְכָה דַּעְתּוֹ אַף עַל פִּי שֶׁמָּשַׁךְ וְנִמְצָא כְּשֶׁנִּגַּע עֲדַיִן לֹא סָמְכָה דַּעְתּוֹ לִקַּח וְנֶאֱסַר הַיַּיִן בִּנְגִיעָתוֹ וַהֲרֵי זֶה כְּמוֹכֵר סְתָם יֵינָם:

כד בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּשֶׁמָּדַד הַיִּשְׂרְאֵלִי לְכֵלָיו. אֲבָל אִם מָדַד לִכְלִי הָעַכּוּ״ם אוֹ לִכְלִי יִשְׂרָאֵל שֶׁבְּיַד הָעַכּוּ״ם צָרִיךְ לִקַּח אֶת הַדָּמִים וְאַחַר כָּךְ יִמְדֹּד. וְאִם מָדַד וְלֹא לָקַח דָּמִים אַף עַל פִּי שֶׁפָּסַק דָּמָיו אֲסוּרִים שֶׁמִּשֶּׁגִּיעַ לַכְּלִי נֶאֱסַר כְּסָתָם יֵינָם:

כה הַנּוֹתֵן דִּינָר לְחֲנֶוֹנִי עַכּוּ״ם וְאָמַר לְפוֹעֲלוֹ הָעַכּוּ״ם לֵךְ וּשְׁתֵה וֶאֱכֹל מִן הַחֲנֶוֹנִי וַאֲנִי מְחַשֵּׁב לוֹ חֲרֵי זֶה חוֹשֵׁשׁ שֶׁמָּא יִשְׁתֶּה יַיִן. שֶׁזֶּה כְּמִי שֶׁקָּנָה לוֹ יַיִן נֶסֶךְ וְהִשְׁקָהוּ. וּכְנֶגֶד זֶה בִּשְׁבִיעִית אָסוּר כְּגוֹן שֶׁנָּתַן דִּינָר לְחֲנֶוֹנִי יִשְׂרָאֵל עִם הָאָרֶץ וְאָמַר לְפוֹעֲלוֹ הַיִּשְׂרְאֵלִי לֵךְ וֶאֱכֹל וַאֲנִי מְחַשֵּׁב לוֹ. וְאִם אָכַל הַפּוֹעֵל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מְעֻשָּׂר אָסוּר:

כו אֲבָל אִם אָמַר לָהֶם אִכְלוּ וּשְׁתוּ בְּדִינָר זֶה. אוֹ שֶׁאָמַר לָהֶם אִכְלוּ וּשְׁתוּ עָלַי מִן הַחֲנֶוֹנִי וַאֲנִי פּוֹרֵעַ אַף עַל פִּי שֶׁנִּשְׁתַּעְבֵּד הוֹאִיל וְלֹא נִתְיַחֵד שִׁעְבּוּדוֹ חֲרֵי זֶה מֻתָּר וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ לֹא מִשּׁוּם יֵין נֶסֶךְ וְלֹא מִשּׁוּם שְׁבִיעִית וְלֹא מִשּׁוּם מַעֲשֵׂר:

כז מֶלֶךְ שֶׁהָיָה מְחַלֵּק יֵינוֹ לָעָם וְלוֹקֵחַ מֵהֶן דָּמָיו כְּפִי מַה שֶּׁיִּרְצֶה. אַל יֹאמַר אָדָם לְעַכּוּ״ם הֵא לָךְ מָאתַיִם זוּז וְהַכְנֵס תַּחְתַּי בְּאוֹצַר הַמֶּלֶךְ כְּדֵי שֶׁיִּקַּח עַכּוּ״ם הַיַּיִן שֶׁכָּתְבוּ בְּשֵׁם יִשְׂרָאֵל וְיִתֵּן הָעַכּוּ״ם הַדָּמִים לַמֶּלֶךְ. אֲבָל אוֹמֵר לוֹ הֵא לָךְ מָאתַיִם זוּז וּמַלְטֵנִי מִן הָאוֹצָר:

כח עַכּוּ״ם שָׁנָגַע בְּיֵינוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְאָנְסוֹ מֻתָּר לִמְכֹּר אוֹתוֹ יַיִן לְאוֹתוֹ הָעַכּוּ״ם שֶׁאָסְרוֹ לְבַדּוֹ. שֶׁכֵּיוָן שֶׁנִּתְכַּוֵּן זֶה הָעַכּוּ״ם לְהַזִּיקוֹ וְלֶאֱסֹר יֵינוֹ הֲרֵי זֶה כְּמוֹ שֶׁשְּׁבָרוֹ אוֹ שְׂרָפוֹ שֶׁחַיָּב לְשַׁלֵּם. וְנִמְצְאוּ הַדָּמִים שֶׁלּוֹקֵחַ מִמֶּנּוּ דְּמֵי הַחֶזֵק וְלֹא דְּמֵי הַמְּכִירָה:

פרק יד

א כָּל אִסּוּרֵי מַאֲכָלוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה שִׁעוּרָן בִּכְזַיִת בֵּינוֹנִי בֵּין לְמַלְקוֹת בֵּין לְכָרֵת בֵּין לְמִיתָה בִּידֵי שָׁמַיִם. וּכְבָר בֵּאַרְנוּ שֶׁכָּל הַמְחַיֵּב כָּרֵת אוֹ מִיתָה בִּידֵי שָׁמַיִם עַל מַאֲכָל לוֹקֶה:

ב וְשִׁעוּר זֶה עִם כָּל הַשִּׁעוּרִין הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי הֵם. וְאָסוּר מִן הַתּוֹרָה לֶאֱכֹל כָּל שֶׁהוּא מִדָּבָר הָאָסוּר. אֲבָל אֵינוֹ לוֹקֶה אֶלָּא עַל כְּזַיִת. וְאִם אָכַל כָּל שֶׁהוּא פָּחוֹת מִכַּשִּׁעוּר מַכִּין אוֹתוֹ מַכַּת מַרְדּוּת:

ג כְּזַיִת שֶׁאָמַרְנוּ חוּץ מִשֶּׁל בֵּין הַשִּׁנַּיִם. אֲבָל מַה שֶּׁל בֵּין הַחֲנִיכַיִם מִצְטָרֵף לְמַה שֶּׁבָּלַע שֶׁהֲרֵי נֶהֱנָה גְּרוֹנוֹ מִכְּזַיִת. אֲפִלּוּ אָכַל כַּחֲצִי זַיִת וֶהֱקִיאוֹ וְחָזַר וְאָכַל אוֹתוֹ חֲצִי זַיִת עַצְמוֹ שֶׁהֱקִיא חַיָּב. שֶׁאֵין הַחִיּוּב אֶלָּא עַל הֲנָאַת הַגְּרוֹן בִּכְזַיִת מִדָּבָר הָאָסוּר:

ד כְּזַיִת חֵלֶב אוֹ נְבֵלָה אוֹ פִּגּוּל אוֹ נוֹתָר וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן שֶׁהִנִּיחוֹ בַּחַמָּה וְנִתְמַעֵט. הָאוֹכְלוֹ פָּטוּר. חָזַר וְהִנִּיחוֹ בַּגְּשָׁמִים וְנִתְפַּח חַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת אוֹ מַלְקוּת. הָיָה פָּחוֹת מִכְּזַיִת מְבַתְּחִלָּה וְנִתְפַּח וְעָמַד עַל כְּזַיִת אָסוּר וְאֵין לוֹקִין עָלָיו:

ה כְּבָר בֵּאַרְנוּ שֶׁכָּל אִסּוּרִין שֶׁבַּתּוֹרָה אֵין מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה לִכְזַיִת. חוּץ מִבְּשַׂר נְבֵלָה עִם בְּשַׂר טְרֵפָה וְאִסּוּרֵי נָזִיר שֶׁיִּתְבָּאֲרוּ בְּמְקוֹמָן. וַחֲמִשָּׁה מִינֵי תְּבוּאָה וּקְמָחִין שֶׁלָּהֶן וְהַבְּצָקוֹת שֶׁלָּהֶן הַכֹּל מִצְטָרְפִים לִכְזַיִת בֵּין לְאִסּוּר חָמֵץ בְּפֶסַח. בֵּין לְאִסּוּר חָדָשׁ מִלִּפְנֵי הָעֹמֶר. בֵּין לְאִסּוּרֵי מַעֲשֵׂר שֵׁנִי וּתְרוּמוֹת:

ו יֵרָאֶה לִי שֶׁכָּל הַחַיָּב בִּתְרוּמָה וּמַעֲשְׂרוֹת מִצְטָרֵף לִכְזַיִת בְּטֶבֶל מִפְּנֵי שֶׁהוּא שֵׁם אֶחָד. הָא לְמַה זֶּה דּוֹמֶה לִנְבֵלַת הַשּׁוֹר וְנִבְלַת הַשֶּׂה וְנִבְלַת הַצְּבִי שֶׁהֵן מִצְטָרְפִין לִכְזַיִת כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ:

ז הָאוֹכֵל אֲכִילָה גְּדוֹלָה מִדָּבָר אָסוּר אֵין מְחַיְּבִין אוֹתוֹ מַלְקוּת אוֹ כָּרֵת עַל כָּל כְּזַיִת וּכְזַיִת אֶלָּא חִיּוּב אֶחָד לְכָל הָאֲכִילָה. וְאִם הָיוּ הָעֵדִים מַתְרִים בּוֹ בְּשָׁעַת אֲכִילָה עַל כָּל כְּזַיִת וּכְזַיִת חַיָּב עַל כָּל הַתְּרָאָה וְהַתְרָאָה וְאַף עַל פִּי שֶׁהִיא אֲכִילָה אַחַת וְלֹא הִפְסִיק:

ח הָאוֹכֵל כִּשְׁעוּרָה אוֹ כְּחַרְדָּל מֵאֶחָד מִכָּל מַאֲכָלוֹת הָאֲסוּרִים וְשָׁהָה מְעַט וְחָזַר וְאָכַל כְּחַרְדָּל. וְכֵן עַד שֶׁהִשְׁלִים כְּזַיִת. בֵּין בְּשׁוֹגֵג בֵּין בְּמֵזִיד. אִם שָׁהָה מִתְּחִלָּה וְעַד סוֹף כְּדֵי אֲכִילַת שָׁלֹשׁ בֵּיצִים יִצְטָרֵף הַכֹּל וַהֲרֵי הוּא חַיָּב כָּרֵת אוֹ מַלְקוּת אוֹ קָרְבָּן כְּמוֹ שֶׁאָכַל כְּזַיִת בְּבַת אַחַת. וְאִם שָׁהָה יֶתֶר מִזֶּה מִתְּחִלָּה וְעַד סוֹף אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא שָׁהָה בֵּינֵיהֶן אֶלָּא אָכַל כְּחַרְדָּל אַחַר כְּחַרְדָּל הוֹאִיל וְלֹא הִשְׁלִים כְּזַיִת אֶלָּא בְּיֶתֶר מִכְּדֵי אֲכִילַת פְּרָס אֵינָן מִצְטָרְפִין וּפָטוּר:

ט וְכֵן הַשּׁוֹתֶה רְבִיעִית שֶׁל סְתָם יֵינָם מְעַט מְעַט. אוֹ שֶׁהִמְחָה אֶת הֶחָמֵץ בְּפֶסַח אוֹ אֶת הַחֵלֶב וּגְמָעוֹ מְעַט מְעַט. אוֹ שֶׁשָּׁתָה מִן הַדָּם מְעַט מְעַט. אִם שָׁהָה מִתְּחִלָּה וְעַד סוֹף כְּדֵי שְׁתִּית רְבִיעִית מִצְטָרְפִין. וְאִם לָאו אֵין מִצְטָרְפִין:

י כָּל הָאֲכָלִין הָאֲסוּרִין אֵינוֹ חַיָּב עֲלֵיהֶם עַד שֶׁיֹּאכַל אוֹתָן דֶּרֶךְ הֲנָאָה חוּץ מִבָּשָׂר בְּחָלָב וְכִלְאֵי הַכֶּרֶם לְפִי שֶׁלֹּא נֶאֱמַר בָּהֶן אֲכִילָה אֶלָּא הוֹצִיא אִסּוּר אֲכִילָתָן בְּלָשׁוֹן אַחֵרֶת בְּלָשׁוֹן בִּשּׁוּל וּבְלָשׁוֹן הֶקְדֵּשׁ לֶאֱסוֹר אוֹתָן וַאֲפִלּוּ שֶׁלֹּא כְּדֶרֶךְ הֲנָיָה:

יא כֵּיצַד. הֲרֵי שֶׁהִמְחָה אֶת הַחֵלֶב וּגְמָעוֹ כְּשֶׁהוּא חַם עַד שֶׁנִּכְוָה גְּרוֹנוֹ מִמֶּנּוּ אוֹ שֶׁאָכַל חֵלֶב חַי. אוֹ שֶׁעֵרֵב דְּבָרִים מָרִים כְּגוֹן רֹאשׁ וְלַעֲנָה לְתוֹךְ יַיִן נָסָךְ אוֹ לְתוֹךְ קְדֵרָה שֶׁל נְבֵלָה וַאֲכָלָן כְּשֶׁהֵן מָרִין. אוֹ שֶׁאָכַל אֹכֶל הָאָסוּר אַחַר שֶׁהִסְרִיחַ וְהִבְאִישׁ וּבָטַל מֵאֹכֶל אָדָם הֲרֵי זֶה פָּטוּר. וְאִם עֵרֵב דָּבָר מַר בְּתוֹךְ קְדֵרָה שֶׁל בָּשָׂר בְּחָלָב אוֹ בְּיֵין כִּלְאֵי הַכֶּרֶם וַאֲכָלוֹ חַיָּב:

יב הָאוֹכֵל מַאֲכָל מִמַּאֲכָלוֹת הָאֲסוּרוֹת דֶּרֶךְ שְׂחוֹק אוֹ כְּמִתְעַסֵּק. אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִתְכַּוֵּן לְגוּף הָאֲכִילָה. הוֹאִיל וְנֶהֱנָה חַיָּב כְּמִי שֶׁמִּתְכַּוֵּן לְעַצְמָהּ שֶׁל אֲכִילָה. וַהֲנָיָה הַבָּאָה לוֹ לְאָדָם בְּעַל כָּרְחוֹ בְּאִסּוּר מִכָּל הָאִסּוּרִין אִם נִתְכַּוֵּן אָסוּר וְאִם לֹא נִתְכַּוֵּן מֻתָּר:

יג הָאוֹכֵל מַאֲכָל אָסוּר לְתַאֲבוֹן אוֹ מִפְּנֵי הָרָעָב חַיָּב. וְאִם הָיָה תּוֹעֶה בַּמִּדְבָּר וְאֵין לוֹ מַה יֹּאכַל אֶלָּא דְּבַר אִסּוּר הֲרֵי זֶה מֻתָּר מִפְּנֵי סַכָּנַת נְפָשׁוֹת:

יד עֲבָרָה שֶׁהֲרִיחָה מַאֲכָל אָסוּר כְּגוֹן בְּשַׂר קֹדֶשׁ אוֹ בְּשַׂר חֲזִיר. מַאֲכִילִין אוֹתָהּ מִן הַמָּרָק. אִם נִתְיַשְּׁבָה דַּעְתָּהּ מוּטָב. וְאִם לָאו מַאֲכִילִין אוֹתָהּ פָּחוֹת מִכַּשִּׁעוּר. וְאִם לֹא נִתְיַשְּׁבָה דַּעְתָּהּ מַאֲכִילִין אוֹתָהּ עַד שֶׁתִּתְיַשֵּׁב דַּעְתָּהּ׃

טו וְכֵן הַחוֹלֶה שֶׁהֵרִיחַ דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ חֹמֶץ וְכַיּוֹצֵא בּוֹ מִדְּבָרִים שֶׁמְּעָרְעָרִין אֶת הַנֶּפֶשׁ דֵּינוֹ כְּעֲבָרָה׃

טז מִי שֶׁאָחֲזוֹ בֶּלְמוֹס מַאֲכִילִין אוֹתוֹ דְּבָרִים הָאֲסוּרִים מִיָּד עַד שֶׁיֵּאוֹרוּ עֵינָיו. וְאֵין מְחַזְּרִין עַל דָּבָר הַמֻּתָּר אֶלָּא מְמַהֲרִין בַּנִּמְצָא. וּמַאֲכִילִין אוֹתוֹ הַקַּל הַקַּל תְּחִלָּה. אִם הֵאִירוּ עֵינָיו דַּיּוֹ. וְאִם לָאו מַאֲכִילִין אוֹתוֹ הֶחָמוּר׃

יז כֵּיצַד. הָיוּ לְפָנָיו טֶבֶל וּנְבֵלָה מַאֲכִילִין אוֹתוֹ נְבֵלָה תְּחִלָּה שֶׁהַטֶּבֶל בְּמִיתָה. נְבֵלָה וּסְפֵיחֵי שְׁבִיעִית מַאֲכִילִין אוֹתוֹ סְפֵיחֵי שְׁבִיעִית שֶׁאֲסוּרִין מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר בְּהִלְכוֹת שְׁמִטָּה. טֶבֶל וּשְׁבִיעִית מַאֲכִילִין אוֹתוֹ שְׁבִיעִית. טֶבֶל וּתְרוּמָה אִם אִי אֶפְשָׁר לְתַקֵּן הַטֶּבֶל מַאֲכִילִין אוֹתוֹ טֶבֶל שֶׁאֵינוֹ קָדוֹשׁ כִּתְרוּמָה. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה׃

יח כְּבָר בֵּאַרְנוּ שֶׁאֵין אִסּוּר חָל עַל אִסּוּר אֶלָּא אִם הָיוּ שְׁנֵי הָאִסּוּרִין בָּאִין כְּאַחַת אוֹ שֶׁהָיָה אִסּוּר מוֹסִיף אוֹ אִסּוּר כּוֹלֵל. לְפִיכָךְ יֵשׁ אוֹכֶל כְּזַיִת אֶחָד וְלוֹקֶה עָלָיו חֲמֵשׁ מַלְקִיּוֹת. וְהוּא שֶׁהִתְרוּ בּוֹ בַּחֲמִשָּׁה אִסּוּרִין שֶׁנִּתְקַבְּצוּ בּוֹ. כֵּיצַד. כְּגוֹן טָמֵא שֶׁאָכַל כְּזַיִת חֵלֶב שֶׁנּוֹתַר מִן הַמֻּקְדָּשִׁים בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים לוֹקֶה מִשּׁוּם אוֹכֶל חֵלֶב. וּמִשּׁוּם אוֹכֶל נוֹתָר. וּמִשּׁוּם אוֹכֶל בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. וּמִשּׁוּם טָמֵא שֶׁאָכַל קֹדֶשׁ. וּמִשּׁוּם שֶׁנֶּהֱנָה מִן הַקֹּדֶשׁ וּמָעַל׃

יט וְלָמָּה חָל כָּאן אִסּוּר עַל אִסּוּר. שֶׁבְּהֵמָה זוֹ הָיָה חֶלְבָּהּ אָסוּר בַּאֲכִילָה וּמֻתָּר בַּהֲנָיָה. הִקְדִּישָׁהּ נֶאֱסַר חֶלְבָּהּ בַּהֲנָיָה וּמִתּוֹךְ שֶׁנּוֹסַף בּוֹ אִסּוּר הֲנָיָה נוֹסַף עָלָיו אִסּוּר קָדָשִׁים. וַעֲדַיִן הָיָה חֵלֶב זֶה מֻתָּר לְגָבוֹהַּ וְאָסוּר לְהֶדְיוֹט. נַעֲשָׂה נוֹתָר מִתּוֹךְ שֶׁנּוֹסַף בּוֹ אִסּוּר לְגָבוֹהַּ נֶאֱסַר לְהֶדְיוֹט. וְהָאוֹכֵל הַזֶּה הָיָה מֻתָּר בִּבְשַׂר הַבְּהֵמָה וְאָסוּר בְּחֶלְבָּהּ. נִטְמָא נֶאֱסַר אַף בִּבְשָׂרָהּ נוֹסַף לוֹ אִסּוּר עַל הַחֵלֶב. בָּא יוֹם הַכִּפּוּרִים כָּלַל כָּל הָאֲכָלִין. וּמִתּוֹךְ שֶׁנֶּאֱסַר אַף בְּחֶלְבוֹ נוֹסַף אִסּוּרוֹ בְּחֶלֶב זֶה. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה׃

פרק טו

א דָּבָר אָסוּר שֶׁנִּתְעָרֵב בְּדָבָר מֻתָּר מִין בְּשֶׁאֵינוֹ מִינוֹ בְּנוֹתֵן טַעַם. וּמִין בְּמִינוֹ שֶׁאִי אֶפְשָׁר לַעֲמֹד עַל טַעֲמוֹ יְבָטֵל בְּרֹב׃

ב כֵּיצַד. חֵלֶב הַכְּלָיוֹת שֶׁנָּפַל לְתוֹךְ הַגְּרִיסִין וְנִמּוֹחַ הַכֹּל. טוֹעֲמִין אֶת הַגְּרִיסִין. אִם לֹא נִמְצָא בָּהֶן טַעַם חֵלֶב הֲרֵי אֵלּוּ מֻתָּרִין. וְאִם נִמְצָא בָּהֶם טַעַם חֵלֶב וְהָיָה בָּהֶן מַמָּשׁוֹ הֲרֵי אֵלּוּ אֲסוּרִין מִן הַתּוֹרָה. נִמְצָא בָּהֶן טַעֲמוֹ וְלֹא הָיָה בָּהֶן מַמָּשׁוֹ הֲרֵי אֵלּוּ אֲסוּרִין מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים׃

ג כֵּיצַד הוּא מַמָּשׁוֹ. כְּגוֹן שֶׁהָיָה מִן הַחֵלֶב כְּזַיִת בְּכָל שָׁלֹשׁ בֵּיצִים מִן הַגְּרִיסִין הָאֵלּוּ כְּשָׁלֹשׁ בֵּיצִים הוֹאִיל וְיֵשׁ בָּהֶן כְּזַיִת מִן הַחֵלֶב לוֹקֶה שֶׁהֲרֵי טַעַם הָאִסּוּר וּמַמָּשׁוֹ קַיָּם. אֲבָל פָּחוֹת מִשָּׁלֹשׁ בֵּיצִים מַכִּין אוֹתוֹ מַכַּת מַרְדּוּת מִדִּבְרֵיהֶם. וְכֵן אִם לֹא הָיָה בַּתַּעֲרֹבֶת כְּזַיִת בְּכָל שָׁלֹשׁ בֵּיצִים אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן טַעַם חֵלֶב וְאָכַל כָּל הַקְּדָרָה אֵינוֹ לוֹקֶה אֶלָּא מַכַּת מַרְדּוּת׃

ד נָפַל חֵלֶב כְּלָיוֹת לְחֵלֶב הָאַלְיָה וְנִמּוֹחַ הַכֹּל. אִם הָיָה חֵלֶב הָאַלְיָה כְּשָׁנִים בְּחֵלֶב הַכְּלָיוֹת הֲרֵי הַכֹּל מֻתָּר מִן הַתּוֹרָה. אֲפִלּוּ חֲתִיכַת נְבֵלָה שֶׁנִּתְעָרְבָה בִּשְׁתֵּי חֲתִיכוֹת שֶׁל שְׁחוּטָה הַכֹּל מֻתָּר מִן הַתּוֹרָה. אֲבָל מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים הַכֹּל אָסוּר עַד שֶׁיֹּאבַד דָּבָר הָאָסוּר מֵעִצָּם מְעוּטוֹ וְלֹא יִהְיֶה דָּבָר חָשׁוּב שֶׁעֵינוֹ עוֹמֶדֶת כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר׃

ה וּכְמָּה יִתְעָרֵב דָּבָר הָאָסוּר וְיֹאבַד בְּעִצָּם מְעוּטוֹ. כַּשְּׁעוּר שֶׁנָּתְנוּ בּוֹ חֲכָמִים. יֵשׁ דָּבָר שֶׁשִּׁשָּׁעוּרוֹ בְּשִׁשִּׁים. וְיֵשׁ שֶׁשִּׁשָּׁעוּרוֹ בְּמֵאָה. וְיֵשׁ שֶׁשִּׁשָּׁעוּרוֹ בְּמָאתַיִם׃

ו נִמְצֵאתָ לָמֵד שֶׁכָּל אִסּוּרִין שֶׁבַּתּוֹרָה. בֵּין אִסּוּרֵי מַלְקוּת. בֵּין אִסּוּרֵי כָּרֵת. בֵּין אִסּוּרֵי הֲנָיָה. שֶׁנִּתְעָרְבוּ בַּמַּאֲכָל הַמֻּתָּר מִין בְּשֶׁאֵינוֹ מִינוֹ בְּנוֹתֵן טַעַם. מִין בְּמִינוֹ שֶׁאִי אֶפְשָׁר לַעֲמֹד עַל הַטַּעַם שִׁעוּרוֹ בְּשִׁשִּׁים אוֹ בְּמֵאָה אוֹ בְּמָאתַיִם. חוּץ מִיֵּין נֶסֶךְ מִפְּנֵי חֲמָרַת עֲבוֹדָה זָרָה. וְחוּץ מִטֶּבֶל שֶׁהֲרֵי אֶפְשָׁר לְתַקְּנוֹ. וּמִפְּנֵי זֶה אוֹסְרִין בְּמִינָן בְּכָל שֶׁהֵן. וְשֶׁלֹּא בְּמִינָן בְּנוֹתֵן טַעַם כְּשֶׁאָר כָּל הָאֲסוּרִין׃

ז כֵּיצַד. טִפַּת יַיִן נֶסֶךְ שֶׁנָּפְלוּ עָלֶיהָ כַּמָּה חֲבִיּוֹת שֶׁל יַיִן הַכֹּל אָסוּר כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר. וְכֵן כּוֹס שֶׁל יַיִן טָבֶל שֶׁנִּתְעָרֵב בְּחָבִית הַכֹּל טָבֶל עַד שֶׁיַּפְרִישׁ תְּרוּמוֹת וּמַעַשְׂרוֹת הָרְאוּיִין לְתַעֲרֹבֶת כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר בִּמְקוֹמוֹ׃

ח פֵּרוֹת שְׁבִיעִית אַף עַל פִּי שֶׁאִם נִתְעָרְבוּ בְּמִינָן בְּכָל שֶׁהוּא וְשֶׁלֹּא בְּמִינָן בְּנוֹתֵן טַעַם אֵינָן בִּכְלָל אִסּוּרֵי תּוֹרָה שֶׁאֵין אוֹתָהּ הַתַּעֲרֹבֶת אֲסוּרָה. אֶלָּא חַיָּב לֶאֱכֹל כָּל הַתַּעֲרֹבֶת בִּקְדֻשַּׁת שְׁבִיעִית כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר בִּמְקוֹמוֹ׃

ט חָמֵץ בְּפֶסַח אַף עַל פִּי שֶׁהוּא מֵאִסּוּרֵי תוֹרָה אֵינוֹ בִּכְלָלוֹת אֵלּוּ. לְפִי שֶׁאֵין הַתַּעֲרֹבֶת אֲסוּרָה לְעוֹלָם שֶׁהֲרֵי לְאַחַר הַפֶּסַח תִּהְיֶה כָּל הַתַּעֲרֹבֶת מֻתֶּרֶת כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. לְפִיכָךְ אוֹסֵר בְּכָל שֶׁהוּא בֵּין בְּמִינוֹ בֵּין שֶׁלֹּא בְּמִינוֹ:

י וְהוּא הַדִּין לִתְבוּאָה חֲדָשָׁה שֶׁנִּתְעָרְבָה בִּישָׁנָה מִלִּפְנֵי הָעֹמֶר אוֹסֶרֶת בְּכָל שֶׁהוּא. שֶׁהֲרֵי יֵשׁ לָהּ מַתִּירִין שֶׁלְּאַחַר הָעֹמֶר יַתֵּר הַכֹּל. וְכֵן כָּל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין וַאֲפִלּוּ הָיָה אִסּוּרוֹ מִדִּבְרֵיהֶם כְּגוֹן אִסּוּר מֻקְצֶה וְנוֹלָד בְּיוֹם טוֹב לֹא נָתְנוּ בּוֹ חֲכָמִים שִׁעוּר אֶלָּא אֲפִלּוּ אֶחָד בְּכַמָּה אֲלָפִים אֵינוֹ בָּטֵל. שֶׁהֲרֵי יֵשׁ דֶּרֶךְ שֶׁיַּתֵּר בָּהּ כְּגוֹן הֶקְדֵּשׁ וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן:

יא אֲבָל הָעָרְלָה וְכִלְאֵי הַכֶּרֶם וְחֵלֶב וְדָם וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן וְכֵן תְּרוּמוֹת נָתְנוּ חֲכָמִים בָּהֶן שִׁעוּר שֶׁאֵין בָּהֶן דֶּרֶךְ הֶתֵּר לְכָל אָדָם:

יב יָרֵאָה לִי שֶׁאֲפִלּוּ דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין אִם נִתְעָרֵב בְּשֶׁאֵינוֹ מִינוֹ וְלֹא נָתַן טַעַם מֻתָּר. לֹא יִהְיֶה זֶה שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין חָמוּר מִשֶּׁכֻּלּוֹ שֶׁהֲרֵי אֶפְשָׁר לְתַקְּנוֹ וְאַף עַל פִּי כֵן שֶׁלֹּא בְּמִינוֹ בְּנוֹתֵן טַעַם כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. וְאַל תִּתְמַהּ עַל חָמֵץ בְּפֶסַח שֶׁהַתּוֹרָה אָמְרָה (שמות יב כ) "כָּל מַחְמֶצֶת לֹא תֹאכֵלוּ" לְפִיכָךְ הֶחְמִירוּ בּוֹ כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ:

יג וְאֵלּוּ הֵן הַשְּׁעוּרִין שֶׁנָּתְנוּ חֲכָמִים. הַתְּרוּמָה וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר וְהַחַלָּה וְהַבִּכּוּרִים עוֹלִין בְּאֶחָד וּמֵאָה וְצָרִיךְ לְהָרִים וּמִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. וְכֵן פְּרוּסָה שֶׁל לֶחֶם הַפָּנִים לְתוֹךְ פְּרוּסוֹת שֶׁל חֻלִּין עוֹלִין בְּאֶחָד וּמֵאָה. כֵּיצַד. סְאָה קֶמַח מֵאֶחָד מֵאֵלּוּ. אוֹ סְאָה מִכֻּלָּם שֶׁנָּפְלָה לְמֵאָה סְאָה קֶמַח שֶׁל חֻלִּין וְנִתְעָרֵב הַכֹּל. מֵרִים מִן הַכֹּל סְאָה אַחַת כְּנֶגֶד סְאָה שֶׁנָּפְלָה וְהַשְּׁאָר מֻתָּר לְכָל אָדָם. נָפְלָה לְפָחוֹת מִמְּאָה נַעֲשָׂה הַכֹּל מְדֻמָּע:

יד הָעָרְלָה וְכִלְאֵי הַכֶּרֶם עוֹלִין בְּאֶחָד וּמֵאתַיִם וּמִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְהָרִים. כֵּיצַד. רְבִיעִית שֶׁל יֵין עָרְלָה אוֹ כִלְאֵי הַכֶּרֶם אוֹ שֶׁהָיְתָה הָרְבִיעִית מִצְטָרֶפֶת מִשְּׁנֵיהֶם שֶׁנָּפְלָה לְתוֹךְ מָאתַיִם וּרְבִיעִיּוֹת שֶׁל יַיִן הַכֹּל מֻתָּר וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְהָרִים כְּלוּם. נָפְלָה לְפָחוֹת מִמָּאתַיִם הַכֹּל אָסוּר בַּהֲנָיָה:

טו וְלָמָּה צָרִיךְ לְהָרִים הַתְּרוּמָה וְלֹא יָרִים עָרְלָה וְכִלְאֵי הַכֶּרֶם. שֶׁהַתְּרוּמָה מָמוֹן כֹּהֲנִים. לְפִיכָךְ כָּל תְּרוּמָה שֶׁאֵין הַכֹּהֲנִים מַקְפִּידִין עָלֶיהָ כְּגוֹן תְּרוּמַת הַכְּלִיסִין וְהַחֲרוּבִין וּשְׁעוֹרִין שֶׁבֶּאֱדוֹם אֵינוֹ צָרִיךְ לְהָרִים:

טז וְלָמָּה כָּפְלוּ שִׁעוּר עָרְלָה וְכִלְאֵי הַכֶּרֶם מִפְּנֵי שֶׁהֵן אֲסוּרִין בַּהֲנָיָה. וְלָמָּה סָמְכוּ עַל שִׁעוּר מֵאָה בִּתְרוּמוֹת שֶׁהֲרֵי תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר אֶחָד מִמֵּאָה וּמְקֻדָּשׁ הַכֹּל שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יח כט) "אֶת מִקְדְּשׁוֹ מִמֶּנּוּ" אָמְרוּ חֲכָמִים דָּבָר שֶׁאַתָּה מֵרִים מִמֶּנּוּ אִם חָזַר לְתוֹכוֹ מְקֻדָּשׁוֹ:

יז שְׁאָר אִסּוּרִין שֶׁבַּתּוֹרָה כֵּלָן כְּגוֹן בְּשַׂר שְׁקָצִים וּרְמָשִׂים וְחֵלֶב וְדָם וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן שִׁעוּרָן בְּשִׁשִּׁים. כֵּיצַד. כְּזַיִת חֵלֶב כְּלָיוֹת שֶׁנָּפַל לְתוֹךְ שִׁשִּׁים כְּזֵיתִ מֵחֵלֶב הָאַלְיָה הַכֹּל מֻתָּר. נָפַל לְפָחוֹת מִשִּׁשִּׁים הַכֹּל אָסוּר. וְכֵן אִם נָפַל כִּשְׁעוֹרָה חֵלֶב צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה שָׁם כְּמוֹ שִׁשִּׁים שְׁעוֹרָה. וְכֵן בִּשְׁאָר אִסּוּרִין. וְכֵן שֶׁמָּן שֶׁל גִּיד הַנָּשֶׁה שֶׁנָּפַל לִקְדֵרָה שֶׁל בָּשָׂר מְשַׁעֲרִין אוֹתוֹ בְּשִׁשִּׁים. וְאֵין שֶׁמָּן הַגִּיד מִן הַמִּנְיָן. וְאַף עַל פִּי שֶׁשֶּׁמָּן גִּיד הַנָּשֶׁה מִדִּבְרֵיהֶם כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. הוֹאִיל וְגִיד הַנָּשֶׁה בְּרִיָּה בִּפְנֵי עַצְמָהּ הֶחְמִירוּ בּוֹ כְּאִסּוּרֵי תוֹרָה. וְהַגִּיד עַצְמוֹ אֵין מְשַׁעֲרִין בּוֹ וְאֵינוֹ אוֹסֵר שֶׁאֵין בַּגִּידִים בְּנוֹתֵן טַעַם:

יח אֲבָל כְּחַל שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל עִם הַבָּשָׂר בְּשִׁשִּׁים וּכְחַל מִן הַמִּנְיָן. הוֹאִיל וְהַכְּחַל מִדִּבְרֵיהֶם כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ הֻקְלוּ בְּשִׁעוּרוֹ:

יט בֵּיצָה שֶׁנִּמְצָא בָּהּ אֶפְרוֹחַ שֶׁנִּשְׁלְקָה עִם בֵּיצִים הַמֻּתָּרוֹת אִם הָיְתָה עִם שִׁשִּׁים וְאַחַת וְהִיא הֲרֵי הֵן מֻתָּרוֹת. הָיְתָה עִם שִׁשִּׁים בְּלִבַּד נֶאֱסְרוּ הַכֹּל מִפְּנֵי שֶׁהִיא בְּרִיָּה בִּפְנֵי עַצְמָהּ עָשׂוּ הֶכֵּר בָּהּ וְהוֹסִיפוּ בְּשִׁעוּרָהּ:

כ אֲבָל בֵּיצַת עוֹף טָמֵא שֶׁנִּשְׁלְקָה עִם בֵּיצֵי עוֹף טָהוֹר לֹא אָסְרָה אוֹתָם. וְאִם טָרַף אֵלּוּ עִם אֵלּוּ. אוֹ שֶׁנִּתְעָרְבָה בֵּיצַת עוֹף טָמֵא אוֹ בֵּיצַת טְרֵפָה עִם בֵּיצִים אֲחֵרוֹת שִׁעוּרָן בְּשִׁשִּׁים:

כא וּמִנַּיִן סָמְכוּ חֲכָמִים עַל שִׁעוּר שִׁשִּׁים. שֶׁהֲרֵי הַמּוּרָם מֵאֵיל נָזִיר וְהִיא הַזְּרוֹעַ אֶחָד מִשִּׁשִּׁים מִשְּׁאָר הָאַיִל וְהִיא מִתְבַּשֶּׁלֶת עִמּוֹ וְאֵינָהּ אוֹסֶרֶת אוֹתוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר ו יט) "וְלָקַח הַכֹּהֵן אֶת הַזְּרֹעַ בְּשֵׁלָה מִן הָאַיִל":

כב מִין בְּמִינוֹ וְדָבָר אַחֵר שֶׁנִּתְעָרְבוּ כְּגוֹן קְדֵרָה שֶׁהָיָה בָּהּ חֵלֶב אַלְיָה וּגְרִיסִין וְנָפַל לְתוֹכָהּ חֵלֶב הַכְּלָיוֹת וְנִמְחָה הַכֹּל וְנַעֲשָׂה גּוּף אֶחָד. רוֹאִין אֶת חֵלֶב הָאַלְיָה וְאֶת הַגְּרִיסִין כְּאִלּוּ הֵן גּוּף אֶחָד וּמְשַׁעֲרִין חֵלֶב הַכְּלָיוֹת בִּגְרִיסִין וּבְאַלְיָה. אִם הָיָה אֶחָד מִשִּׁשִּׁים מֻתָּר. שֶׁהֲרֵי אִי אֶפְשָׁר כָּאן לַעֲמֹד עַל הַטַּעַם:

כג וְהוּא הַדִּין לַתְּרוּמוֹת שֶׁנִּתְעָרְבוּ לְשַׁעֲרָן בְּמֵאָה. וְכִלְאֵי הַכֶּרֶם אוֹ עָרְלָה לְשַׁעֵר אוֹתָן בְּמָאתַיִם:

כד כְּשֶׁמְּשַׁעֲרִין בְּכָל הָאִסּוּרִין בֵּין בְּשִׁשִּׁים בֵּין בְּמֵאָה בֵּין בְּמָאתַיִם. מְשַׁעֲרִין בַּמָּרָק וּבַתַּבְלִין וּבְכָל שֶׁיֵּשׁ בַּקְּדֵרָה וּבְמַה שֶּׁבָּלְעָה קְדֵרָה מֵאַחַר שֶׁנָּפַל הָאִסּוּר לְפִי אֹמֶד הַדַּעַת. שֶׁהֲרֵי אִי אֶפְשָׁר לַעֲמֹד עַל מַה שֶּׁבָּלְעָה בְּצִמְצוּם:

כה אָסוּר לְבַטֵּל אִסּוּרִין שֶׁל תּוֹרָה לְכַתְּחִלָּה. וְאִם בִּטֵּל הֲרֵי זֶה מֻתָּר. וְאַף עַל פִּי כֵן קָנְסוּ אוֹתוֹ חֲכָמִים וְאָסְרוּ הַכֹּל. וְיֵרָאֶה לִי שֶׁכֵּיוָן שֶׁהוּא קָנָס אֵין אוֹסְרִין תַּעֲרֹבֶת זוֹ אֶלָּא עַל זֶה הָעוֹבֵר שֶׁבִּטֵּל הָאִסּוּר. אֲבָל לַאֲחֵרִים הַכֹּל מֻתָּר:

כו כֵּיצַד. הֲרֵי שֶׁנָּפְלָה סְאָה שֶׁל עָרְלָה לְתוֹךְ מֵאָה סְאָה שֶׁהֲרֵי נֶאֱסַר הַכֹּל. לֹא יָבִיא מֵאָה סְאָה אֲחֵרוֹת וְיַעֲרֵךְ כְּדֵי שֶׁתִּתְעַלֶּה בְּאֶחָד וּמֵאתַיִם. וְאִם עָבַר וְעָשָׂה כֵּן הַכֹּל מֻתָּר. אֲבָל בְּאִסּוּר שֶׁל דִּבְרֵיהֶם מְבַטְּלִין הָאִסּוּר לְכַתְּחִלָּה:

כז כֵּיצַד. חֶלֶב שֶׁנָּפַל לִקְדֵרָה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ בְּשַׂר עוֹף וְנָתַן טַעַם בַּקְּדֵרָה מַרְבֶּה עָלָיו בְּשַׂר עוֹף אַחֵר עַד שֶׁיְּבַטֵּל הַטַּעַם. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה:

כח כְּבָר בֵּאַרְנוּ שֶׁאִם נָתַן דָּבָר הָאָסוּר טַעֲמוֹ בְּדָבָר הַמֻּתָּר נֶאֱסַר הַכֹּל. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּשֶׁהִשְׁבִּיחוֹ. אֲבָל אִם פָּגַם זֶה הָאָסוּר לַמֻּתָּר וְהִפְסִיד טַעֲמוֹ הֲרֵי זֶה מֻתָּר. וְהוּא שֶׁיִּהְיֶה פּוֹגֵם מִתְּחִלָּה וְעַד סוֹף. אֲבָל אִם פָּגַם בַּתְּחִלָּה וְסוֹפוֹ לְהַשְׁבִּיחַ. אוֹ הִשְׁבִּיחַ בַּתְּחִלָּה אַף עַל פִּי שֶׁסּוֹפוֹ לִפְגֹּם הֲרֵי זֶה אָסוּר:

כט וּמִי יִטְעֹם אֶת הַתַּעֲרֹבֶת. אִם הָיָה הַמְּעָרֵב תְּרוּמוֹת עִם הַחֻלִּין טוֹעֵם אוֹתָן הַכֹּהֵן. אִם הָיָה טַעַם הַתְּרוּמָה נִכָּר הַכֹּל מְדֻמָּע. וּבְהַלְכוֹת תְּרוּמוֹת יִתְבָּאֵר דִּין הַמְדֻמָּע:

ל וְאִם הָיָה בָּשָׂר בְּחָלָב אוֹ יֵין נֶסֶךְ וְיֵין עָרְלָה וְכִלְאֵי הַכֶּרֶם שֶׁנָּפְלוּ לְדָבָשׁ. אוֹ בְּשַׂר שְׁקָצִים וּרְמָשִׂים שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל עִם הָעֵרֶךְ וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן. טוֹעֵם אוֹתָן הָעַכּוּ״ם וְסוֹתְכִין עַל פִּיו. אִם אָמַר אֵין בּוֹ טַעַם אוֹ שֶׁאָמַר יֵשׁ בּוֹ טַעַם וּמִטַּעַם רַע הוּא וַהֲרֵי פְּגָמוֹ הַכֹּל מֻתָּר. וְהוּא שֶׁלֹּא יִהְיֶה סוֹפוֹ לְהַשְׁבִּיחַ כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. וְאִם אֵין שָׁם עַכּוּ״ם לְטָעֹם מְשַׁעֲרִין אוֹתוֹ בְּשִׁעוּרוֹ בְּשִׁשִּׁים אוֹ בַּמֵּאָה אוֹ בְּמָאתַיִם:

לא עַכְבָּר שֶׁנָּפַל לְשֶׁכָר אוֹ לְחֹמֶץ מְשַׁעֲרִין אוֹתוֹ בְּשִׁשִּׁים. שֶׁאָנוּ חוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא טַעֲמוֹ בַּשֵּׁכָר וּבַחֹמֶץ מַשְׁבִּיחַ. אֲבָל אִם נָפַל לַיַּיִן אוֹ לְשֶׁמֶן אוֹ לִדְבַשׁ מֻתָּר וַאֲפִלּוּ נָתַן טַעַם מִפְּנֵי שֶׁטַּעֲמוֹ פּוֹגֵם. שֶׁכָּל אֵלּוּ צְרִיכִין לִהְיוֹתָן מְבֻשָּׁמִים וְזֶה מַסְרִיחָן וּמַפְסִיד טַעֲמָן:

לב גְּדִי שֶׁצָּלָאוּ בְּחֶלְבּוֹ אָסוּר לֶאֱכל אֲפִלּוּ מִקְצָה אָזְנוֹ. שֶׁהַחֶלֶב נִבְלָע בְּאֵיבָרָיו וְהוּא מַשְׁבִּיחוֹ וְנוֹתֵן בּוֹ טַעַם. לְפִיכָךְ אִם הָיָה כָּחוּשׁ וְלֹא הָיָה בּוֹ חֵלֶב כְּלָיוֹת וְלֹא חֵלֶב גֶּרֶב אֶלָּא מְעַט כְּאֶחָד מִשִּׁשִּׁים קוֹלֵף וְאוֹכֵל עַד שֶׁמַּגִּיעַ לַחֵלֶב. וְכֵן יָרֵךְ שֶׁצָּלָאהּ בְּגִיד הַנָּשֶׁה שֶׁבָּהּ קוֹלֵף וְאוֹכֵל עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לַגִּיד וּמַשְׁלִיכוֹ. וְכֵן בְּהֵמָה שֶׁצָּלָאהּ שְׁלֵמָה וְלֹא הֵסִיר לֹא חוּטִין וְלֹא קְרוּמוֹת הָאֲסוּרוֹת קוֹלֵף וְאוֹכֵל. וְכֵיוָן שֶׁמַּגִּיעַ לְדָבָר אָסוּר חוֹתְכוֹ וּמַשְׁלִיכוֹ שֶׁאֵין בַּגִּידִים בְּנוֹתֵן טַעַם כְּדֵי לְשַׁעֵר בָּהֶן:

לג אֵין צוֹלִין בְּשַׂר שְׁחוּטָה עִם בְּשַׂר נְבֵלָה אוֹ בְּהֵמָה טְמֵאָה בְּתַנּוּר אֶחָד. וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין נוֹגְעִין זֶה בָּזֶה. וְאִם צָלָאן הֲרֵי זֶה מֻתָּר. וַאֲפִלּוּ הָיְתָה הָאֲסוּרָה שְׁמֻנָּה הַרְבֵּה וְהַמֻּתֶּרֶת רָזָה שֶׁהֲרֵיחַ אֵינוֹ אוֹסֵר. וְאֵינוֹ אוֹסֵר אֶלָּא טַעֲמוֹ שֶׁל אִסּוּר:

לד בְּשַׂר נְבֵלָה מָלִיחַ שֶׁנִּבְלַל עִמּוֹ בְּשַׂר שְׁחוּטָה הֲרֵי זֶה נֶאֱסָר. מִפְּנֵי שֶׁתַּמְצִית הַנְּבֵלָה נִבְלַעַת בְּגוּף בְּשַׂר הַשְּׁחוּטָה וְאִי אֶפְשָׁר לַעֲמֹד כָּאן לֹא עַל הַטַּעַם וְלֹא עַל הַשִּׁעוּר. וְכֵן בְּשַׂר דָּג טָמֵא מָלִיחַ שֶׁנִּבְלַל עִמּוֹ דָּג תָּפֵל טָהוֹר נֶאֱסָר מִפְּנֵי צִירוֹ. אֲבָל אִם הָיָה הַמָּלִיחַ טָהוֹר וְהַתָּפֵל דָּג טָמֵא לֹא נֶאֱסַר הַמָּלִיחַ [אַף עַל פִּי] שֶׁהַתָּפֵל בּוֹלֵעַ מִן הַמָּלִיחַ [אֵינוֹ בּוֹלֵעַ כָּל כָּךְ שֶׁיַּחְזֹר וְיִפְלֹט]. דָּג טָמֵא שֶׁכִּבָּשׁוֹ עִם דָּג טָהוֹר הַכֹּל אָסוּר אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה הַטָּמֵא אֶחָד מִמְּאתַיִם מִן הַטָּהוֹר:

פרק טז

א כָּל הַשְּׁעוּרִים הָאֵלּוּ שָׁנִינוּ חֲכָמִים לְדָבָר הָאָסוּר שֶׁנִּתְעָרֵב בְּמִינוֹ הַמֻּתָּר בְּשֶׁלֹּא הָיָה הַדָּבָר הָאָסוּר מְחַמֵּץ אוֹ מְתַבֵּל. אוֹ דָּבָר חָשׁוּב שֶׁהוּא עוֹמֵד כְּמוֹת שֶׁהוּא וְלֹא נִתְעָרֵב וְנִדְמָע בְּדָבָר הַמֻּתָּר. אֲבָל אִם הָיָה מְחַמֵּץ אוֹ מְתַבֵּל אוֹ דָּבָר חָשׁוּב אוֹסֵר בְּכָל שֶׁהוּא:

ב כֵּיצַד. שְׁאוֹר שֶׁל חִטִּין שֶׁל תְּרוּמָה שֶׁנָּפַל לְתוֹךְ עִסַּת חִטִּין שֶׁל חֻלִּין וְיֵשׁ בּוֹ כְּדֵי לְחַמֵּץ הֲרֵי הָעִסָּה כֻּלָּהּ מְדֻמַּע. וְכֵן תַּבְלִין שֶׁל תְּרוּמָה שֶׁנָּפְלוּ לְקֻדֶּרֶת חֻלִּין וְיֵשׁ בָּהֶן כְּדֵי לְתַבֵּל וְהֵן מִמִּין הַחֻלִּין הַכֹּל מְדֻמָּע. וְאַף עַל פִּי שֶׁהַשְּׁאוֹר אוֹ הַתַּבְלִין אֶחָד מֵאֶלֶף. וְכֵן שְׁאוֹר שֶׁל כִּלְאֵי הַכֶּרֶם לְתוֹךְ הָעִסָּה אוֹ תַּבְלִין שֶׁל עָרְלָה לְתוֹךְ הַקֻּדֶּרָה הַכֹּל אָסוּר בַּהֲנָיָה:

ג דָּבָר חָשׁוּב שֶׁהוּא אוֹסֵר בְּמִינוֹ בְּכָל שֶׁהוּא שִׁבְעָה דְּבָרִים וְאֵלּוּ הֵן. אֱגוֹזֵי פֶּרֶךְ. וְרִמּוֹנֵי בְּדַן. וְחָבִיּוֹת סְתוּמוֹת. וַחֲלָפוֹת תְּרֵדִין. וְקִלְחֵי כְּרוּב. וּדְלַעַת יְוָנִית. וְכִפָּרוֹת שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת:

ד כֵּיצַד. רִמּוֹן אֶחָד מֵרִמּוֹנֵי בְּדַן שֶׁהָיָה עָרְלָה וְנִתְעָרֵב בְּכַמָּה אֲלָפִים רִמּוֹנִים הַכֹּל אָסוּר בַּהֲנָיָה. וְכֵן חָבִית סְתוּמָה שֶׁל יֵין עָרְלָה אוֹ שֶׁל כִּלְאֵי הַכֶּרֶם שֶׁנִּתְעָרְבָה בְּכַמָּה אֲלָפִים חָבִיּוֹת סְתוּמוֹת הַכֹּל אָסוּרִים בַּהֲנָיָה. וְכֵן שְׂאָר הַשִּׁבְעָה דְּבָרִים:

ה וְכֵן חֲתִיכָה שֶׁל נְבֵלָה אוֹ שֶׁל בְּשַׂר בְּהֵמָה אוֹ חַיָּה אוֹ עוֹף אוֹ דָּג הַטְּמֵאִין שֶׁנִּתְעָרְבָה בִּכְמָּה אֲלָפִים חֲתִיכוֹת הַכֹּל אָסוּר עַד שֶׁיִּגְבְּיהֵ אוֹתָהּ חֲתִיכָה. וְאַחַר כָּךְ יִשַּׁעֵר הַשָּׁאָר בְּשִׁשִּׁים. שֶׁאִם לֹא הִגְבִּיהָהּ הֲרֵי הַדָּבָר הָאָסוּר עוֹמֵד וְלֹא נִשְׁתַּנָּה וְהַחֲתִיכָה חֲשׁוּבָה אֲצָלוֹ שֶׁהֲרֵי מִתְכַּבֵּד בָּהּ לִפְנֵי הָאוֹרְחִין:

ו וְהוּא הַדִּין בַּחֲתִיכָה שֶׁל בָּשָׂר בְּחָלָב אוֹ שֶׁל חֵלִין שֶׁנִּשְׁחֲטוּ בָּעֲזָרָה שֶׁהֲרֵי הֵן אֲסוּרִים מִדִּבְרֵיהֶן בַּהֲנָיָה כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר בְּהִלְכוֹת שְׁחִיטָה אוֹסְרִין בְּכָל שֶׁהֵן עַד שֶׁיִּגְבְּיהַ אוֹתָן. וְכֵן גִּיד הַנָּשֶׁה שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל עִם הַגִּידִין אוֹ עִם הַבָּשָׂר בִּזְמַן שֶׁמַּכִּירוֹ מַגְבִּיהוֹ וְהַשְּׁאָר מֻתָּר שֶׁאֵין בַּגִּידִים בְּנוֹתֵן טַעַם. וְאִם אֵינוֹ מַכִּירוֹ הַכֹּל אָסוּר מִפְּנֵי שֶׁהוּא בְּרִיָּה בִּפְנֵי עַצְמוֹ הֲרֵי הוּא חָשׁוּב וְאוֹסֵר בְּכָל שֶׁהוּא:

ז וְכֵן כָּל בַּעֲלֵי חַיִּים חֲשׁוּבִין הֵן וְאֵינָם בְּטֵלִין. לְפִיכָךְ שׁוֹר הַנִּסְקָל שֶׁנִּתְעָרֵב בְּאֶלֶף שְׁוָרִים וְעֶגְלָה עֲרוּפָה בְּאֶלֶף עֶגְלוֹת. אוֹ צִפּוֹר מִצֳּרָע הַשְּׁחוּטָה בְּאֶלֶף צִפֳּרִים אוֹ פֶּטֶר חֲמוֹר בְּאֶלֶף חֲמוֹרִים כֻּלָּן אֲסוּרִין בַּהֲנָיָה. אֲבָל שְׁאָר הַדְּבָרִים אַף עַל פִּי שֶׁדַּרְכָּן לִמָּנוֹת הֲרֵי אֵלּוּ עוֹלִין בְּשִׁעוּרָן:

ח כֵּיצַד. אֲגֻדָּה שֶׁל יָרָק מִכְּלֵאֵי הַכֶּרֶם שֶׁנִּתְעָרְבָה בְּמָאתַיִם אֲגֻדּוֹת. אוֹ אֶתְרוֹג שֶׁל עָרְלָה שֶׁנִּתְעָרֵב בְּמָאתַיִם אֶתְרוֹגִים. הַכֹּל מֻתָּר. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה:

ט יֵרָאֶה לִי שֶׁכָּל דָּבָר שֶׁהוּא חָשׁוּב אֵצֶל בְּנֵי מָקוֹם מִן הַמְּקוֹמוֹת. כְּגוֹן אֱגוֹזֵי פֶּרֶךְ וְרִמּוֹנֵי בְּדֶן בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּאוֹתָן הַזְּמַנִּים. שֶׁהוּא אוֹסֵר בְּכָל שֶׁהוּא לְפִי חֲשִׁיבוּתוֹ בְּאוֹתוֹ מָקוֹם וּבְאוֹתוֹ זְמַן. וְלֹא הֻזְכְּרוּ אֵלּוּ אֶלָּא לְפִי שֶׁהֵן אוֹסְרִין כָּל שֶׁהֵן בְּכָל מָקוֹם. וְהוּא הַדִּין לְכָל כַּיּוֹצֵא בָּהֶן בִּשְׁאָר מְקוֹמוֹת. וְדָבָר בָּרוּר הוּא שֶׁכָּל אִסּוּרִין הָאֵלּוּ מִדִּבְרֵיהֶם:

י נָפַל רִמּוֹן אֶחָד מִן הַתַּעֲרֹבֶת הַזֹּאת לִשְׁנֵי רִמּוֹנִים אֲחֵרִים מֵרִמּוֹנֵי בְּדֶן. וְנָפַל מִן הַשְּׁלֹשָׁה רִמּוֹן אֶחָד לִרְמּוֹנִים אֲחֵרִים. הֲרֵי אֵלּוּ הָאֲחֵרִים מַתִּרִין שֶׁהֲרֵי הָרִמּוֹן שֶׁל תַּעֲרֹבֶת הָרִאשׁוֹנָה בָּטֵל בְּרֹב. וְאִם נָפַל מִן הַתַּעֲרֹבֶת הָרִאשׁוֹנָה רִמּוֹן לְאֶלֶף כֻּלָּן אֲסוּרִין. לֹא נֶאֱמַר בָּטֵל בְּרֹב אֶלָּא לְהַתִּיר סְפֵק סְפֵקָן שֶׁאִם יִפֹּל מִן הַתַּעֲרֹבֶת הַשְּׁנִיָּה לְמָקוֹם אַחֵר אֵינוֹ אוֹסֵר. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה:

יא נִתְפַּצְּעוּ אֱגוֹזִים אֵלּוּ שֶׁנֶּאֶסְרוּ כֻּלָּן מִפְּנֵי אֱגוֹז עָרְלָה שֶׁבֵּינֵיהֶן אוֹ נִתְפָּרְרוּ הָרִמּוֹנִים וְנִתְפַּתְּחוּ הֶחָבִיּוֹת וְנִתְחַתְּכוּ הַדְּלוּעִין וְנִתְפָּרְסוּ הַכְּפָרוֹת אַחַר שֶׁנֶּאֶסְרוּ הֲרֵי אֵלּוּ יַעֲלוּ בְּאֶחָד וּמָאתַיִם. וְהוּא הַדִּין לַחֲתִיכַת נְבֵלָה שֶׁנִּדּוֹכָה בְּכָל הַחֲתִיכוֹת וְנַעֲשָׂה הַכֹּל כְּמוֹת שֶׁהִיא עוֹלָה בְּשִׁשִּׁים:

יב וְאָסוּר לְפַצֵּעַ הָאֱגוֹזִים וּלְפָרֵר הָרִמּוֹנִים וְלִפְתֹּחַ הֶחָבִיּוֹת אַחַר שֶׁנֶּאֶסְרוּ כְּדֵי שֶׁיַּעֲלוּ בְּאֶחָד וּמָאתַיִם שֶׁאֵין מְבַטְּלִין אִסּוּר לְכַתְּחִלָּה. וְאִם עָשָׂה כֵּן קוֹנְסִין אוֹתוֹ וְאוֹסְרִין עָלָיו כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ:

יג שְׂאוֹר שֶׁל כִּלְאֵי הַכֶּרֶם וְשֶׁל תְּרוּמָה שֶׁנָּפְלוּ לְתוֹךְ הָעִסָּה לֹא בָּזֶה כְּדֵי לְחַמֵּץ וְלֹא בָּזֶה כְּדֵי לְחַמֵּץ וּבִשְׁנֵיהֶם כְּשֶׁיִּצְטָרְפוּ יֵשׁ בָּהֶם כְּדֵי לְחַמֵּץ. אוֹתָהּ עִסָּה אֲסוּרָה לְיִשְׂרָאֵל וּמֻתֶּרֶת לַכֹּהֲנִים. וְכֵן תַּבְלִין שֶׁל תְּרוּמָה וְשֶׁל כִּלְאֵי הַכֶּרֶם שֶׁנָּפְלוּ לְתוֹךְ הַקְּדֵרָה. וְלֹא בְּאֶחָד מֵהֶן כְּדֵי לְתַבֵּל וּבִשְׁנֵיהֶם כְּדֵי לְתַבֵּל. אוֹתָהּ קְדֵרָה אֲסוּרָה לְיִשְׂרָאֵל שֶׁהֲרֵי דָּבָר הָאָסוּר לָהֶם תִּבְּלָה. וּמֻתֶּרֶת לַכֹּהֲנִים:

יד תַּבְלִין שֶׁהֵם שְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה שֵׁמוֹת מִמִּין אֶחָד אוֹ שְׁלֹשָׁה מִינִין מִשָּׁם אֶחָד מִצְטָרְפִין לְתַבֵּל וְלֶאֱסֹר וְכֵן לְחַמֵּץ. כֵּיצַד. שְׂאוֹר שֶׁל חִטִּין וּשְׂאוֹר שֶׁל שְׂעוֹרִים הוֹאִיל וְשָׁם שְׂאוֹר אֶחָד הוּא אֵינָן כְּמִין וְשֶׁאֵינוֹ מִינוֹ. אֶלָּא הֲרֵי הֵן כְּמִין אֶחָד וּמִצְטָרֵף לְשַׁעֵר בָּהֶן כְּדֵי לְחַמֵּץ בְּעִסָּה שֶׁל חִטִּין אִם הָיָה טַעַם שְׁנֵיהֶם טַעַם חִטִּין. אוֹ כְּדֵי לְחַמֵּץ בְּעִסָּה שֶׁל שְׂעוֹרִין אִם הָיָה טַעַם שְׁנֵיהֶם טַעַם שְׂעוֹרִים:

טו שְׁלֹשָׁה שֵׁמוֹת מִמִּין אֶחָד כֵּיצַד. כְּגוֹן כַּרְפַּס שֶׁל נְהָרוֹת וְכַרְפַּס שֶׁל אֲפָר וְכַרְפַּס שֶׁל גִּנָּה אַף עַל פִּי שֶׁכָּל אֶחָד מֵהֶן שֵׁם בִּפְנֵי עַצְמוֹ הוֹאִיל וְהֵם מִין אֶחָד מִצְטָרְפִין לְתַבֵּל:

טז עִסָּה מְחֻמֶּצֶת שֶׁנָּפַל לְתוֹכָהּ שְׂאוֹר שֶׁל תְּרוּמָה אוֹ שְׂאוֹר שֶׁל כִּלְאֵי הַכֶּרֶם. וְכֵן קְדֵרָה מְתֻבֶּלֶת שֶׁנָּפְלוּ לְתוֹכָהּ תַּבְלִין שֶׁל תְּרוּמָה אוֹ שֶׁל עָרְלָה וְשֶׁל כִּלְאֵי הַכֶּרֶם. אִם יֵשׁ בַּשְּׂאוֹר כְּדֵי לְחַמֵּץ אִלּוּ הָיְתָה הָעִסָּה מַצָּה. וּבַתַּבְלִין כְּדֵי לְתַבֵּל הַקְּדֵרָה אִלּוּ הָיְתָה תְּפִלָּה הֲרֵי הַכֹּל אָסוּר. וְאִם אֵין בָּהֶם כְּדֵי לְתַבֵּל וּלְחַמֵּץ יַעֲלוּ בְּשִׁעוּרָן. תְּרוּמָה בְּאֶחָד וּמֵאָה וְעָרְלָה וְכִלְאֵי הַכֶּרֶם בְּאֶחָד וּמָאתַיִם:

יז הַתְּרוּמָה מַעֲלָה אֶת הָעָרְלָה וְאֶת כִּלְאֵי הַכֶּרֶם. כֵּיצַד. סְאָה תְּרוּמָה שֶׁנָּפְלָה לְתִשְׁעָה וְתִשְׁעִים חֻלִּין וַאֲחַר כָּךְ נָפַל לַכֹּל חֲצִי סְאָה שֶׁל עָרְלָה אוֹ שֶׁל כִּלְאֵי הַכֶּרֶם אֵין כָּאן אִסּוּר עָרְלָה וְלֹא אִסּוּר כִּלְאֵי הַכֶּרֶם. שֶׁהֲרֵי עָלָה בְּאֶחָד וּמָאתַיִם. וְאַף עַל פִּי שֶׁמִּקְצָת הַמָּאתַיִם תְּרוּמָה:

יח וְכֵן הָעָרְלָה וְכִלְאֵי הַכֶּרֶם מַעֲלִין אֶת הַתְּרוּמָה. כֵּיצַד. מֵאָה סְאָה שֶׁל עָרְלָה אוֹ שֶׁל כִּלְאֵי הַכֶּרֶם שֶׁנָּפְלוּ לְתוֹךְ עֶשְׂרִים אֶלֶף שֶׁל חֻלִּין נַעֲשֵׂית כָּל הַתַּעֲרֹבֶת עֶשְׂרִים אֶלֶף וּמֵאָה. וַאֲחַר כָּךְ נָפַל לְכָל מֵאָה סְאָה סְאָה שֶׁל תְּרוּמָה הֲרֵי הַכֹּל מֻתָּר וְתַעֲלֶה הַתְּרוּמָה בְּאֶחָד וּמֵאָה. וְאַף עַל פִּי שֶׁמִּקְצָת הַמֵּאָה הַמַּעֲלִין אוֹתָהּ עָרְלָה אוֹ כִּלְאֵי הַכֶּרֶם:

יט וְכֵן הָעָרְלָה מַעֲלָה אֶת כִּלְאֵי הַכֶּרֶם. וְכִלְאֵי הַכֶּרֶם אֶת הָעָרְלָה. וְכִלְאֵי הַכֶּרֶם אֶת כִּלְאֵי הַכֶּרֶם. וְהָעָרְלָה אֶת הָעָרְלָה. כֵּיצַד. מָאתַיִם סְאָה שֶׁל עָרְלָה אוֹ שֶׁל כִּלְאֵי הַכֶּרֶם שֶׁנָּפְלוּ לְאַרְבָּעִים אֶלֶף חֻלִּין. וְאַחַר כָּךְ נָפַל לְכָל מָאתַיִם סְאָה סְאָה שֶׁל עָרְלָה אוֹ שֶׁל כִּלְאֵי הַכֶּרֶם הַכֹּל מֻתָּר. שֶׁכֵּיוָן שֶׁבָּטֵל הָאִסּוּר שֶׁנָּפַל תְּחִלָּה נַעֲשָׂה הַכֹּל כְּחֻלִּין הַמֻּתָּרִין׃

כ בֶּגֶד שֶׁצָּבְעוּ בְּקִלְפֵּי עָרְלָה יִשָּׂרֵף. נִתְעָרֵב בַּאֲחֵרִים יַעֲלֶה בְּאֶחָד וּמָאתַיִם. וְכֵן תַּבְשִׁיל שֶׁבִּשְּׁלוּ בְּקִלְפֵּי עָרְלָה וּפֵת שֶׁאָפָהּ בְּקִלְפֵּי עָרְלָה אוֹ בְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם יִשָּׂרֵף הַתַּבְשִׁיל וְהַפֵּת. שֶׁהֲרֵי הֲנָיָתוֹ נִכֶּרֶת בָּהֶן. נִתְעָרְבוּ בַּאֲחֵרִים יַעֲלוּ בְּאֶחָד וּמָאתַיִם׃

כא וְכֵן בֶּגֶד שֶׁאָרַג בּוֹ מְלֹא הַסִּיט שֶׁצָּבְעוּ בָּעָרְלָה וְאֵין יָדוּעַ אִי זֶה הוּא יַעֲלֶה בְּאֶחָד וּמָאתַיִם. נִתְעָרְבוּ סַמְנֵי עָרְלָה בְּסַמְנֵי הֶתֵּר יַעֲלוּ בְּאֶחָד וּמָאתַיִם. מֵי צֶבַע בְּמֵי צֶבַע יְבָטֵל בְּרֹב׃

כב תַּנּוּר שֶׁהִסִּיקוּ בְּקִלְפֵּי עָרְלָה וּבְכִלְאֵי הַכֶּרֶם בֵּין חָדָשׁ בֵּין יָשָׁן יוּצַן. וְאַחַר כָּךְ יָחֵם אוֹתוֹ בַּעֲצֵי הֶתֵּר. וְאִם בִּשֵּׁל בּוֹ קֹדֶם שֶׁיּוּצַן בֵּין פַּת בֵּין תַּבְשִׁיל הֲרֵי זֶה אָסוּר בַּהֲנָיָה. יֵשׁ שֶׁשַּׁח עֲצֵי אִסּוּר בְּפַת אוֹ בְּתַבְשִׁיל. גָּרַף אֶת כָּל הָאֵשׁ וְאַחַר כָּךְ בִּשֵּׁל אוֹ אָפָה בְּחֹמוֹ שֶׁל תַּנּוּר הֲרֵי זֶה מֻתָּר שֶׁהֲרֵי עֲצֵי אִסּוּר הָלְכוּ לָהֶן׃

כג קְעָרוֹת וְכוֹסוֹת וּקְדֵרוֹת וּצְלוֹחִיּוֹת שֶׁבִּשְּׁלָן הַיּוֹצֵר בְּקִלְפֵּי עָרְלָה הֲרֵי אֵלּוּ אֲסוּרִין בַּהֲנָאָה. שֶׁהֲרֵי דָּבָר הָאָסוּר בַּהֲנָאָה עָשָׂה אוֹתָן חָדָשׁ׃

כד פַּת שֶׁבִּשְּׁלָהּ עַל גַּבֵּי גְּחָלִים שֶׁל עֲצֵי עָרְלָה מֻתֶּרֶת. כֵּינָן שֶׁנַּעֲשׂוּ גֶּחָלִים הָלַךְ אִסּוּרָן אַף עַל פִּי שֶׁהֵן בּוֹעֲרוֹת. קְדֵרָה שֶׁבִּשֵּׁל אוֹתָהּ בְּקִלְפֵּי עָרְלָה אוֹ בְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם וּבַעֲצֵי הֶתֵּר הֲרֵי הַתַּבְשִׁיל אָסוּר. וְאַף עַל פִּי שֶׁזֶּה וְזֶה גּוֹרֵם. שֶׁבְּשָׁעָה שֶׁנִּתְבַּשְּׁלָה מֻחְמֶּמֶת עֲצֵי אִסּוּר עַדַיִן לֹא בָּאוּ עֲצֵי הַהֶתֵּר וְנִמְצָא מִקְצָת הַבִּשּׁוּל בַּעֲצֵי הֶתֵּר וּמִקְצָתוֹ בְּאִסּוּר׃

כה נְטִיעָה שֶׁל עָרְלָה שֶׁנִּתְעָרְבָה בִּנְטִיעוֹת. וְכֵן עֲרוּגָה שֶׁל כִּלְאֵי הַכֶּרֶם בַּעֲרוּגוֹת. הֲרֵי זֶה לוֹקֵט לְכַתְּחִלָּה מִן הַכֹּל. וְאִם הָיְתָה נְטִיעָה בְּמָאתַיִם נְטִיעוֹת וַעֲרוּגָה בְּמָאתַיִם עֲרוּגוֹת הֲרֵי כָּל הַנִּלְקָט מֻתָּר. וְאִם הָיוּ בְּפָחוֹת מִזֶּה כָּל הַנִּלְקָט אָסוּר. וְלָמָּה הִתִּירוּ לוֹ לְלַקֵּט לְכַתְּחִלָּה וְהָיָה מִן הַדִּין שֶׁאוֹסְרִין לוֹ הַכֹּל עַד שֶׁיִּטְרַח וְיוֹצִיא הַנְּטִיעָה וְהָעֲרוּגָה הָאֲסוּרָה. שֶׁהַדָּבָר חָזָקָה שֶׁאֵין אָדָם אוֹסֵר כַּרְמוֹ בִּנְטִיעָה אַחַת וְאִלּוּ הָיָה יוֹדֵעַ הָיָה מוֹצִיאָהּ׃

כו הַמַּעֲמִיד גְּבִינָה בִּשְׂרַף פַּגֵּי עָרְלָה. אוֹ בְּקִיבַּת תִּקְרֹבֶת עַכּוּ״ם. אוֹ בְּחֹמֶץ יַיִן שֶׁל עַכּוּ״ם. הֲרֵי זוֹ אֲסוּרָה בַּהֲנָיָה אַף עַל פִּי שֶׁהוּא מִין בְּשֶׁאֵינוֹ מִינוֹ וְאַף עַל פִּי שֶׁהוּא כָּל שֶׁהוּא. שֶׁהֲרֵי הַדָּבָר הָאָסוּר הוּא הַנִּכָּר וְהוּא שֶׁעָשָׂה אוֹתָהּ גְּבִינָה׃

כז הָעָרְלָה וְכִלְאֵי הַכֶּרֶם דִּין הַפֵּרוֹת שֶׁלָּהֶן שֶׁיִּשָּׂרְפוּ. וְהַמַּשְׁקִין שֶׁלָּהֶן יִקָּבְרוּ מִפְּנֵי שֶׁאִי אֶפְשָׁר לִשְׂרֹף הַמַּשְׁקִין׃

כח יַיִן שֶׁנִּתְנַסֵּךְ לְעַכּוּ״ם שֶׁנִּתְעָרֵב עִם הַיַּיִן הַכֹּל אָסוּר בַּהֲנָיָה בְּכָל שֶׁהוּא כְּמוֹ שֶׁאָמַרְנוּ. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּשֶׁהוּרַק הַיַּיִן הַמֻּתָּר עַל טִפָּה שֶׁל יַיִן נָסֶךְ. אֲבָל אִם עָרָה יַיִן נָסֶךְ מִצִּלְצוּל קָטָן לְתוֹךְ הַבּוֹר שֶׁל יַיִן. אֲפִלּוּ עָרָה כָּל הַיּוֹם כֻּלּוֹ רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן בָּטֵל. עָרָה מִן הֶחָבִית בֵּין שֶׁעָרָה מִן הַמֻּתָּר לָאָסוּר אוֹ מִן הָאָסוּר לַמֻּתָּר הַכֹּל אָסוּר מִפְּנֵי שֶׁהָעַמּוּד הַיּוֹרֵד מִפִּי הֶחָבִית גָּדוֹל׃

כט נִתְעָרֵב סְתָם יֵינָם בְּיֵין חֲרֵי זֶה אָסוּר בְּכָל שֶׁהוּא בִּשְׁתֵּיָה וְיִמָּכֵר כֻּלּוֹ לְעַכּוּ״ם. וְלוֹקֵחַ דְּמֵי הַיַּיִן הָאָסוּר שֶׁבּוֹ וּמַשְׁלִיכוֹ לְיָם הַמֶּלַח וְיֶהֱנֶה בִּשְׁאָר הַמָּעוֹת. וְכֵן אִם נִתְעָרְבָה חֶבִית שֶׁל יַיִן נָסֶךְ בֵּין הֶחָבִיּוֹת הַכֹּל אָסוּרִין בִּשְׁתֵּיָה וּמֻתָּרִין בַּהֲנָיָה. וְיוֹלִיךְ דְּמֵי אוֹתָהּ חֶבִית לְיָם הַמֶּלַח כְּשֶׁיִּמְכֹּר הַכֹּל לְעַכּוּ״ם. וְכֵן בְּחֶבִית שֶׁל סְתָם יֵינָם׃

ל מַיִם שֶׁנִּתְעָרְבוּ בְּיַיִן אוֹ יַיִן בְּמַיִם בְּנוֹתֵן טַעַם מִפְּנֵי שֶׁהֵן מִין בְּשֶׁאֵינוֹ מִינוֹ. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּשֶׁנָּפַל הַמֻּתָּר לְתוֹךְ הַמֻּשְׁקֶה הָאָסוּר. אֲבָל אִם נָפַל הַמֻּשְׁקֶה הָאָסוּר לְתוֹךְ הַמֻּתָּר רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן בָּטֵל. וְהוּא שֶׁיּוּרַק מִצִּלְצוּל קָטָן שֶׁהָיָה מֻרִיק וְיוֹרֵד מְעַט מְעַט. וְהֵיאַךְ יִהְיוּ הַמַּיִם אֲסוּרִים כְּגוֹן שֶׁהָיוּ נֶעֱבָדִין אוֹ תִּקְרֹבֶת עַכּוּ״ם׃

לא בּוֹר שֶׁל יַיִן שֶׁנָּפַל לְתוֹכוֹ קִיתוֹן שֶׁל מַיִם תְּחִלָּה וְאַחַר כָּךְ נָפַל לְתוֹכוֹ יַיִן נָסֶךְ. רוֹאִים אֶת יֵין הַהֶתֵּר כְּאִלּוּ אֵינוֹ וְהַמַּיִם שֶׁנָּפְלוּ מְשַׁעֲרִין בָּהֶן עִם יַיִן נָסֶךְ. אִם רָאוּיִין לְבַטֵּל טַעַם אוֹתוֹ יַיִן נָסֶךְ הֲרֵי הַמַּיִם רָבִין עָלָיו וּמְבַטְּלִין אוֹתוֹ וְיִהְיֶה הַכֹּל מֻתָּר׃

לב יַיִן נָסֶךְ שֶׁנָּפַל עַל הָעֲנָבִים יְדִיחֵם וְהֵן מֻתָּרוֹת בַּאֲכִילָה. וְאִם הָיוּ מְבֻקָּעוֹת בֵּין שֶׁהָיָה הַיַּיִן יָשָׁן בֵּין שֶׁהָיָה חָדָשׁ אִם נוֹתֵן טַעַם בָּעֲנָבִים הֲרֵי אֵלּוּ אֲסוּרוֹת בַּהֲנָיָה. וְאִם לָאו הֲרֵי אֵלּוּ מֻתָּרוֹת בַּאֲכִילָה׃

לג נָפַל עַל גַּבֵּי תְּאֵנִים הֲרֵי אֵלּוּ מֻתָּרוֹת מִפְּנֵי שֶׁהַיַּיִן פּוֹגֵם בְּטַעַם הַתְּאֵנִים׃

לד יֵין נֶסֶךְ שֶׁנִּפַּל עַל הַחִטִּים חֲרֵי אֵלּוּ אֲסוּרוֹת בַּאֲכִילָה וּמֻתָּרוֹת בַּהֲנָיָה. וְלֹא יִמְכְּרֵם לְעַכּוּ״ם שֶׁמָּא יַחֲזֹר וְיִמְכְּרֵם לְיִשְׂרָאֵל. אֶלָּא כְּיוֹצֵא עוֹשֶׂה. טוֹחֵן אוֹתָן וְעוֹשֶׂה מֵהֶן פַּת וּמוֹכְרָהּ לְעַכּוּ״ם שֶׁלֹּא בִּפְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּדֵי שֶׁלֹּא יִקְחוּ אוֹתָהּ יִשְׂרָאֵל מִן הָעַכּוּ״ם שֶׁחֲרֵי פַּת עַכּוּ״ם אֲסוּרָה כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר. וְלָמָּה אֵין בּוֹדְקִין אֶת הַחִטִּים בְּנוֹתֵן טַעַם מִפְּנֵי שֶׁהֵן שׁוֹאֲבוֹת וְהַיַּיִן נִבְלָע בָּהֶן:

לה יֵין נֶסֶךְ שֶׁהֶחֱמִיץ וְנָפַל לְתוֹךְ חֹמֶץ שֵׁכָר אוֹסֵר בְּכָל שֶׁהוּא מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִמִּינוֹ שֶׁשְּׁנֵיהֶן חֹמֶץ הֵן. וְיַיִן שֶׁנִּתְעָרֵב עִם הַחֹמֶץ בֵּין שֶׁנָּפַל חֹמֶץ לַיַּיִן בֵּין שֶׁנָּפַל יַיִן לַחֹמֶץ מְשַׁעֲרִין אוֹתוֹ בְּנוֹתֵן טַעַם:

פרק יז

א קְדֵרָה שֶׁל חֶרֶס שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל בָּהּ בְּשַׂר נְבֵלָה אוֹ בְּשַׂר שְׁקָצִים וּרְמָשִׂים לֹא יְבַשֵּׁל בָּהּ בְּשַׂר שְׁחוּטָה בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם. וְאִם בִּשֵּׁל בָּהּ מִין בָּשָׂר הַתַּבְשִׁיל אָסוּר. בִּשֵּׁל בָּהּ מִין אַחֵר בְּנוֹתֵן טַעַם:

ב וְלֹא אָסְרָה תּוֹרָה אֶלָּא קְדֵרָה בַּת יוֹמָהּ בִּלְבַד הוֹאִיל וַעֲדַיִן לֹא נִפְגַּם הַשֹּׁמֶן שֶׁנִּבְלָע בַּקְּדֵרָה. וּמִדִּבְרֵי סוֹפְרִים לֹא יְבַשֵּׁל בָּהּ לְעוֹלָם. לְפִיכָךְ אֵין לוֹקְחִין כְּלֵי חֶרֶס יְשָׁנִים מִן הָעַכּוּ״ם שֶׁנִּשְׁתַּמְּשׁוּ בָּהֶן בְּחַמִּין כְּגוֹן קְדֵרוֹת וּקְעָרוֹת לְעוֹלָם. וַאֲפִלּוּ הָיוּ שׁוֹעִין בַּאֲבָר. וְאִם לָקַח וּבִשֵּׁל בָּהֶן מִיּוֹם שֵׁנִי וָהָלְאָה הַתַּבְשִׁיל מֻתָּר:

ג הַלּוֹקֵחַ כְּלֵי תַּשְׁמִישׁ סְעֻדָּה מִן הָעַכּוּ״ם מִכְּלֵי מַתָּכוֹת וּכְלֵי זְכוּכִית. דְּבָרִים שֶׁלֹּא נִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן כָּל עִקָּר מַטְבִּילָן בְּמֵי מִקְוֶה וַאֲחַר כָּךְ יִהְיוּ מֻתָּרִין לֶאֱכֹל בָּהֶן וְלִשְׁתּוֹת. וּדְבָרִים שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן עַל יְדֵי צוֹנֶן כְּגוֹן כּוֹסוֹת וּצְלוֹחִיּוֹת וְקִיתוֹנִיּוֹת מְדִיחָן וּמַטְבִּילָן וְהֵן מֻתָּרוֹת. וּדְבָרִים שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן עַל יְדֵי חַמִּין כְּגוֹן יוֹרוֹת וְקַמְקְמוֹסִין וּמְחַמְּמֵי חַמִּין מַגְעִילָן וּמַטְבִּילָן וְהֵן מֻתָּרִין. וּדְבָרִים שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן עַל יְדֵי הָאוּר כְּגוֹן שִׁפּוּדִין וְאַסְכָּלָאוֹת מְלַבְּנָן בָּאוּר עַד שֶׁתִּנָּשֵׁר קְלָפָתָן וּמַטְבִּילָן וְהֵן מֻתָּרִין:

ד כֵּיצַד מַגְעִילָן. נוֹתֵן יוֹרָה קְטַנָּה לְתוֹךְ יוֹרָה גְּדוֹלָה וּמְמַלֵּא עָלֶיהָ מַיִם עַד שֶׁיָּצוּפוּ עַל הַקְּטַנָּה וּמַרְתִּיחָהּ יָפֶה יָפֶה. וְאִם הָיְתָה יוֹרָה גְּדוֹלָה מַקִּיף עַל שְׂפָתָהּ בָּצֵק אוֹ טִיט וּמְמַלֵּא מַיִם עַד שֶׁיָּצוּפוּ הַמַּיִם עַל שְׂפָתָהּ וּמַרְתִּיחַ. וְכֻלָּן שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן עַד שֶׁלֹּא הֶרְתִּיחַ אוֹ עַד שֶׁלֹּא הִלְבִּין וְעַד שֶׁלֹּא הִטְבִּיל מֻתָּר. שֶׁכָּל הַשֹּׁמֶן שֶׁבָּהֶן נוֹתֵן טַעַם לִפְגָם הוּא כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ:

ה טְבִילָה זוֹ שֶׁמַּטְבִּילִין כְּלֵי הַסְּעֻדָּה הַנִּלְקָחִים מִן הָעַכּוּ״ם וְאַחַר כָּךְ יֵתְרוּ לַאֲכִילָה וּשְׁתִיָּה אֵינָן לְעִנְיַן טֻמְאָה וְטָהֳרָה אֶלָּא מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים. וְרֶמֶז לָהּ (במדבר לא כג) ״כָּל דָּבָר אֲשֶׁר יָבֹא בָאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בָאֵשׁ וְטָהֵר״ וּמִפִּי הַשְּׁמוּעָה לָמְדוּ שֶׁאֵינוֹ מְדַבֵּר אֶלָּא בְּטָהֳרָתָן מִידֵי גְּעוּלֵי עַכּוּ״ם לֹא מִידֵי טֻמְאָה. שֶׁאֵין לְךָ טֻמְאָה עוֹלָה עַל יְדֵי הָאֵשׁ וְכָל הַטְּמֵאִים בִּטְבִילָה עוֹלִין מִטֻּמְאָתָן. וְטֻמְאַת מֵת בְּהַזָּאָה וּטְבִילָה וְאֵין שָׁם אֵשׁ כְּלָל. אֶלָּא לְעִנְיַן גְּעוּלֵי עַכּוּ״ם. וְכֵינָן שֶׁכָּתוּב וְטָהֵר אָמְרוּ חֲכָמִים הוֹסִיף לוֹ טָהֳרָה אַחַר עֲבִירָתוֹ בָּאֵשׁ לְהַתִּירוֹ מִגְּעוּלֵי עַכּוּ״ם:

ו לֹא חִיְּבוּ בִּטְבִילָה זוֹ אֶלָּא כְּלֵי מַתָּכוֹת שֶׁל סְעֻדָּה הַנִּלְקָחִין מִן הָעַכּוּ״ם. אֲבָל הַשּׁוֹאֵל מִן הָעַכּוּ״ם. אוֹ שֶׁמִּשְׁכֵּן הָעַכּוּ״ם אֶצְלוֹ כְּלֵי מַתָּכוֹת. מֵדִיחַ אוֹ מַרְתִּיחַ אוֹ מְלַבֵּן וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְהַטְבִּיל. וְכֵן אִם לָקַח כְּלֵי עֵץ אוֹ כְּלֵי אֲבָנִים מֵדִיחַ אוֹ מַרְתִּיחַ וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְהַטְבִּיל. וְכֵן כְּלֵי חָרֶשׂ אֵינוֹ צָרִיךְ לְהַטְבִּיל. אֲבָל הַשּׁוֹעִין בַּאֲבָר חֲרֵי הֵן כִּכְלֵי מַתָּכוֹת וּצְרִיכִין טְבִילָה:

ז הַלּוֹקֵחַ סַכִּין מִן הָעַכּוּ״ם מְלַבְּנָהּ בָּאֵשׁ אוֹ מַשְׁחִיזָהּ בָּרֵחַיִם שֶׁלָּהּ. וְאִם הָיְתָה סַכִּין יָפָה שֶׁאֵין בָּהּ פְּגִימוֹת דַּי לוֹ אִם נְעָצָהּ בְּקַרְקַע קָשֶׁה עֶשֶׂר פְּעָמִים וְאוֹכֵל בָּהּ צוֹנֵן. וְאִם הָיוּ בָּהּ פְּגִימוֹת אוֹ שֶׁהָיְתָה יָפָה וְרָצָה לֶאֱכֹל בָּהּ חַמִּין אוֹ לִשְׁחֹט בָּהּ מְלַבְּנָהּ אוֹ מַשְׁחִיזָהּ כֻּלָּהּ. שָׁחַט בָּהּ קֹדֶם שֶׁיִּטַּהֲרֶנָּה מֵדִיחַ מְקוֹם הַשְּׁחִיטָה. וְאִם קִלְקֵל חֲרֵי זֶה מְשֻׁבָּח:

ח סַכִּין שֶׁשָּׁחַט בָּהּ טְרֵפָה לֹא יִשְׁחֹט בָּהּ עַד שֶׁיְּדִיחָהּ אֲפִלּוּ בְּצוֹנֵן אוֹ מְקַנְּחָהּ בִּבְלָיוֹת שֶׁל בְּגָדִים:

ט וְיֵשׁ שָׁם דְּבָרִים אֲחֵרִים אָסְרוּ אוֹתָן חֲכָמִים וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין לְאִסּוּרָן עִקָּר מִן הַתּוֹרָה גָּזְרוּ עֲלֵיהֶן כְּדֵי לְהִתְרַחֵק מִן הָעַכּוּ״ם עַד שֶׁלֹּא יִתְעָרְבוּ בָּהֶן יִשְׂרָאֵל וְיָבוֹאוּ לִידֵי חֲתָנוּת. וְאֵלּוּ הֵן. אָסְרוּ לִשְׁתּוֹת עִמָּהֶן וַאֲפִלּוּ בְּמָקוֹם שֶׁאֵין לָחוּשׁ לְיֵין נֶסֶךְ. וְאָסְרוּ לֶאֱכֹל פַּת אוֹ בִּשּׁוּלֵיהֶן וַאֲפִלּוּ בְּמָקוֹם שֶׁאֵין לָחוּשׁ לְגְעוּלֵיהֶן:

י כֵּיצַד. לֹא יִשְׁתֶּה אָדָם בְּמִסְבָּה שֶׁל עַכּוּ״ם. וְאַף עַל פִּי שֶׁהוּא יַיִן מְבֻשָּׁל שֶׁאֵינוֹ נֶאֱסָר. אוֹ שֶׁהָיָה שׁוֹתֶה מִכֵּלָיו לְבַדּוֹ. וְאִם הָיָה רֹב הַמְּסִבָּה יִשְׂרָאֵל מֻתָּר. וְאֵין שׁוֹתִין שֵׁכָר שֶׁלָּהֶן שֶׁעוֹשִׂין מִן הַתְּמָרִים וְהַתְּאֵנִים וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן. וְאֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא בִּמְקוֹם מְכִירָתוֹ. אֲבָל אִם הֵבִיא הַשֵּׁכָר לְבֵיתוֹ וְשָׁתָהוּ שָׁם מֻתָּר שֶׁעִקַּר

הַגְּזֵרָה שֶׁמָּא יִסְעֹד אֶצְלוֹ׃

יא יֵין תַּפּוּחִים וְיֵין רִמּוֹנִים וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן מֻתָּר לִשְׁתּוֹתָן בְּכָל מָקוֹם. דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מָצוּי לֹא גָּזְרוּ עָלָיו. יֵין צְמוּקִים הֲרֵי הוּא כְּיֵין וּמִתְנַסֵּךְ׃

יב אַף עַל פִּי שֶׁאָסְרוּ פַּת עַכּוּ״ם. יֵשׁ מְקוֹמוֹת שֶׁמְּקִלִּין בַּדָּבָר וְלוֹקְחִין פַּת הַנִּחְתּוֹם הָעַכּוּ״ם בְּמָקוֹם שֶׁאֵין שָׁם נַחְתּוֹם יִשְׂרְאֵל וּבַשָּׁדֶה מִפְּנֵי שֶׁהוּא שְׁעַת הַדְּחָק. אֲבָל פַּת בַּעֲלֵי בָּתִּים אֵין שָׁם מִי שֶׁמּוֹרֶה בָּהּ לְהָקֵל שֶׁעִקַּר הַגְּזֵרָה מִשּׁוּם חַתָּנוּת וְאִם יֹאכַל פַּת בַּעֲלֵי בָּתִּים יָבוֹא לִסְעֹד אֶצְלָן׃

יג הִדְלִיק הָעַכּוּ״ם אֶת הַתַּנּוּר וְאָפָה בּוֹ יִשְׂרָאֵל. אוֹ שֶׁהִדְלִיק יִשְׂרָאֵל וְאָפָה עַכּוּ״ם. אוֹ שֶׁהִדְלִיק הָעַכּוּ״ם וְאָפָה הָעַכּוּ״ם וּבָא יִשְׂרָאֵל וְנִעַר הָאֵשׁ מְעַט אוֹ כִּבְּשׁוֹ לְאֵשׁ הוֹאִיל וְנִשְׁתַּתֵּף בִּמְלֶאכֶת הַפַּת הֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת. וַאֲפִלּוּ לֹא זָרַק אֶלָּא עֵץ לְתוֹךְ הַתַּנּוּר הִתִּיר כָּל הַפַּת שֶׁבּוֹ. שֶׁאֵין הַדָּבָר אֶלָּא לְהִיוֹת הֶבֵר שֶׁהַפַּת שֶׁלָּהֶן אֲסוּרָה׃

יד עַכּוּ״ם שֶׁבִּשֵּׁל לָנוּ יַיִן אוֹ חָלָב אוֹ דְּבַשׁ אוֹ פֵּרִישִׁין וְכַיּוֹצֵא בְּאֵלּוּ (מִכָּל) דָּבָר הַנֶּאֱכָל כְּמוֹת שֶׁהוּא חַי הֲרֵי אֵלּוּ מֻתָּרִין. וְלֹא גָּזְרוּ אֶלָּא עַל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ נֶאֱכָל כְּמוֹת שֶׁהוּא חַי. כְּגוֹן בָּשָׂר וְדָג תָּפֵל וּבֵיצָה וִירָקוֹת. אִם בִּשְּׁלָן הָעַכּוּ״ם מִתְּחִלָּה וְעַד סוֹף וְלֹא נִשְׁתַּתֵּף יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ בְּבִשּׁוּלָן הֲרֵי אֵלּוּ אֲסוּרִין מִשּׁוּם בִּשּׁוּלֵי עַכּוּ״ם׃

טו בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּדָבָר שֶׁהוּא עוֹלֶה עַל שֻׁלְחַן מְלָכִים לֶאֱכֹל בּוֹ אֶת הַפַּת. כְּגוֹן בָּשָׂר וּבֵיצִים וְדָגִים וְכַיּוֹצֵא בָּהֶם. אֲבָל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ עוֹלֶה עַל שֻׁלְחַן מְלָכִים לֶאֱכֹל בּוֹ אֶת הַפַּת כְּגוֹן תַּרְמוֹסִין שֶׁשָּׁלְקוּ אוֹתָן עַכּוּ״ם אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָן נֶאֱכָלִין חַיִּין הֲרֵי אֵלּוּ מֻתָּרִין. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּהֶן. שֶׁעִקַּר הַגְּזֵרָה מִשּׁוּם חַתָּנוּת שֶׁלֹּא יְזַמְּנוּ הָעַכּוּ״ם אֶצְלוֹ בַּסְּעֻדָּה. וְדָבָר שֶׁאֵינוֹ עוֹלֶה עַל שֻׁלְחַן מְלָכִים לֶאֱכֹל בּוֹ אֶת הַפַּת אֵין אָדָם מְזַמֵּן אֶת חֲבֵרוֹ עָלָיו׃

טז וְדָגִים קְטַנִּים שֶׁמְּלָחָן יִשְׂרָאֵל אוֹ עַכּוּ״ם הֲרֵי הֵן כְּמוֹ שֶׁנִּתְבַּשְּׁלוּ מִקְצָת בִּשּׁוּל. וְאִם צָלָאָן עַכּוּ״ם אַחַר כֵּן מֻתָּרִין. וְכָל שֶׁבִּשְּׁלוֹ יִשְׂרָאֵל מְעַט בִּשּׁוּלוֹ בֵּין בַּתְּחִלָּה בֵּין בַּסּוֹף מֻתָּר. לְפִיכָךְ אִם הִנִּיחַ הָעַכּוּ״ם בָּשָׂר אוֹ קְדֵרָה עַל גַּבֵּי הָאֵשׁ וְהָפַךְ יִשְׂרָאֵל בַּבָּשָׂר וְהֵגִיס בַּקְּדֵרָה אוֹ שֶׁהִנִּיחַ יִשְׂרָאֵל וְגָמַר הָעַכּוּ״ם הֲרֵי זֶה מֻתָּר׃

יז דָּג שֶׁמְּלָחוֹ עַכּוּ״ם וּפֵרוֹת שֶׁעִשְּׁנָן עַד שֶׁהִכְשִׁירָן לַאֲכִילָה הֲרֵי אֵלּוּ מֻתָּרִין. מָלִיחַ אֵינוֹ כְּרוֹתְחַ בִּגְזֵרָה זוֹ וְהַמְעֻשָּׁן אֵינוֹ כִּמְבֻשָּׁל. וְכֵן קְלָיוֹת שֶׁל עַכּוּ״ם מֻתָּרִין וְלֹא גָּזְרוּ עֲלֵיהֶם שֶׁאֵין אָדָם מְזַמֵּן חֲבֵרוֹ עַל הַקְּלָיוֹת׃

יח פּוֹלִין וַאֲפוּנִין וַעֲדָשִׁים וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן שֶׁשּׁוֹלְקִין אוֹתָן הָעַכּוּ״ם וּמוֹכְרִין אוֹתָן אֲסוּרִין מִשּׁוּם בִּשּׁוּלֵי עַכּוּ״ם בְּמָקוֹם שֶׁעוֹלִין עַל שֻׁלְחַן מְלָכִים מִשּׁוּם פַּרְפֶּרֶת. וּמִשּׁוּם גְּעוּלֵי עַכּוּ״ם בְּכָל מָקוֹם שֶׁמָּא יְבַשְּׁלוּ אוֹתָן עִם הַבָּשָׂר אוֹ בִּקְדֵרָה שֶׁבִּשְּׁלוּ בָּהּ בָּשָׂר. וְכֵן הַסֻּפָּגְנִין שֶׁקּוֹלִין אוֹתָן הָעַכּוּ״ם בְּשֶׁמֶן אֲסוּרִין אַף מִשּׁוּם גְּעוּלֵי עַכּוּ״ם׃

יט עַכּוּ״ם שֶׁבִּשֵּׁל וְלֹא נִתְכַּוֵּן לְבַשּׁוּל חֲבֵרָיו זֶה מֻתָּר. כֵּיצַד. עַכּוּ״ם שֶׁהִצִּית אוּר בַּאֲגַם כְּדֵי לְהַעֲבִיר הֶחָצִיר וְנִתְבַּשְּׁלוּ בָּהּ חֲגָבִים חֲבֵרָיו אֵלּוּ מֻתָּרִין. וַאֲפִלּוּ בְּמָקוֹם שֶׁהֵן עוֹלִין עַל שֻׁלְחַן מְלָכִים מִשּׁוּם פַּרְפֶּרֶת. וְכֵן אִם חָרַךְ הָרֹאשׁ לְהַעֲבִיר הַשֵּׂעָר מֻתָּר לֶאֱכֹל מִן הַדִּלְדּוּלִין וּמִן רֹאשׁ אָזְנַיִם שֶׁנִּצְלוּ בִּשְׁעַת חֲרִיכָה׃

כ תְּמָרִים שֶׁשָּׁלְקוּ אוֹתָן עַכּוּ״ם אִם הָיוּ מְתוּקִין מִתְּחִלָּתָן חֲבֵרָיו אֵלּוּ מֻתָּרִין. וְאִם הָיוּ מָרִין וּמְתֻקָּנִין הַבִּשּׁוּל חֲבֵרָיו אֵלּוּ אֲסוּרִין. הָיוּ בֵּינוֹנִיִּים חֲבֵרָיו אֵלּוּ אֲסוּרִין׃

כא קָלִי שֶׁל עֲדָשִׁים שֶׁלָּשׁוּ בֵּין בְּמַיִם בֵּין בְּחֹמֶץ חֲבֵרָיו זֶה אָסוּר. אֲבָל קָלִי שֶׁל חִטִּים וּשְׂעוֹרִים שֶׁלָּשִׁין אוֹתָן בְּמַיִם חֲבֵרָיו זֶה מֻתָּר׃

כב שֶׁמֶן שֶׁל עַכּוּ״ם מֻתָּר. וּמִי שֶׁאוֹסְרוֹ חֲבֵרָיו זֶה עוֹמֵד בְּחֵטְא גָּדוֹל. מִפְּנֵי שֶׁמַּמְרֶה עַל פִּי בֵּית דִּין שֶׁהִתִּירוּהוּ. וַאֲפִלּוּ נִתְבַּשֵּׁל הַשֶּׁמֶן חֲבֵרָיו זֶה מֻתָּר. וְאֵינוֹ נֶאֱסָר לֹא מִפְּנֵי בִּשּׁוּלֵי עַכּוּ״ם מִפְּנֵי שֶׁנֶּאֱכָל כְּמוֹת שֶׁהוּא חַי. וְלֹא מִפְּנֵי גְּעוּלֵי עַכּוּ״ם מִפְּנֵי שֶׁהַבָּשָׂר פּוֹגֵם אֶת הַשֶּׁמֶן וּמַסְרִיחוֹ׃

כג וְכֵן דָּבָשׁ שֶׁל עַכּוּ״ם שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל וְעָשׂוּ מִמֶּנּוּ מִינֵי מְתִיקָה מֻתָּר מִטַּעַם זֶה׃

כד כּוֹסְסָן שֶׁל עַכּוּ״ם שֶׁהוּחֲמוּ חַמִּין בֵּין בִּיּוֹרָה גְּדוֹלָה בֵּין בִּיּוֹרָה קְטַנָּה מֻתָּר מִפְּנֵי שֶׁנּוֹתֵן טַעַם לְפָגָם הוּא. וְכֵן כְּבָשִׁין שֶׁאֵין דַּרְכָּן לָתֵת לְתוֹכָן חֹמֶץ אוֹ יַיִן אוֹ זֵיתִים הַכְּבוּשִׁין וַחֲגָבִים הַכְּבוּשִׁין שֶׁבָּאִין מִן הָאוֹצָר מֻתָּרִין. אֲבָל חֲגָבִים וּכְבָשִׁים שֶׁמְּזַלְּפִין עֲלֵיהֶן יַיִן אֲסוּרִין. וְכֵן אִם הָיוּ מְזֻלְּפִין עֲלֵיהֶן חֹמֶץ וַאֲפִלּוּ חֹמֶץ שֶׁכָּר אֲסוּרִין׃

כה וּמִפְּנֵי מָה אָסְרוּ חֹמֶץ שֶׁכָּר שֶׁל עַכּוּ״ם מִפְּנֵי שֶׁמַּשְׁלִיכִין לְתוֹכוֹ שִׁמְרֵי יַיִן. לְפִיכָךְ הַנִּלְקָח מִן הָאוֹצָר מֻתָּר׃

כו הַמּוּרְיָס בְּמָקוֹם שֶׁדַּרְכָּן לָתֵת לְתוֹכוֹ יַיִן אָסוּר. וְאִם הָיָה הַיַּיִן יָקָר מִן הַמּוּרְיָס מֻתָּר. וְכָזֶה מוֹרִין בְּכָל דָּבָר שֶׁחוֹשְׁשִׁין לוֹ שֶׁמָּא עֵרְבוּ בּוֹ הָעַכּוּ״ם דָּבָר אָסוּר. שֶׁאֵין אָדָם מְעָרֵב דָּבָר הַיָּקָר בְּזוֹל שֶׁהֲרֵי מַפְסִיד. אֲבָל מְעָרֵב הַזּוֹל בְּיָקָר כְּדֵי לְהִשְׁתַּכֵּר׃

כז קָטָן שֶׁאָכַל אֶחָד מִמַּאֲכָלוֹת אֲסוּרוֹת. אוֹ שֶׁעָשָׂה מְלָאכָה בְּשַׁבָּת. אֵין בֵּית דִּין מְצַוִּין עָלָיו לְהַפְרִישׁוֹ לְפִי שֶׁאֵינוֹ בֶּן דַּעַת. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּשֶׁעָשָׂה מֵעַצְמוֹ. אֲבָל לְהַאֲכִילוֹ בְּיָדַיִם אָסוּר וַאֲפִלּוּ דְּבָרִים שֶׁאָסוּרָן מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים. וְכֵן אָסוּר לְהַרְגִּילוֹ בְּחִלּוּל שַׁבָּת וּמוֹעֵד וַאֲפִלּוּ בִּדְבָרִים שֶׁהֵן מִשּׁוּם שְׁבוּת׃

כח אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בֵּית דִּין מְצַוִּין לְהַפְרִישׁ אֶת הַקָּטָן. מִצְוָה עַל אָבִיו לִגְעֹר בּוֹ וּלְהַפְרִישׁוֹ כְּדֵי לְחַנְּכוֹ בְּקַלְּשָׁה. שֶׁנֶּאֱמַר (משלי כב ו) ״חֲנֹךְ לַנַּעַר עַל פִּי דַרְכּוֹ״ וְגוֹ׳׃

כט אָסְרוּ חֲכָמִים מַאֲכָלוֹת וּמַשְׁקִין שֶׁנֶּפֶשׁ רֹב בְּנֵי אָדָם קָהָה מֵהֶן כְּגוֹן מַאֲכָלוֹת וּמַשְׁקִין שֶׁנִּתְעָרֵב בָּהֶן קִיא אוֹ צוֹאָה וְלֵחָה סְרוּחָה וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן. וְכֵן אָסְרוּ חֲכָמִים לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת בִּכְלִים הַצּוֹאִים שֶׁנַּפְשׁוֹ שֶׁל אָדָם מִתְאוֹנֶנֶת מֵהֶם. כְּגוֹן כְּלֵי בֵּית הַכִּסֵּא וּכְלֵי זְכוּכִית שֶׁל סַפָּרִין שֶׁגּוֹרְעִין בָּהֶם אֶת הַדָּם וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן׃

ל וְכֵן אָסְרוּ לֶאֱכֹל בִּיָדַיִם מְסֹאָבוֹת מְזֹהָמוֹת. וְעַל גַּבֵּי כֵּלִים מְלֻכְלָכִים. שֶׁכָּל דְּבָרִים אֵלּוּ בִּכְלַל (ויקרא יא מג) ״אַל תְּשַׁקְּצוּ אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם״. וְהָאוֹכֵל מַאֲכָלוֹת אֵלּוּ מַכִּין אוֹתוֹ מַכַּת מַרְדּוּת׃

לא וְכֵן אָסוּר לְאָדָם שֶׁיַּשְׁהֶה אֶת נְקָבָיו כְּלָל בֵּין קְטַנִּים. וְכָל הַמַּשְׁהֶה נְקָבָיו הֲרֵי זֶה בִּכְלַל מְשַׁקֵּץ נַפְשׁוֹ. יֶתֶר עַל חֲלָאִים רָעִים שֶׁיָּבִיא עַל עַצְמוֹ וְיִתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ. אֶלָּא רָאוּי לוֹ לְהַרְגִּיל עַצְמוֹ בְּעִתִּים מְזֻמָּנִים כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְרַחֵק בִּפְנֵי בְּנֵי אָדָם וְלֹא יְשַׁקֵּץ נַפְשׁוֹ׃

לב וְכָל הַנִּזְהָר בִּדְבָרִים אֵלּוּ מֵבִיא קְדֻשָּׁה וְטָהֳרָה יְתֵרָה לְנַפְשׁוֹ. וּמְמָרֵק נַפְשׁוֹ לְשֵׁם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא יא מד) ״וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים כִּי קָדוֹשׁ אָנִי״׃